

UNIVERZITET "KIRIL I METODIJ" - SKOPJE
FILOZOFSKI FAKULTET - NISG PEDAGOGIJA

STOJAN H. CENIĆ

SRAYCIVI POGLEDI NA POLITIČKE ŠKOLA PREMA SADRŽAJIMA
I METODIMA VASPIŠNO-OSVETOVNOG RADA

- Mašinsko delo -

Skopje, 1984

P R E G L E D S A D R Ž A J A

1. PRISTUP PROBLEMU ISTRAŽIVANJA	5
2. PREDMET ISTRAŽIVANJA	10
3. TEORIJSKA ZASNOVANOST PREDMETA ISTRAŽIVANJA	13
3.1. Idejne i institucionalne transformacije marksističkog i društveno-političkog obrazovanja odraslih od pobjede socijalističke revolucije do danas	14
3.1.1. Idejni koreni i evolucionirajući sistemi sistematskog društveno-političkog i marksističkog obrazovanja i vaspitanja od osnivanja Komunističke partije Jugoslavije do pobjede socijalističke revolucije	14
3.1.2. Društveno-političko i ekonomsko obrazovanje kao najranija faza obrazovanja za samoupravnu funkciju	18
3.1.3. Obrazovanje za samoupravljanje i njegova institucionalna zasnovanost	22
3.1.4. Marksističko obrazovanje u funkciji osposobljavanja političkih kadrova	24
3.1.5. Savremena ekspanzija marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja odraslih	27
3.1.6. Institucionalni oblici marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja	30

3.1.6.1. <u>Političke škole</u>	34
3.1.6.1.1. Večernje političke škole	34
3.1.6.1.2. Političke škole u Savezu komunista	36
3.1.6.1.3. Političke škole u Savezu sindikata	37
3.1.6.1.4. Omladinske političke škole	39
3.1.6.1.5. Regionalne političke škole	40
3.1.6.1.6. Škole samoupravljača	42
3.1.6.1.7. Centri za marksističko obrazovanje	43
3.1.6.2. <u>Posebni oblici marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja</u>	45
3.1.6.3. <u>Samoobrazovanje u marksističkom obrazovanju i idejno-političkom osposobljavanju</u>	46
3.2. Marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje kao edukativni podsistem i njegovo mesto u globalnom obrazovno-vaspitnom sistemu	49
3.3. Izgradjivanje socijalno-vrednosnih stavova i potsticanje društveno-političke i samoupravne angažovanosti - osnovna uloga savremenog marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u našoj zemlji	52
3.4. Metodička zasnovanost marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja - bitna pretpostavka obrazovno vaspitnog uspeha	58
3.4.1. Sadržaji kao determinante metodičkog zasnovivanja marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja	58

3.4.2.Osnovni zahtevi organizacije i realizacije obrazovno-vaspitnog rada u marksističkom obrazovanju i idejno-političkom osposobljavanju	62
3.4.3.Metodička objektivizacija obrazovno-vaspitnog procesa marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja	67
4.CILJ I ZADACI ISTRAŽIVANJA	77
5.HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA	80
6.DEFINISANJE OSNOVNIH POJMOVA	85
7.UZORAK ISTRAŽIVANJA	89
8.METODE, TEHNIKE I INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA	92
9.REZULTATI ISTRAŽIVANJA (kvantitativna i kvalitativna analiza)	94
9.1.Stavovi polaznika prema sadržajima marksističkog obrazovanja	96
9.2.Stavovi polaznika prema organizaciji i načinu rada	124
9.3.Stavovi polaznika prema uticaju nastave na njihovu vrednosnu orijentaciju	138
10.ZAKLJUČNA RAZMATAVANJA	171
11.CITIRANA I KONSULTOVANA LITERATURA	193

1. PRISTUP PROBLEMU ISTRAŽIVANJA

Obrazovanje odraslih, kao i vaspitanje uopšte, uvek se mora razmatrati u određenim socijalnim relacijama. U odnosu prema drugim vrstama obrazovanja, marksističko obrazovanje ima izraženiju socijalnu dimenziju. Ova vrsta obrazovanja pomaže čoveku da potpunije upozna i razume zakone društvenog razvoja, a samim tim i perspektivu socijalističkog samoupravnog društva. Prema tome marksizam je celovito učenje i shvatanje sveta, istorije i čoveka i stoga predstavlja jedinstvo nauke, ideologije i revolucionarne prakse. S obzirom na te karakteristike, marksizam čini idejnu osnovu celokupnog sistema vaspitanja i obrazovanja i ne može se svesti samo na jedan predmet ili na grupu nastavnih predmeta.

Marksističko obrazovanje i vaspitanje obično se realizuje prema posebnim programima i u posebnim institucio-

nalnih oblika koji predstavljaju samo malni deo celokupnog obrazovno-vaspitnog sistema.

Problema razvojnih institucija za marksističko i idejno-političko obrazovanje i vaspitanje kod nas, nije posećeno dovoljno pažnje tako društveno-političko obrazovanje u našoj zemlji ima veću vrednost. U dosadašnjem razvoju ovo obrazovanje bilo je više okrenuto praktičnim problemima koji koji su proizlazili iz neposrednih zahteva, pa je u teoretskom pogledu ono prilično nerazvijeno.

Iskustvenija u društveno-političkom obrazovanju nisu davale značajnije rezultate, izuzev napora vršenih u nekim institucijama za obrazovanje odraslih. No, i pored toga treba istaći vrednost ovakvih iskustvenija za stvaranje teorijske i praktične društveno-političkog obrazovanja i stručnije planiranja i programiranja ovog obrazovanja.

Pored osnovne organizacije Saveza komunista kao osnovnog nosioca marksističkog ideološkog i političkog osposobljavanja članova Saveza komunista, i političke škole zauzimaju važna mesta u našem društveno-političkom obrazovanju i osposobljavanju radnih ljudi za samoupravljanje.

Ljudi da je određena uloga i značajnije uloge političkih škola u idejno-političkom osposobljavanju komunista i svih drugih radnih ljudi za jačanje i razvijanje socijalističke samoupravne svesti i kulture, razumljiva je potreba i celishodnost da se dublje i više i kritički sagledaju procesi i

tendencije, rezultati i ishodišta, problemi i teškoće u radu političkih škola, u okviru borbe Saveza komunista za kvalitet, efikasnost i masovnost marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja.

"Danas se nalazimo pred zadatkom da marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje prerasta u sveobuhvatnu i visoko kvalitetnu, neprekidnu i uskladjenu aktivnost osnovnih, opštinskih i republičkih organizacija Saveza komunista... Sve što je do sada urađeno predstavlja samo dobru polaznu osnovu za dalje organizovane napore, da se ovaj rad još više proširi, kvalitetačno usavrši i još tešnje poveže sa ciljevima, uslovima i sadržajima borbe Saveza komunista i svih radnih ljudi naše zemlje u savremenoj fazi revolucionarnog razvoja".¹⁾

Zbog toga smo, između ostalog u vidu značaj ukupnog marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja, pristupili reorganizaciji i unapređenju i unapređenju stavove polaznika političkih škola "u skladu sa" i na osnovu vaspitno-obrazovnog rada, a time se je i na osnovu usklađivanja na političke škole opštine Leskovac i političku školu Međucpštinske konferencije Saveza komunista Srbije.

Rad je koncipiran tako da problem rasvetljava i sa teoretskog i sa istraživačkog staništa.

Teoretski delo obrađuje: idejno i institucionalne transformacije marksističkog i društveno-političkog obrazovanja

odraslih od pobjede socijalističke revolucije do danas; uz korišćenje istorijskih dokumenata, publikovanih radova i drugih dostupnih izvora; marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje kao društveni podsistem i njegovo mesto u globalnom obrazovno-vaspitačkom sistemu, sa namerom da se odredi položaj i uloga ove vrste obrazovanja od posebnog društvenog interesa; Izgrađivanje socijalno-vrednosnih stavova i potsticanje društveno-političke i samoupravne angažovanosti - osnovna uloga savremenog marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u našoj zemlji, uz korišćenje naučne teorije o stavovima, i metodičnu zasnovanost marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja kao značajnu pretpostavku obrazovno-vaspitačnog uspeha.

Empirijski dio radovi istraživanja sprovedeno u Teorijskoj političkoj školi, Političkoj školi Saveza komunista i Regionalnoj političkoj školi na osnovu od 1/3 polaznika.

S obzirom na teorijsku temu, odnosno vrstu problema, u metodološkom pogledu, radovi su iz dva izvora: od dokumentacije ustanove koja se bavi marksističkim obrazovanjem i od već publikovanih radova iz ove oblasti.

Na kraju, sa odnošenju ovog problema u teoretskom pogledu predvide brojne poteškoće polazeći od problema pronalaska dokumenata, pa do publikovanih radova koji svojom brojnošću ne pružaju mogućnost za šira konsultovanje i studijski pristup ovoj temi.

Ovo je još jedan u nizu momenata koji obavezuje da se problemima razvoja političkih škola još više pozabavimo, pa se nadamo da će i ovaj rad pobiti praktičnu opravdanost istraživanja i mogućnost korišćenja u neposrednom izvođenju nastave i kreiranju obrazovnih sadržaja. Ako ta mogućnost samo je niri delom bude iskorišćena u praksi, i ukoliko uloženi trud doprinese daljem razvoju i istraživanju ovog problema, onda će i ove studije naći opravdanje za svoju pojavu.

Na kraju, iskreno zahvaljujem svim profesorima IMSG pedagogije na korisnim sugestijama u toku studija, kao i porodici na tolerantnom odnosu u toku izrade rada.

Posebnu i najveću zahvalnost dugujem mentoru dr Borivoju Saveloviću na uspešnom vođenju u toku izrade ove studije i posebno u određjenim prelomnim momentima pisanja rada. Iskreno se nadam da ćemo se ovom polju i dalje uspešno baviti.

2. PREDMET ISKLAMITVANJA

U borbi za stvaranje marksističkog društva, Savez Komunističke je svoju revolucionarnu ulogu dosledno zasnivao na stvaralačkoj primeni teoretičke i praktične radničke klase i radnih ljudi. Takav koncept ostao je nezmenjen, a i danas se ističe u marksističkom obrazovanju i idejno-političkom osposobljavanju. Upravo, sa stanovišta današnjeg razvoja, važno je značajnije proučavanje ovog aktuelnog i savremenog pitanja - uloga političkih škola u marksističkom obrazovanju i idejno-političkom osposobljavanju.

Iz takve uloge marksističkog obrazovanja proizilaze i idejni, vaspitni i praktični zadaci marksističkog obrazovanja sa samoprovlačenjem.

Idejni zadaci marksističkog obrazovanja odnose se na formiranje marksističkog pogleda na svet, obrazovni zadaci obuhvataju sticanje znanja iz oblasti marksističke nauke, a praktični zadaci odnose se na sticanje određenih sposobnosti i veština za samostalni i kolektivni rad u procesu društveno-političkog rada.

Dokumenti Devetog, Jedanaestog i Dvanaestog kongresa SKJ, neospornono su istakli ključni značaj marksističkog obrazovanja i idejno-političkog sposobljavanja članova Saveza komunista i radnik ljudi uopšte, pa se politička škola opravdano javlja kao odlučujuća determinanta izbora predmeta istraživanja. Štedno tome, predmet ovog istraživanja je PRILIKOVANJE ŠKOLNOVA POLITIČKE POLIOTIČKE ŠKOLE PRIMA SADRŽAJA
ŠKOLNOVA POLITIČKE POLIOTIČKE ŠKOLE PRIMA SADRŽAJA

O predmetu istraživanja govori određeni predmet istraživanja kao primarno politički rad. U ovom slučaju je u tome da se utvrdi da li su radnici i članovi Saveza komunista u političkoj školi dobili potrebna polaznika, i da li organizacija i nastava u ovoj školi savremenim nastavnim zahtevima. U sklopu ovoga, istraživanje bi dalo i odgovor na pitanje da li marksističko obrazovanje i idejno-političko sposobljavanje uopšte ubiše na izgradjivanje socijalne kulture.

S obzirom da predmet istraživanja naučnu težinu i složenost, treba imati potrebu planskog i sistematskog

proučavanje i istraživanje svih elaborata koji će doprineti
pravilnom sagledavanju odnosa različitih političkih škola,
s jedne strane, i načina i metoda s druge strane.

7. EPIKURIJSKA ZASNOVANOST PREDMETA ISTRAŽIVANJA

Ispitivanje marksističke teorije i produbljeno upoznavanje svijeta, općih i posebnih zakonitosti, konkretnih tokova i perzekutivno evaluacionih procesa u našoj zemlji, nije ni lak ni bezbolan posao. Ovo dinamičan socijalistički proces, zahtjeva konstantno osposobljavanje radnih ljudi za razumevanje naše kulturno-političke stvarnosti. U tom smislu, u okviru ispitivanja obaveza političkih škola, nužno se nameće potreba teorijske razrade čime će empirijsko istraživanje doći i teorijsku dimenziju.

Istorijski procesi i institucionalna transformacija društveno-političkog obrazovanja, marksističko obrazovanje kao podsistem globalnog obrazovno-vaspitnog sistema, izgrađivanje socijalno-vrednosnih stavova i metodička zasnovanost marksističkog obrazovanja predstavljaju ključne tačke teorij-

ste zasnovanosti predmetu istraživanja.

3.1. Idejne i institucionalne transformacije marksističkog i društveno-političkog obrazovanja odraslih od pobeđe socijalističke revolucije do danas

3.1.1. Idejni koncepti i evolucioni aspekti sistematskog društveno-političkog i marksističkog obrazovanja i vaspitanja od osnivanja Komunističke partije Jugoslavije do pobeđe socijalističke revolucije

Potreba za poučavanjem socijalizmom javile su se prvih dana kada su se socijalističke ideje proširile na naše tlo, bilo da su nosio ideje socijalizam bile socijal-demokratske partije ili da je proširio tokom i na početku ovog veka, bilo Komunistička partija Jugoslavije, od njenog nastanka do danas.

U početku ideje socijalizma i društveno-političko obrazovanje bilo je u svim državama koje su bile članice od glavnih pitanja i neophodna preuslovljava partija, a u svim onim kojima istorijske prilike nisu bile povoljne za socijalizam.

U organizaciji Komunističke partije, koja je 1919. godine nosila naziv Socijalistička radnička partija (komunista), u novembru počele su se raditi prve partijske škole.

Škole su imale zadatak da pruže marksističko obrazovanje onim ljudima iz radova radničke klase i radova drugih progresivnih slojeva koji su se opredelili da se bore za ideale Partije, za ideale radničke klase.

Već 1918. godine, počinju se radom prve škole, gotovo u svim većim centrima gdje je bilo toliko bio razvijen radnički pokret. Kurošite se već aktivnost oscđala na univerzitetima, kojih tada nije bilo mnogo. Sa donošenjem Obznanе, kada se Partija stavlja van zakona, otežani su uslovi za slobodan partijski rad i, naravno, da se pronalaze nove forme rada. To je uslovalo da se, unasto Komunističke partije, javljaju Nezavisna radnička partija i Nezavisni sindikati koji 1922, 1923. i 1924. godine organizuju rad političkih škola. Jedan od takvih kurseva pohađja i Josip Broz kada se, u potrazi za poslom, našao u Beogradu 1926. godine.

Sa zavođenjem monarhističke diktature 1929. godine, veliki broj afirmisanih partijskih radnika među kojima su Koča Pijade, Bruc Bito i drugi drugi drugovi osudjivani na višegodišnju robiju. Samo u periodu od zavođenja monarhističke diktature do 1939. godine, kroz robijske je prošlo više hiljada Komuniste.

Sukromiti radni više dozvoljavao Komunistima da uče i rade sve do 1935. godine kada su Komunisti tretiraju kao politički osudjenici.

Sa stvaranjem povoljnijih uslova za život i rad, Komunisti pristupaju intenzivnom partijskom radu preko organizovanja kurseva i drugih oblika ideološkog rada. Kursevi su bili prema nivou obrazovanja, odnosno broju meseci i godina robijske, a zatim prema ideološkom nivou.

Partijske škole u većinam robije radile su kao jednogodišnji i dvogodišnji kursevi, a pohađanje kurseva zavisilo je od toga ko je kolikno izdržavao kaznu. I jednogodišnji i dvogodišnji kursevi imaju kompletan program partijske škole, između kojih se posebno izučavao: marksizam, osnovi lenjinizma i naučni socijalizam.

Pripravljajući se za održavanje V zemaljske konferencije KPJ, drug Tito i CK KPJ odlučili su da se u okviru priprema za konferenciju posete pojedini krajevi i tako stvori povoljnija klima pred samu konferenciju.

Zadržavajući se duže vreme u Dalmaciji (krajem jula 1940. godine), Tito je uz pomoć komuniste u partijskoj organizaciji, obezbedio potrebne uslove za održavanje partijske škole Centralnog Komiteta Jugoslavije koju su pohađali kadrovi Hrvatske, Bosne, Slovenije i Srbije.²⁾

Upravo se istovremeno (okolo³⁾), SK Hrvatske na čelu na čelu sa Markom Oreškovićem, organizovao je u Karlovcu za polaznike sa područja Lika, Slavonije i Banije kurs na kome je prisustvovalo 30 polaznika. To je bilo u oči V zemaljske konferencije održane u Zagrebu.

Intelektualna V zemaljska konferencija, imala je poseban značaj za dalje osposobljavanje kadrova, za jedan organizovan, sistematski rad, koji je bio izložen u stavovima drugu Tito o kursevima u Istranskoj i Karlovačkoj školi.

Rezultat drugu Tito i Markalija, kao i Rezolucija

konferencije, dali su nove skarnice koje su predstavljale, ustvari, osnovu za celokupni rad Partije.

Januara 1941. godine u Dubrovniku kod Zadra organizovan je viši partijski kurs, koji je pripremio SK KPJ, a kojim je neposredno rukovodio Politbiro i drug Tito. Kursu su prisustvovala tri člana Politbina, svi sekretari nacionalnih i pokrajinskih komiteta, što znači da je bilo pokriveno čitavo područje Jugoslavije, što nije bio slučaj u Makarskoj. To je bila najviša partijska škola SK KPJ na kojoj je obradjeno 17 tema.

Poznatí kartovski događaji ubrzo su potvrdili da je ratna oluja potpuno zahvatila Evropu i da se sasvim približila Jugoslaviji. Demonstracije od 26. i 27. marta bile su kao odgovor na potpisivanje pakta o pristupanju Jugoslavije članu Čakove.

Uprkos skrajnjim nepokojima na Jugoslaviju, 6. aprila 1941. godine, uspostavila se usporan ali neuhvatani rad na markšističkom i idejno-političkom o jačavanju kadrova. Istovremeno se pokazalo da, s obzirom na sve predstojeće zadatke, koji su bili još komplikovaniji i teži, pitanju kadrova treba posvetiti veću pažnju.

U jesen 1942. godine na inicijativu druga Tita i Centralnog komiteta organizuju se partijski kursevi najpre u Smoljanu, kod Dosunkeve Baštrove, a zatim se drže dva kursa u Drvaru i dva kursa u Likanju čime je završen jedan period

rada na školovanju kadrova, pri Oblasnom komitetu za Bosansku Hercegovinu.

Ovakav rad odvija se u toku 1943. i 1944. godine i u Sloveniji i Hrvatskoj.

U periodu od 2. septembra 1943. godine do održavanja II zasjedanja AMKOJ-a, u Jajcu radi Viša partijska škola CK KPJ kroz koju je prošlo 130 komunisti. U januaru i februaru 1944. godine partijska škola pri CK KPJ, nastavlja rad u Drvaru gde se radi po kursevima od 30 do 45 komunisti. Tada je u Drvaru u periodu od februara do Posušja na Drvar (25.V 1944. godine) sazvala školu CK KPJ oko 130 slušalaca.

Sa sazvanjem KOE-a, nastavlja se školovanje partijskih kadrova zatečata u toku rata. Otvorena je škola "Djuno Džabović" u Zecovcu, koja u početku radi tromesečno, da bi se kasnije pretvorila u jednodnevnu a ubrzo i u dvodnevnu. Nakon sazivanja otvoren je i Institut društvenih nauka, na čelu sa Zecovcem, koji su predvodili kadrovi.

3.1.7. Društveno-političko i obratno obrazovanje odraslih kao najviša faza obrazovanja za samoupravnu funkciju

Političko obrazovanje između dva svetske rata, a posebno u toku narodne revolucije, imalo je značajnu ulogu u pripremanju znatnog broja kadrova koji su ideje marksizma i duh narodne revolucije prenicali hiljadima neovoljno obrazovanih kadrova.

Sa završetkom NOB-a i revolucije, stvaraju se nove mogućnosti za organizovanje društveno-političkog obrazovanja.

Demokratizacije odnosa u društvu i procesu proizvodnje, događaji i tokovi kretanja na međunarodnoj sceni sve više su poticali društveno-političko obrazovanje kod nas. Kao posebno treba pomenuti 1948. godinu, zatim 1950., koja predstavlja početak samoupravne prakse, VII kongres SKJ 1957., Novi ustav 1963. godine i druge aktivnosti društva za koje je, pored ostalog, vezan i razvoj društveno-političkog obrazovanja.

Sa uvođenjem radničkog samoupravljanja 1950. godine nastaje nova faza na području društveno-političkog obrazovanja. Veliki broj upravljača, u prirodi, a kasnije i u društvenim službama, zahtevao je potrebna znanja iz oblasti ekonomije, politike, sociologije, najnovije istorije, upravljanja i rukovođenja. Isto se odrazilo na sniženje univerziteta kao posebne ustanove čiji radovi su bili na društveno-ekonomskom obrazovanju upravljača.

Ovo je razlog za društveno kretanje a samim tim i obrazovanje usmeravaju Savez Komunističke Jugoslavije i Savez sindikata Jugoslavije, ne dajući dovoljno jedinstveno što se odrazilo i na obrazovanje ljudi za društvene odnose. Savez Komunističke Jugoslavije zadržava tradicionalnu politiku obrazovanja svom članstva, negujući kadrovske škole, a Savez sindikata Jugoslavije formira društveno-ekonomsko obrazovanje, u čemu postiže značajne rezultate. Podvojenost ovog jedinstve-

neg procesa naročito se manifestuje u periodu od 1957. do 1961. godine.

Društveno-političko obrazovanje beležilo je uspon sve do 1954. godine, a od tada doživljava ne samo stagnaciju već i opadanje. Ono je u potpunosti prepušteno institucijama za obrazovanje odraslih, tako da je van uticaja sistematskog društveno-političkog obrazovanja ostao veliki deo seoskog stanovništva.⁴⁾

Ovako smo ukazali na neke elemente podvojenosti između društveno-ekonomskog i idejno-političkog obrazovanja.

Šta je u osnovi društveno-ekonomsko a šta idejno-političko obrazovanje?

Društveno-ekonomsko obrazovanje podrazumeva obrazovne aktivnosti usmerene na uvođenje i prenošenje ekonomskih znanja koja se nasledno zaposlenim u radnoj organizaciji, svim nivoima šteta boljeg funkcionisanja samoupravljanja. Medjutim, radnici ljudima socijalističkog samoupravnog društva neophodna su i druga znanja koja se iz općnosti do lakše i brže upoznaju tokove razvoja socijalizma, promene u strukturi društva, i druge aspekte socijalizma u uslovima samoupravljanja. Zbog toga svi ti sadržaji ne mogu biti obuhvaćeni društveno-ekonomskim obrazovanjem.

Sa konstituisanjem radničkih saveta i njihovih upravnih odbora nameće se pitanje osposobljavanja članova organa upravljanja za funkcije samoupravljanja. Ovako shvaćeno obra-

zovanje za samoupravljanje (društveno-eksterensko obrazovanje), naročito posle donošenja Ustava 1957. godine, ne samo da je došlo u suprotnost sa ovim promenama već se počelo ispoljavati kao činilac koji koči ukupne delatnosti institucija koje uglavnom rade na realizaciji ovog oblika obrazovanja.

Idejno-političko obrazovanje odgovara jednom periodu vremena, jednoj etapi u razvoju našeg društva kada je KPJ putem obrazovanja posebno organizovanog za svoje članstvo, idejno pripremla svoje kadrova da budu nosioci i pokretači tokova revolucije i posledstvenih društvenih kretanja. Samoupravni procesi uslovlili su da takva obrazovanja bude dostupno široj populaciji samoupravljača, a ne samo komunistima.

"Ideološko obrazovanje sastalo se "višim vidom" obrazovanja i bilo je predodređeno za izabrane, "perspektivne" one koji su nosioci funkcije u SKJ i društvenim organizacijama. Društveno-eksterensko obrazovanje namenjeno je bilo, pre svega, radnicima i pojedincima koji su preuzeli funkcije upravljača. U praktičnoj realizaciji o razovnih zadataka za prvu vrstu obrazovanja brinule su se rukovodstva SKJ, a za drugu rukovodstva SSJ".⁵⁾

Nadajutim, društveno-političko obrazovanje moramo posmatrati kao jedinstveno područje (koje objedinjava ideološko-političko i društveno-eksterensko obrazovanje), koje ima zadatak da osposobljava čoveka za uspešnije vršenje društvenih funkcija.

3.1.3. Obrazovanje za samopravljanje i njegova institucionalna zasnovanost

Već je više reči o društveno-političkom i ekonomskom obrazovanju kroz aktivnostima sa svojim pozitivnim momentima i svim slabostima, a koji se u određenom trenutku društvenog i političkog razvoja javljaju kroz neophodne. U periodu od 1964. do 1970. godine društveno-političko obrazovanje doživljava stagnaciju, jer je van uticaja političkog izgrađivanja ostao veliki broj radnih ljudi.

Početak sedamdesetih godina, kao rezultat pomenutih slabosti, javlja se inicijative za stvaranje nove institucije - škole saroupravljivača.

Potreba za ovakvim institucijama pokazala se neophodnom, jer su društvene grupe u opštinskim Većima Saveza sindikata i opštinskim Komitetima Saveza Komunističke Partije u saradnji sa partijskim komitetima, preduzeli mere i pružili podršku za osnivanje škole, ne samo u organizacijama unutrašnje grupe u cilju osnivanja, nego i u organizacijama društvenih kolektiva.

Formiranje škole saroupravljivača kao nove institucionalne zasnovanosti teklo je, razno se, u različitim sredinama i po različitoj dinamici, što je u mnogome zavisilo od materijalnih mogućnosti i političke zrelosti sredine.

Početak škole bio je usporavanje članova organa saroupravljivača. A velikim brojem ljudi se efikasnije obav-

ljunge svojih saradnika. Škole su zamišljene kao institucije koje će se baviti samostalnim i masovnim idejno-političkim obrazovanjem.

"Iz godine u godinu nju je pohadjao i sa uspehom završavao sve veći broj polaznika, tako da je u svim oblicima škole u toku petogodišnjeg rada obukvačeno u raznim formama oko 200 000 polaznika".⁽⁵⁾

Veliki broj polaznika i ogroman interes najrečitije pokazuju duboku opravdanost i potrebu ovakvog oblika marksističkog obrazovanja saradnika.

Organizacija škola saradnika postavljena je tako da traži punu samostalnost i inicijativu nosilaca ovog procesa, a metod rada prilagođen je potrebama i stepenu zrenja polaznika.

Škole saradnika su zamišljene su i organizovane tako da rade na individualnoj konsultaciji, a polaznici da se samoorganizuju u grupar obliku - veći u multimedijalnom procesu. U tome se ove škole razlikuju od mnogih drugih oblika ideološko-političkog obrazovanja.

Da bi se sve ovo postiglo potrebno je posebnu pažnju posvetiti odnedjivomju polaznika.

Uloga konsultanata je izuzetno značajna. U fazi realizacije obrazovno-vaspitnog procesa, oni usmeravaju diskusiju i vode razgovor, razjašnjavaju nejasna i pogrešna zavrja i motivišu polaznike na veće obrazovne napore.

Sa ovakvog uloga, "kula samoupravljača kao nova institucionalna zarnovnost obnrovanja za samoupravnu funkciju potpuno je opravdale ciljeva i zadatke zbog kojih je i osnovana.

3.1.4. Marksističko obrazovanje u funkciji osposobljavanja političkih kadrova

Izučavanje marksističke teorije i upoznavanje revolucionarne prakse u našoj zemlji nije ni lak ni kratkotrajan zadatak. Nođutin, samoupravni proces svakog dana sve više afirmiše talentovane aktiviste za čiji je dalji intelektualni i politički razvoj Savez komunista posebno zainteresovan, jer oni predstavljaju nov kadrovska potencijal samoupravnih asocijacija i društveno-političkih organizacija. Na odredjenom stepenu intelektualnog i političkog razvoja, tim kadrovima, pretežno iz sastava mladeži, potrebno je pružiti kvalitetnu i široku stručnu pomoć za njihovo usavršavanje. U osnadašnjim uslovima to se najbolje može političke škole višeg stepena koje su neposredno na en samoupravnom društvu kao jedan od stalnih faktora sistematike pripreme perspektivnih kadrova.

U periodu od završetka rata do V kongresa, višu školu SK KPJ koja je trajala dve godine prošlo je 927 komunista. Uporedo su radila i partijske škole u republikama, koje u početku rade po tri meseca, a kasnije godinu dana, kroz

koje je prošlo 9 800 članova Partije. U periodu od V kongresa, odnosno od 1948. do 1967. godine, kroz više partijske škole i kurseve prošlo je 21 000 komunističkih članova.⁷⁾

I Deseti kongres i Jednasti kongres Saveza komunističkih Jugoslavija posebnu pažnju posvetili su idejnom i stručnom osposobljavanju rukovodnih kadrova i članova SKJ.

"Nauka i stručnost moraju postati važna osnova aktivnosti svih organizacija, organa i ustanova, svih faktora koji donose odluke. Istovremeno - ističe drug Tito u svom uvodnom referatu - naš je zadatak da još intenzivnije iskušavamo revolucionarno delo i teorijsku misao Lenina, Engelsa i Lenjina, i protine svirepena marksističke izučavanja u svijetu".⁸⁾

Iskoga se radi o važnom obilježju i idejno-političkom aspektu učenja koje se odnosi na osobna paženja. Istovremeno se radi o važnom obilježju obilježja koje obilježuje na osnovu i na osnovu da se u okviru ovog obilježja, što moraju pripremati politički radnici i kadrovi u okviru teorijsko-političkom inženjeringu, što se odnosi na obilježje, na visoku političku školu i kurseve su značajni aspekti.

Više političke škole SKJ obilježju nastavljaju organizovanjem studijskog rada sa svojim ljudima, koji su se afirmisali u svojim sredinama na planu razvoja samoupravnih odnosa u radu i drugim organizacijama. Osiguravajući svoje snage uz rad, za rad i osposobljavanje, ove škole doprinose izgradjivanju kadrova koji će biti nosioci idejno-političke

skolje Saveza komuniste u svojoj sredinama i u celini svog društveno-političkog delovanja.

Visoke škole za političke studije su takođe kadrovske škole, čiji je sadržaj teorijsko-politička izgradnja rukovođaših kadrova i aktivista Saveza komuniste Jugoslavije, drugih društveno-političkih organizacija, stručnih organa i organa vlasti. Studenti izučavaju marksističku teoriju i praksu našeg i međunarodnog revolucionarnog pokreta, stiču produbljena znanja o opštim i posebnim zakonitostima razvoja savremenog društva, istorijske revolucije i jugoslovenskog samostalnog razvoja, o aktualnim društveno-ekonomskim, socijalnim, nacionalnim, kulturnim i političkim problemima.

U nastavno-studijskom planu i programu, ove škole imaju prvobitno klasično karakteristične pripreme univerzitetske vrste, a negiraju intelektualizirani pristup, teorijsku celovitost i usvajanje sposobnost izučavanja od strane studenata.

Na studije se ulazi kroz "prijemni" koji predstavlja završni ispit na osnovu kojeg se ulazi u jednu od stručnih škola. Škola traje pet semestara - tokom te studije i jedan za izradu diplomskog rada, koji se javno brani.

Učestvovali u formiranju i kadrova i osobnih za teorijski rad oboje se i u srednjim i visokoškolskoj nastavi, novinarstvu, naučnim delatnostima, u političkom radu itd. Reformno univerzitetsko obrazovanje se obavezno pripremanje tehničkih kadrova, koji su u studijskom radu i školovanju dokazali

svoju sposobnost za ovu vrstu studija.

Poslednja dva tipa studija odnose se u većini slučajeva na fakultetne ili političke studije, a po načinu prijema studenata i organizaciji i sadržaju nastave razlikuju se od najviših standarda u poslodiplomate studije tj. nastavi u znatnoj meri lično odvijeno za kandidata iz proizvodnje i druge društvene prakse.

Pored pomenutih organizacionih formi idejno-političke izobrazbe u okvirima, treba pomenuti i Političku školu "Josip Broz Tito" u Ljubljani, koja se svojim sadržajem snažnije doprinosi osposobljavanju kadrova i stvaranju marksističke kulture uopšte.

3.1.5. Sadržajna obsepnost marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja odraslih

Sadržaj nastave je izvan sva sumnja svoga razvoja i razvoja nastave u celosti, koji je uslovljavao razvoju teorije. Ipak, treba pomenuti odnoseno nedovoljno-izborijskim okolnostima, koje su se u periodu 1945-1955. godine, tehnokratskih i drugih antisocijalističkih i protiv-socijalističkih predora, bilo za koje osposobljavanja nastave i izobrazbe.

Imena od ovih najvažnijih predora su Dvadeset prvom sednici Izvršnog Odbora Saveza Komunista Jugoslavije i Pismom, a u predanpravnoj političkoj oblasti, a naročito posle Dasetog kongresa Saveza Komunista Jugoslavije, republičkih kongresa

...toque de la ley de la vida, de la vida y de la muerte...

(...y en la vida, en la muerte...)

- en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

- en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

...en la vida y en la muerte, en la vida y en la muerte...

organizacije da se usvoje samo "pravilna" praksa, već da se u odgovornom procesu omogućí i ustrajanje sa svim stanovištima, kako su oni koji su najvulnerabilniji tako i sa onim suprotnim, kako bi se u što većoj mjeri omogućilo razvoj stvaralačkog mišljenja i kreativnosti na polju znanja.

Društveno-političke organizacije sa svojim srdnjajima treba da doprinesu da čovek generalizira koristi svoje slobodne volje, teže da postane potpuno subjekt društvenih zbivanja, odnosno, da njegovo ponašanje obdružuje kolizivne snage, informacije. Ovo mora pomoći i razmatranju problema sa kojim se susreću pojedinci i društvena grupa.

Ovo obrazovanje treba da bude logičnos unapredjiva i da se ne izdvaja ljudi o čovečijem društvenom progresu, da se istražuje odgovornost koja se odnosi na odgovornosti koje se odnose na to u procesu istraživanja i razvoja. To je, pre svega, da se ne izdvaja ljudi o čovečijem društvenom razvijanju i da se ne odnosi na odgovornosti koje se odnose na to u procesu istraživanja i razvoja.

Ovo treba da se odnosi na odgovornosti koje se odnose na to u procesu istraživanja i razvoja i da se ne odnosi na odgovornosti koje se odnose na to u procesu istraživanja i razvoja. Ovo treba da se odnosi na odgovornosti koje se odnose na to u procesu istraživanja i razvoja.

"Društveno-političke organizacije treba da imaju potrebna

„Kruševsko-politička unija često su podložni nesamoupravnom uticaju lažnih autoriteta, uticaju rođnih i onda kada na njihovoj strani nisu argumenti i istina“.11)

U kraju treba istaći da obimnija marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja mora biti stalni sastavni deo političkog života i aktivnosti svih organizacija i rukovodstva Saveza Komunističke Jugoslavije, ostalih društveno-političkih organizacija i samoupravnih asocijacija.

3.1.6. Institucionalni oblici marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja

U sistemu marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u Savezu Komunističke Jugoslavije, radnih ljudi, mladeži i žena u Jugoslaviji postoje mesto i značajnu ulogu imaju institucionalni oblici. U našoj zemlji razvili su se i dalje na različitom stepenu: političke škole, oblasne političke škole, region i opštinske škole, škole samoupravljača i centri za političko osposobljavanje radnika se i najčešće oblici za političko osposobljavanje radnika. Ovi oblici uspešno ostvaruju dugoročne i neposredne ciljeve i zadatke marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja. Oni omogućuju neprekidno usavršavanje i obogaćivanje delatnosti marksističkog obrazovanja, i to u se prilagoditi uslovima i potrebama razvoja zemlje. Oni omogućuju njihova rasprostranjenost i dostupnost učesnicima u njima.

Osnovna koncepcija, koja valja za sve institucio-
nalne oblike organizacije u jedinstvenoj ideološkoj i političkoj
naravi socijalističke države, jedinstvenim prin-
cipskim organizacijama i načinima, koja i u jedinstvenim ciljevima
i zajednim idejno-obrazovnog i usposobljavajućeg rada. Ona im određuje
mesto i vlogu u sistemu marksističkog obrazovanja i idejno-
političkog osposobljavanja svake države i Socijalističke
Federativne Republike Jugoslavije kao celine.

Ciljevi i zadaci marksistički i jedinstveni za sve
oblike su idejno-političko obrazovanje i osposobljavanje čla-
nova Saveza Komunističke Partije i građana za
aktivnu ulogu u revolucionarnim procesima, društveno-politi-
čkim i ekonomskim aktivnostima, u realizaciji razvojnih pro-
jekata društvenog rada i društva u celini.

Institucionalno se može razlikovati, samostalno ili
u zajednici, obrazovanje članova Saveza Komunističke Partije i druge
društveno-političke organizacije i obrazovanje stanovništva u
općinskim i drugim ustanovama, u svim oblicima i vrstama
zajednice. U savremenosti se udruge, ove oblike mogu formirati
stručne i specijalizovane institucije za marksističko obrazo-
vanje i idejno-političko osposobljavanje, kao i obrazovno-kul-
turne institucije - fakulteti i visoka univerziteta, kulturni
centri, domovi kulture, klubovi i organizacije i dr.

Općinski organi Saveza Komunističke Partije i općinski organi
drugih društveno-političkih organizacija podržavaju, usmeravaju

i koordiniranu ulupnu ulatavnost u organizacijama udruženog rada i posla zajednicama na općini razliju, programskoj orijentaciji i stilovim usaglašavanju in. tatiucionalnih oblika marksističkog obrazovanja i in. pre-političkog osposobljavanja.

Idejni i politički sadržaji programa u institucijskim oblicima uspijevaju se na:

- marksizmu kao revolucionarnoj teoriji i praksi radničke klase i svih radnih ljudi u našoj zemlji, na Programu Saveza komunističke Jugoslavije, Ustavu i sistemskim zakonima, na revolucionarnoj teoriji i praksi Josepa Broza Tita, Edvarda Kardelja i drugih jugoslavenskih marksista revolucionara, i

- marksističkoj (leninističkoj i stvaralačkoj) analizi uloge radničkih snaga i njihove socijalističke samoupravne organizacije kao nos, marksističke teorije, socijalizma i društvenih odnosa i procesa u našoj zemlji.

Programski i sadržajni oblici programa predstavljaju tematski i sadržajno celite sa usaglašenim i usklađenim sadržajima usaglašenim na usaglašenim i usklađenim principima. Programski sadržaji predstavljaju u celini izvršavanje idejnu i političku problematiku sa svim njenim kretanja i procesa u našem društvu i u svetu, sačinjavajući temeljni revolucionarni i lovanja Saveza komunističke Jugoslavije i naše socijalističke samoupravne prakse, i usklađenim i usklađenim, obogaćivanju i usklađenim i usklađenim sadržajima.

D.Škole za osposobljavanje i

F.Škole za osposobljavanje i

F.1.6.1. Političke škole

Političke škole su najorganizovaniji oblik idejno-političkog osposobljavanja i političkog obrazovanja u savinskoj korporaciji republike i pokrajina. Način njihovog rada i organizovanja usklađuju se s potrebama svake sredine. Zato se traženo da se one jačaju "na osnovu nivoima, a usmereni su na dostizanje političkog obrazovanja i idejnom osposobljavanju građana, u skladu s planovima društveno-političkih organizacija i organizacija udruženog rada. S toga predlaže se postavljanje škole političkog i političkim strukturama "opština",¹⁶

Način škole osposobljavanja i idejno-političko osposobljavanje u skladu s planovima političkih škola:

- 1.Škole političkog i idejnog obrazovanja,
- 2.Škole političkog i idejnog obrazovanja, i
- 3.Škole političkog i idejnog obrazovanja.

F.1.6.2.1. Političke škole

Političke škole su izvršavaju osnovnih obaveza. Škole su u skladu s potrebama su prvenstveno mladim ljudima koji se osposobljavaju u svojim sredinama. One politički i idejno osposobljavaju mlade i mlaznici, pohađaju

naslovu dve godine nedeljno uz mli, u pogledu svih osnovina.

Na sednici Predsedništva JI SRS, održanoj 12. oktobra 1979. godine, utvrdila se program v.š. svih političkih škola, koji sadrži sadržaj tematskih celina, a zasniva se na dokumentima Jedanaestog kongresa Saveza Komunističke Stranke Jugoslavije i Osmog kongresa Saveza Komunističke Stranke Srbije, a posebno na referatu i izvornoj reči dr. Branka Mitka na Jedanaestom kongresu Saveza Komunističke Stranke Jugoslavije, koji čine osnovu ideološkog osposobljavanja i realizacijskog obrazovanja članova Saveza komunističke stranke. (18)

Izazivači programa predviđeni za 20. oktobra 1982. godine učiniće su usklađeni sa potrebama dr. obuhvate teorijska i praktična izučavanja koja karakteristično predstavljaju III i IIII generacije i IIII i IIII i III kongresa SRS. (19)

"Program i sadržaj političkih realizacijskih, marksističkih i komunističkih škola treba da doprinese osposobljavanju kadrova za društvenog razvoja i razvijanja političkog sistema i osposobljavanju članova Komunističke stranke Jugoslavije Saveza Komunističke stranke Srbije u skladu sa potrebama stranke za razvijanje saradnjačkih odnosa." (20)

Realizacijski program v.š. svih političkih škola zavisi od uspešnosti i kvaliteta osposobljenosti kadrova na predavaštvu, kao i od sadržaja političkih realizacijskih programa i drugih institucija koje se bave organizovanjem mark-

istiškom obrazovanju.

3.1.6.1.2. Političke škole u Savezu Komunistata

Političke škole opštinskih komiteta nastale su kao potreba organizacije Saveza Komunistata u opštini za organizovanjem i sistematizacijom osposobljavanja kadrova u Savezu Komunistata, društveno-političkim organizacijama i drugim kadrova.

Za ove političke škole reči se reči da predstavljaju početni najohvatniji oblik ovog nivoa obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja, na kojem se gradi ceo sistem viših i nižih oblika i sadržaja ovog nivoa.

Političke škole Saveza Komunistata rade po programu koji je odobrio Centralni komitei Socijalističke Omladine SR SRS i Marksistički omladinski komitei SR SRS u skladu sa Programom Socijalističke Omladine SR SRS od 18. oktobra 1974. godine i po programu i sadržajima programa od 22. oktobra 1974. godine, koji se razlikuju od ostalih tematskih celina:

- Uvodna tema;
- Društveno-ekonomska i osnovni sistemi socijalističkog samoupravljanja;
- Politički sistem socijalističkog samoupravljanja;
- Savez Komunistata i njegov uloga u socijalističkom samoupravljanju;

- Obnovljena, nulta, kulturna; i
- Jedinstveni obrazac.

Prvi je program sastavljen su od oko 40 tema za koju obradu je predviđeno sa 170 časova a drugi oko 40 časova sa raspravama o pitanjima koja nisu dovoljno jasna polaznicima.

Ove aktivnosti predviđaju i drugi radnici i drugi zaposleni ljudi u zemlji koji su bili učesnici, koji do sada nisu učestvovali u ovom programu, kao i oni koji su ili nisu članovi Saveza komunista. Uostalom se može reći da je nedavno kada su komunisti učestvovali u radovima i sastancima u radnoj organizaciji.

U političkoj oblasti, koja je najvažnija, može se reći da je predviđeno da se učesnici u programu aktivističke obnove i obnove učesnika u organizaciji, koji su ukazuju i sledeće:

U ovom programu, koji je u 1958. godini održan je 1838 učesnika, koji su učestvovali u programu i 128 066 članova. Kada se reči da su učesnici u ovom programu do 27 godina - 59,2 posto".¹⁷⁾

3.1.6.1.3. Političke škole u Savezu sindikata

U ovom programu učesnici su učesnici Saveza sindikata Srbije koji su 1958. godine učestvovali u organizaciji političke škole Saveza sindikata Srbije, u ovom programu Institut za političke

stavlja Fakulteta političkih nauka u Beogradu izradio je idejnu sliku karaktera i funkcije ove škole a posle jame diskusije i definitivno odobre odrišavanja ove političke škole, koje je 9. aprila 1971. godine usvojilo Predsedništvo Veća Saveza sindikata Srbije.

Savez sindikata je, dakle, nošio do se stvarivanje se ovakve škole u društvo, ne može postići samo formalnom primenom ustavnih i drugih zakonskih formi.

Polazna od posebne uloge i važnosti funkcije Saveza sindikata, kao društveno-političke organizacije radničke klase, u radu delovanja i delovanja, u političkom sistemu na svom području i obaveza, koje proizilazu iz Ustava i Zakona o radničkom radu stavljaju na njega da ne otklanja od obrazovanja i aktivnosti u Savezu sindikata.

Polazna od Saveza sindikata predstavlja oblik masovnog političkog obrazovanja i političkog osposobljavanja radnika Saveza sindikata, koji se bitno obogaćuje svojim političkim i društveno-političkim obrazovanjem i vaspićem.

Škola je najviši oblik političkog osposobljavanja radnika u Savezu sindikata u oštini koje se stiče uz rad, koje polaznici dve puta nedeljno u popodnevni časovima posećuju nastavu.

Program ove političke škole realizuje se u dve faze. Prva faza realizacije programa obuhvata osposoblje-

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

na nižjoj nivou organizacije, što podržavaju i
da "dijelimo programi" u skladu s "različitim nivou".¹⁹⁾

Programi "političkih škola" sastojaju se
iz šest tematskih odeljaka, pokrivenih u preko 50 tema, a nji-
hove realizacije ostvaruju se u okviru 100 nastavnih časova
prekidanja i 48 časova konsultacija.

Polaznike političkih škola predlažu op-
štinski komiteti Saveza komunista u odgovoru na organizacija-
na uputstva koja imaju ulogu i oblikuju polaznike obučava-
na radnom mestu kako bi se mogli "uspešno da savla-
đuju" u skladu s programom.

Polaznici političkih škola učestvuju u konferen-
cijama, kao i učesnici u drugim školama, predavaju i kao gosti od prethod-
nih godina. U skladu s programom realizacije, koji se
realizuje u okviru političkih škola Saveza komunista (ve-
ština, političke škole, škole za političke škole, škole samo-
organizacije).

U okviru programa, koji se realizuje od polaznika
svak po jedan mesec, koji se realizuje u skladu s
programom škole, polaznici učestvuju i u druge organizacije gde
se realizuju razgovori i konsultacije, uključujući pro-
bleme, uključujući i druge škole.

Škole koje imamo, gde učestvuju polaznici iz
više političkih škola.

5.1.5.1.4. Uloga samoupravnih udruženja

Uloga samoupravnih udruženja u stvaranju oblika idejno-političkog i organizacionog oblika idejno-političke ideje. Ona, kao osnovni oblik organizacione strukture idejno-političkog i idejno-političkog osposobljavanja, predstavlja osnovni i najvažniji oblik obnove obrazovanja.

"Uloga samoupravnih udruženja u osposobljavanju članova samoupravnih udruženja, članova političkih aktivističkih i radničkih organizacija za obavljanje različitih samoupravnih funkcija. Uloga je, dakle, najvažnija na ovom razinskom funkcionalnom nivou samoupravnih i organizacionih samoupravnih političkih organizacija i na ovom nivou razvoja samoupravnih organizacija. Ona predstavlja osnovni i najvažniji oblik idejno-političkog obrazovanja samoupravnih udruženja".

Uloga samoupravnih udruženja u osposobljavanju članova samoupravnih udruženja, članova političkih aktivističkih i političkih organizacija za obavljanje različitih samoupravnih funkcija, u okviru udruženog rada, predstavlja osnovni i najvažniji oblik idejno-političkog i ne samoupravnog obrazovanja članova u osposobljavanju članova samoupravnog proizvodstva i drugih organizacionih udruženog rada i u društvenom radu u celini".

Uloga samoupravnih udruženja u organizovanju udruženog rada, funkcija je samoupravnih udruženja, pa je potrebno da samoupravnim udruženjima osposobljavanje samoupravnih članova osnovna društveno-ekonomička funkcija i oblik idejno-političkog i prakse razvoja

1950. g. 1. kvartālā (1950) uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

1. kvartālā uzdevums ir

potrebni za razvijanje i razvoj kulture, zbog čega je došlo do arhiviranja arhivističkih ustanova, u okviru razvijenih centara, kao što su: arhiviranje i čuvanje dokumentacije.

U periodu između 1945. i 1950. godina, prvi radnički univerziteti su se, u skladu sa razvijenošću, razvijali: centar za id. i političko obrazovanje u okviru delovanja u radu, polazni i radnički i idejno-politički rad. Ovakva je centar prvi put u okviru službene od razvijenošću i političko i idejno-političko obrazovanje, tako da je 1957/60. godine u okviru radničkog univerziteta u Laskovcu osnovan centar za id. i političko obrazovanje koji je oblikovanje i političko obrazovanje. Centar je organizovao javna predavanja i predavanja i okupilo oko 500 političkih i sluša-
- - -

Radnički univerziteti su organizovani centar za arhiviranje i čuvanje dokumentacije, kao što su: arhiviranje i čuvanje dokumentacije, tako da su se u okviru radničkog i idejno-političkog obrazovanja razvijali i značajni marksiisti-
- - -

Delatnost centara za idejno-političko obrazovanje odvijala se u okviru: političko i idejno-političko obrazovanje i političko i idejno-političko obrazovanje.

U okviru političko i idejno-političko obrazovanje centri su se razvijali: političko i idejno-političko obrazovanje u osnovnim i političko i idejno-političko obrazovanje, organizuju seminare za

narodnosnima sekcijama i "Ustavu sekretarijata osnovne organizacije Saveza kao ustava, kao glavni referencni za članove aktivu sekretarijata, učesnika - u prvom redu proizvođača, prvi centrima su političke škole i uopće sekretarijata opština, političke škole Saveza u inozemstvu, zatim škole političke škole opštinskih konferencija Saveza socijalističke mladine, pri centrima se organiziraju seminari za članove delegacija i delegata, škole organiziranja, seminari za savodistrikta rukovođstva u osnovnim organizacijama Saveza u inozemstvu, seminari za novoprihvatljive članove Saveza sekretarijata.

U okviru sektora društvenih odnosa, centrima su organiziranja raznih oblika i vrsta, programa i sadržaja političkih škola, funkcionisanje delegatskog sistema, kao što su i uopće Saveza sekretarijata u organiziranim udruženjima, organiziranja raznih vrsta i tipova društvenih pitanja od kojih se može očekivati i pozitivni uticaj na mlade.

"U okviru organiziranja i savodistrikta, pored navedenih poruka, organiziranja i savodistrikta, i najrazvijeniji i najkompleksniji oblik, kao što su i uopće Saveza sekretarijata, već i sve značajniju ulogu u sistematskom marksističkom obrazovanju i funkcionisanju socijalističke mladine i odraslih". (10)

2.3.2. Organiziranja oblika političkih škola obrazovanja
u okviru Saveza sekretarijata

Organiziranja oblika političkih škola obrazovanja i adejno-

političko - osposobljavanje i usavršavanje na institucionalne
oblike i načine da ih se stiču. Posebni oblici imaju više smjerova
kao što su: zdravstveni, socijalni: "kolektivno-politički, strano-
politički, sociološki-politički, kulturno-politički, prosvje-
tno-politički, naučno-politički i slični, sa racionalni razvoj
i usavršavanje odnose, sa političkom odbranu i društvenu
odbranu, kao i sva druga područja potrebi".²⁰⁾

Centri za političko osposobljavanje i usavršavanje
političko osposobljavanje moguće su teoretički i praktički na taj način
da pojedinci sa političkim osposobljavanjem u odgovarajućim organima
i institucijama, političkim organizacijama.

Posebne oblike osposobljavanja i usavršavanja i idejno-
političkog osposobljavanja moguće su i teoretički i praktički koji
političko osposobljavanje u obliku političkih kandidata koji
političko osposobljavanje u obliku političkih kandidata, a tako da bolje upo-
ređuju i primjenjuju osposobljavanje u praksi.

2.1.1.1. Specijalizirani oblici osposobljavanja i usavršavanja

Specijalizirani oblici osposobljavanja i usavršavanja su: osposobljavanje sva-
kog člana, posebno sportsko, kulturno i obrazovanje, može ostvarenje
i usavršavanje, tako da i pojedinci mogu biti na samostalno
osposobljavanje u specijaliziranim organizacijama i sa društvenom ospo-
sobljavanjem.

Specijalizirani oblici osposobljavanja i usavršavanja su: osposobljavanje i poli-
tičko osposobljavanje i usavršavanje u odgovarajućim socijalističkom

štrukturu na najsloženiji proizvodnjaš - samoupravljivač - potrošač predstavljaju i društvene procese u ostvarenju novih vrednosti, bez kojih samoupravni socijalistička zajednica ne može da postoji, to sredstvo ima još i veći poseban značaj.²⁷⁾

Zato kažemo da je obrazovno-ovlašćenje u marksističkom obrazovanju i idejno-političkom osposobljavanju planska akcija društvenih činilaca i pojedinaca, usmereno na osposobljavanje omladine i odraslih za društveni samoupravljanje i političkog rada. Ono je uslovljeno društvenim društveno-političkim razvojem, jer stečena znanja u ovoj oblasti brzo zastarevaju.

Samobrazovanje omogućuje svakom čoveku da uči prema svojim mogućnostima, neposredno u materijalnim uslovima, a uspeh zavisi od lične odgovornosti i o metodama praktičnog rada. Prva tema mora biti osnovnih zadataka sistematičnog oblikovanja i usavršavanja, osposobljavanje čoveka za samostalno rešavanje problema, kao i stalno proučavanje problema i društvene istine.

U ovom obliku obrazovanja treba razvijati kao fenomen utvrditi oblik znanja, utvrditi osnovne elemente samobrazovanja u marksističkom obrazovanju.

Plan obrazovanja mora biti (u osnovne potrebe osnovne ciljeve i ja učiničnosti, potrebe društvenog rada u različitim oblastima, socijalističkim organizacijama i lične potrebe svakog pojedinca) i ostvarenje mogućnosti (političkim) za samobrazovanje, posebno osvrta treba dati

na:

- oblik, oblik i sadržaj samobranovanih u mark-
sistemu oblikovanih i oblikovanih samobranovanih.

Oblikovanih oblikovanih i valova za rad političkih
oblikovanih, koji se oblikovanih oblikovanih samobranovanih samobranovanih
oblikovanih oblikovanih:

- radnja i oblik,
- sadržaj,
- sadržaj,
- sadržaj i
- sadržaj.

Oblikovanih oblikovanih su oblikovanih i zadatka
oblikovanih oblikovanih i oblikovanih političkih samobranovanih,
oblikovanih oblikovanih i oblikovanih oblikovanih neposredno doprinosi
oblikovanih i oblikovanih oblikovanih i oblikovanih obrazovanja.

Oblikovanih oblikovanih oblikovanih samobranovanih polaz-
ničkih oblikovanih oblikovanih i oblikovanih, p. radnja i kom-
oblikovanih i oblikovanih, oblikovanih i oblikovanih i oblikovanih i
oblikovanih i oblikovanih, oblikovanih i oblikovanih i oblikovanih.

Oblikovanih samobranovanih oblikovanih:

- oblikovanih oblikovanih i oblikovanih,
- oblikovanih oblikovanih i oblikovanih
- oblikovanih oblikovanih.

Oblikovanih oblikovanih oblikovanih se u oblikovanih oblikovanih i
oblikovanih oblikovanih oblikovanih, oblikovanih oblikovanih oblikovanih.

Za tehniku organiziranja i vođno oblikovanje ključnih mesta prave odgovornosti od strane ljudi i njihove karijere. Jednako tako se treba usredotočiti na društveno-politički rad.

Eto nije to sastavni deo društvenog samobrazovanja i zdrave ljudske vrednosti. Pre političke stabilizacije, treba razvijati plan koji obuhvata: uvod, prvu temu i zaključak.

Osposobljavanje političke organizacije jedan je od najvažnijih programa političkih vođa. Isto je razvijanje sposobnosti i formiranje volje za društveni rad, stalni radnja političkih, ali i drugih i svih društvenih faktora i političkih organizacija i društvo-političkog osposobljavanja.

U ovom dokumentu govori se o društvo-političkom osposobljavanju političkih vođa i drugih faktora političke organizacije u okviru društvenog samobrazovanja.

U ovom dokumentu govori se o društvo-političkom osposobljavanju političkih vođa i drugih faktora političke organizacije u okviru društvenog samobrazovanja. U ovom dokumentu govori se o društvo-političkom osposobljavanju političkih vođa i drugih faktora političke organizacije u okviru društvenog samobrazovanja. U ovom dokumentu govori se o društvo-političkom osposobljavanju političkih vođa i drugih faktora političke organizacije u okviru društvenog samobrazovanja.

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...

6. ...
 7. ...
 8. ...

9. ...
 10. ...
 11. ...

12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...

16. ...

17. ...

- 1. -
 - 2. -
 - 3. -
 - 4. -
 - 5. -
 - 6. -
 - 7. -
 - 8. -
 - 9. -
 - 10. -
 - 11. -
 - 12. -
 - 13. -
 - 14. -
 - 15. -
 - 16. -
 - 17. -
 - 18. -
 - 19. -
 - 20. -
 - 21. -
 - 22. -
 - 23. -
 - 24. -
 - 25. -
 - 26. -
 - 27. -
 - 28. -
 - 29. -
 - 30. -
 - 31. -
 - 32. -
 - 33. -
 - 34. -
 - 35. -
 - 36. -
 - 37. -
 - 38. -
 - 39. -
 - 40. -
 - 41. -
 - 42. -
 - 43. -
 - 44. -
 - 45. -
 - 46. -
 - 47. -
 - 48. -
 - 49. -
 - 50. -
 - 51. -
 - 52. -
 - 53. -
 - 54. -
 - 55. -
 - 56. -
 - 57. -
 - 58. -
 - 59. -
 - 60. -
 - 61. -
 - 62. -
 - 63. -
 - 64. -
 - 65. -
 - 66. -
 - 67. -
 - 68. -
 - 69. -
 - 70. -
 - 71. -
 - 72. -
 - 73. -
 - 74. -
 - 75. -
 - 76. -
 - 77. -
 - 78. -
 - 79. -
 - 80. -
 - 81. -
 - 82. -
 - 83. -
 - 84. -
 - 85. -
 - 86. -
 - 87. -
 - 88. -
 - 89. -
 - 90. -
 - 91. -
 - 92. -
 - 93. -
 - 94. -
 - 95. -
 - 96. -
 - 97. -
 - 98. -
 - 99. -
 - 100. -

aktivnosti određuju i posebne mesto i obrazovanja u globalno obrazovno-vaspitnom sistemu.

Sa svojom posebnom ulogom i strukturnom sadržajem, političke škole predstavljaju svojevrsne specifične obrazovno-vaspitne ustanove ne samo u okviru sistema nacionalističkog obrazovanja i idejno-političkog obrazovanja, već i u okviru globalnog obrazovnog vaspitnog sistema. Njihovost je određena ne samo posebnim obrazovnim i vaspitnim ciljevima i njima odgovarajućim sadržajima i posebnom organizacijom i načinom rada - ujednačenim sadržajima i individualnog obrazovnog rada, grupnog učenja i nastave.¹⁷⁾ Pored toga, političke škole u našem nacionalističkom sistemu predstavljaju i inovativni sistem obrazovanja i vaspitanja odraslih.

U skladu sa svojim idejno-političkim sadržajem i podsticanje naučnog i praktičnog istraživanja - osnovna uloga političkih škola u obrazovanju i idejno-političkom obrazovanju odraslih.

Stav kao politički, naučni ili drugi stavovi ne samo u nacionalnoj psihologiji već i u drugim naučnim oblastima. Oni se predstavljaju ne samo u teoretičkim objašnjenjima već i u praktičnoj praksi, kao što su se različite intenzivno ispituju stavove političke škole, naučni i praktični podaci.

U ovom izučavanju nastaje u današnjem čoveku, a posebno

u obrazovanju, stavovi predstavljaju predmet interesovanja ne samo naučnika, već i drugih struktura koji se zanimaju za ovaj problem (pedagozi, psiholozi, sociolozi).

S obzirom na značaj stava, postoje i različiti pokušaji definisanja pojma stava. Dr Nikola Pot opredeljuje se najpre za definiciju Lorrana, a ističe da je stav "tendencija da se bilo pozitivno bilo negativno reaguje prema određenim osobama, objektima ili situacijama".³⁶⁾

Složenija i potpunija definicija stava, jeste definicija G. Olpenta. "Po njemu, stav treba podrazumevati neutralnu i neutralnu reakciju, koja se ne osniva na osnovu iskustva, koja vrši selektivni ili selektivni uticaj na reagovanje pojedinca na objekte i situacije na kojima deluje u dodir".³⁷⁾

U skladu sa definicijom Olpenta, Kraš, Krašfeld i drugi ističu sledeću definiciju: Stavovi su "trajni sistemi postojanja ili nespostojanja, emocionalnih stanja i delovanja koje se odnose na društvene objekte".³⁸⁾

S obzirom da ističu različite varijante razlika, jer svi ističu tendenciju reagovanja prema okolini, a ne i prema sebi samim, da bi naša definicija trebalo dopuniti. Na osnovu stava ovog mi se opredeljujemo za definiciju koju daje dr Miroslav Lučković:

"Stav je određena tendencija da se reagira bilo pozitivno bilo negativno prema osobama, objektima ili situa-

stijena i ovakva nas, i to je ono "kvalitativno odvijanje, idejama ili porudžbinama".⁷⁵⁾

U ovoj vrsti stevova, s jedne strane, razmatranja su socijalni stevovi. Socijalni stevovi su središnji za veći broj osoba i odnose se na značajne društvene pojave. Mi ćemo se, u skladu s ovim stavovima, pozabaviti izgrađivanjem socijalno-ekonomskih stevova koji se svojom strano podstiču društveno-političku i upravnu odgovornost političara.

U strukturi socijalnog stava razlikujemo tri dimenzije: 1. kognitivna, 2. voljna (emocionalna) i 3. voljna (konativna).

Kognitivnu komponentu socijalnog stava čine znanja o jednoj socijalnoj stvari, koja se odnose ne samo informaciono, već i problematizuju i kritički puter. Ova komponenta odražava kvalitativno i kvantitativno jedne pojave, jer ima za cilj da se odnosi na stvarnost.

Emocionalna komponenta se odnosi na osjećivanje jedne pojave, kao što je pozitivna ili negativna reakcija, dopadajući ili nedopadajući, prijatan ili neprijatan.

Konativna komponenta socijalnog stava je u namjeri da se nešto učini, a to može biti i pozitivno (pozitivnog ili konstruktivnog), solidarnog i/ili kolektivnog, verbalnim putem ili dejstvom.

U ovoj vrsti stevova treba se reći da su međusobno usko povezani, a to je kvalitativno jedinstvo, bez

predstavnost pravovrsta i farsa od njih.

U okviru odgojnog, obrazovnog i socijalnog socijalnih stavova, kao i ulogu i jačinu i prave i lažne odlike govora, pre svega one koje liče na radikalizam i slobodu (voljno-karakterno svojstvo i tzv. karakter), ali i ulogu moralizacije i slobode i intelektualne, ideološko-političke i socijalne. Time se mogu objasniti i razlika koje postoje između ljudi postoje u stavu prema istoj društvenoj stvari.

Stavovi se, kao što smo, razlikuju i po tome da njihovu unutrašnjost postoje pozitivna ili negativna i po tome: logički razlikovanje političkih i političkih stvari prema njihovim i njihovim ciljevima, načelima doći do rezultata da se ljudi razlikuju i po njihovim stavovima sadržajima, odnosno da su različiti u njihovim i njihovim potrebama, a negativni stavovi se razlikuju i po tome, ali da su njihovi stavovi različitiji i po tome da su različito pozitivno i negativno i po tome da su različiti prema marksističkim principima i po tome da su različiti u njihovom i njihovom razvoju, rezultat su različitih i različitih i različitih razvoja, rezultat su različitih i različitih i različitih razvoja i različitih i različitih i različitih razvoja. Zato možemo da stavovi i motivi učila su različitiji i u nastavi radikalističkom i konzervativnom.

U tim različitim stavovima ljudi se razlikuju i na učeni i razlikuju. Razlika između ljudi i lakše pamti one koje je više u skladu sa njihovim i njihovim i lakše uči i sporije

publične "teorije" u skladu s njima. Ova zakonitost mogla bi se prenosi i na razvoj i usavršavanje nastavi marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja.

Posebna vrijednost imaju stavovi na emocionalno doživljavanje. Iznimno pozitivna stvar izera socijalističkoj samoupravnoj stvarnosti i politički su značajno uspijele emocije u ostvarenju tih interesa, te se sve ono "što je u suprotnosti s tim interesima odbacuje.

Između ostalih značajnih prednosti stavova, odnosno marksističkih stavova, izdri se značajak našeg vaspitanja i obrazovanja a posebno nastave u "kolonu za marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje. U okviru marksističke nastave, iznenađujuć stavovi određuju i ponašanje učenika prema sebi i društvu.

U nastavi i obrazovanju značajni su i stavovi imo organizacione prirode. Ovi stavovi, koji su odobreni metoda nastave, imaju značajnu ulogu u usavršavanju i na čovjekovo angažovanje.

Od faktora koji utiču na razvoj stavova treba pomenuti i čovjekovu ličnu aktivnost. U ovom smislu je čovjekovo zanimanje za određene oblasti u marksističkom obrazovanju, zanimanje i njegovi stavovi prema tom obrazovanju.

Da bi se došlo do značajnih stavova neophodno je poravnati i interesovanje. Iznimno, da bi se kod ličnosti (po-
bitno) razvili stavovi prema marksističkom obrazovanju,

potrebno je da se to od svih članova odbije da se što više sazna. Osim toga od vaspitaca se očekuje da i sam odgovorno ispoljavaju svoje stavove i da postupaju u skladu sa tim stavovima. Iza toga teksta je očitovati da, ako se u onajkim objašnjenjima, postignu potrebni rezultati. Ako su pojedini stavovi u skladu sa onim u šta se uvodna grupa, tada se se stadi uvodnja da on nije dovoljan, da se razlikuje njegove reči i dela".³⁶⁾

Snakajno mesto u istom dokumentu stavove pripade metodi uvođenja. U uvodnom delu "Metoda uvla" otkriva da se iz-
 vo u uvodnoj metodi, da se čuju svi argumenti i, post-
 nje se otkriva argumente, "metoda uvla" ono što je - bio-
 vno i "to metoda odvajanja različitosti".³⁷⁾ Ovo je poseb-
 no u ovom dokumentu otkriva da se razlikuje i odavno-političko ospe-
 ranje i razlikuje se od različitosti i različitosti po raznim
 razlikuje se od različitosti i različitosti argumente i postupe-
 ni razlikuje se od različitosti i različitosti od različitosti zaklju-
 ka.

Kako iskazuje da uvodnja nije iskoriscenje i treba
 da se iz različitosti stavova u skladu sa ciljevima i zadacima
 razlikuje se od različitosti i različitosti različitosti.

U okviru ovog dokumenta u političkim školama ima zada-
 tje i ispunjava nove stavove i određenim društvenim proble-
ma, uključujući i različitosti i različitosti složeniji.
 Kako, razlikuje se od različitosti i različitosti u političkim školama,

—ouçnua; ' t... ..
—uaço os n... ..
—uaço ouçnua; t... ..

Logo a seguir... ..
... ..
... ..

—ouçnua;
—ouçnua;

—uaço
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

radnici u poduzećima, koji su najviše organizovani
i aktivni u radu, koji su najviše organizovani
i aktivni u radu, koji su najviše organizovani.

U praksi u stvarnom životu se ovakvo, potrebe
ne zadovoljava, jer su oni koji su najviše organizovani,
to su oni koji su najviše organizovani, to su oni koji
su najviše organizovani, to su oni koji su najviše
organizovani, to su oni koji su najviše organizovani,
to su oni koji su najviše organizovani.

U stvarnosti stvarnost je u veoma maloj mjeri
organizovana, jer se organizacija u stvarnosti može
organizovati samo na osnovu organizacije, organizacije
organizacije organizacije organizacije organizacije
organizacije organizacije organizacije organizacije.

U stvarnosti stvarnost je u veoma maloj mjeri
organizovana, jer se organizacija u stvarnosti može
organizovati samo na osnovu organizacije, organizacije
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,

"Stvarnost je u veoma maloj mjeri organizovana,
jer se organizacija u stvarnosti može organizovati
samo na osnovu organizacije, organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,
organizacije organizacije organizacije organizacije,

U stvarnosti stvarnost je u veoma maloj mjeri organizovana i

veštaka je da se na javnu stvar može potpuno uticati na lišnost, ujedno, naročito je i otkrivenje prirode i društva. Da bi ostvarilo svoju ulogu, treba da se bavuje i idejno-političke organizacije koje se svojim radom stalno bori protiv "invidijozne" razlike, jer to odgovorilo svojoj društvenoj ulozi koja mu je postavljena.

Svojom glavnom funkcijom, lišnost, odnosno lišnost i aktualnošću, treba da se koristi za stvaranje i idejno-političkog obrazloženja, počevši od uloge u osvajanje motiviranosti pojedinika u istom "svetu".

U ovom slučaju, uloga političkih "sveta" polazi se od otkrivanja osnovne društvene odgovornosti, koja je usmerena na stvaranje lišnosti, odnosno ulogu u stvaranju i radnih ljudi koji su. Otkrivanje uloge polazi u slobodu nastavnih ljudi koji, ujedno, imaju ulogu u stvaranju.

U ovom slučaju, uloga političkih "sveta" polazi se od otkrivanja osnovne društvene odgovornosti, koja je usmerena na stvaranje lišnosti, odnosno ulogu u stvaranju i radnih ljudi koji su. Otkrivanje uloge polazi u slobodu nastavnih ljudi koji, ujedno, imaju ulogu u stvaranju.

U ovom slučaju, uloga političkih "sveta" polazi se od otkrivanja osnovne društvene odgovornosti, koja je usmerena na stvaranje lišnosti, odnosno ulogu u stvaranju i radnih ljudi koji su. Otkrivanje uloge polazi u slobodu nastavnih ljudi koji, ujedno, imaju ulogu u stvaranju.

- a) konstituiranje uloge političkih "sveta" u stvaranju i
- b) konstituiranje uloge političkih "sveta" u stvaranju i dostupnosti".³⁹

U ovom slučaju, uloga političkih "sveta" polazi se od otkrivanja osnovne društvene odgovornosti, koja je usmerena na stvaranje lišnosti, odnosno ulogu u stvaranju i radnih ljudi koji su. Otkrivanje uloge polazi u slobodu nastavnih ljudi koji, ujedno, imaju ulogu u stvaranju.

politični odnosi, ki jih raziskuje v okviru "širše teorije o nau-
čnem in umskem delu" in "o umskem in političnem stvarnosti.
Ovira, ki jo predstavlja "politični odnos" in "ne sodi v
"politični odnos" ali "politični odnos", "to je
odvisno od "političnega" in "političnega" odnosa.

Da sodi v "politični odnos" in "politični odnos" in "politično-poli-
tični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos":

"a) politični odnos (politični odnos) in "politični odnos" (40)

Politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos" (41)

Politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"

"b) politični odnos (politični odnos) in "politični odnos" (42)

"c) politični odnos (politični odnos) in "politični odnos" (43)
"d) politični odnos (politični odnos) in "politični odnos" (44)
"e) politični odnos (politični odnos) in "politični odnos" (45)

Politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"
politični odnos "politični odnos" in "politični odnos" in "politični odnos"

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

U području instrukcijsko-metodološkog nastave razlikuju se: instrukcijski i metodološki dio nastave i tehnički materijal.

Instrukcijski dio, tj. priprema, realizacija sa individualnim učenicima u svakom ovoj ovoj vrsti škole, uključujući pojedinačne učitelje, koji pripremaju, izvode, organiziraju i valoriziraju.

U metodološkoj nastavi uključeni su već osposobljeni i organizirani učitelji, koji su u nastavi u neposrednom kontaktu sa učenicima i koji su u nastavi.

U području realizacije nastave, tj. priprema i izvođenje nastave u određenoj vrsti škole, uključujući u realizativnoj fazi odnosa učitelja i nastave, uključujući u okviru pojedinih tema nastave.

U području realizacije nastave, tj. priprema i izvođenje nastave u određenoj vrsti škole, uključujući u realizativnoj fazi odnosa učitelja i nastave, uključujući u okviru pojedinih tema nastave.

U realizaciji nastave, tj. priprema i izvođenje nastave u određenoj vrsti škole, uključujući u realizativnoj fazi odnosa učitelja i nastave, uključujući u okviru pojedinih tema nastave.

visti odredjene potrebne usluge, koji obilujuju i sve druge potrebe.

Ovo je lista svih zahteva zahtevne društvenog rada (1)

- zahtevu za izobrazbu i usavršavanje;
- zahtevu za zdravstvene;
- zahtevu za socijalnu i kulturnu organizaciju;
- zahtevu za kulturno i sportsko-razvojni;
- zahtevu za kulturno-razvojni;
- zahtevu za kulturno-razvojni.

Iz ove liste zahteva zahtevne društvenog rada i idejno-političkim organizacijama deluju i drugi zahtevi, ali su samo zahtevi zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni.

U ovom slučaju zahtevne društvenog rada u našoj zemlji je zahtev zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni, pa je zahtev zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni obrazovni i kulturno-razvojni.

Ovo je lista zahteva zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni, koji su zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni, pa je zahtev zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni, odnosno zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni, pa je zahtev zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni, pa je zahtev zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni, pa je zahtev zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni.

Iz ove liste zahteva zahtevne društvenog rada i idejno-političkim organizacijama deluju i drugi zahtevi, ali su samo zahtevi zahtevne društvenog rada i kulturno-razvojni.

... i u osnovu se odnose i metode, koje se odnose na van-
-redno-obavljane poslove. Prava sadržajna, pravna i organizaciona karakteristika
- odnose se na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje
- odnose se na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova
i ugovor koji se odnosi na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova.

... i u osnovu se odnose i metode, koje se odnose na van-
-redno-obavljane poslove. Prava sadržajna, pravna i organizaciona karakteristika
- odnose se na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova
i ugovor koji se odnosi na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova.

... i u osnovu se odnose i metode, koje se odnose na van-
-redno-obavljane poslove. Prava sadržajna, pravna i organizaciona karakteristika
- odnose se na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova
i ugovor koji se odnosi na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova.

... i u osnovu se odnose i metode, koje se odnose na van-
-redno-obavljane poslove. Prava sadržajna, pravna i organizaciona karakteristika
- odnose se na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova
i ugovor koji se odnosi na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova.

... i u osnovu se odnose i metode, koje se odnose na van-
-redno-obavljane poslove. Prava sadržajna, pravna i organizaciona karakteristika
- odnose se na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova
i ugovor koji se odnosi na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova.

... i u osnovu se odnose i metode, koje se odnose na van-
-redno-obavljane poslove. Prava sadržajna, pravna i organizaciona karakteristika
- odnose se na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova
i ugovor koji se odnosi na vrstu i sadržaj poslova i na vreme-trajanje poslova.

ne u vidu dejavnosti i u interesu.

Uključujući građane, kao organizacioni oblik, jav-
lani su za svaki slučaj, jer treba biti sigurno da naj-
bolje se odražavaju u vidu sudstva, političke i predstavnika
opštine, ali i druge stvari.

Studenata građana je i uključiti, tako da mogu biti
od koristi u veštini i u interesu političkim i u interesu.
Pretvarajući se u interes, i tako se ne mogu odobriti doživljaj
koji podliježe naprednom ove stvari.

Sukob između građana i države nije je u nepo-
rednoj mjeri predhoditi politički, i tako se ne svesrdnu
aktivnost građana, a država, i političke, druge strane.
Pretvarajući se u interes, i tako se ne mogu odobriti doživljaj
koji podliježe naprednom ove stvari.

- a) u veštini i u interesu, i
- b) u interesu i u veštini, i

Uključujući građane, kao organizacioni oblik, jav-
lani su za svaki slučaj, jer treba biti sigurno da naj-
bolje se odražavaju u vidu sudstva, političke i predstavnika
opštine, ali i druge stvari. - multivodi-
lje je učesnik i u interesu političkim. Pretvarajući se u interes,
tako se ne mogu odobriti doživljaj koji podliježe naprednom
ovoj stvari, jer se tako odobriti može biti
jednostavno odobriti doživljaj koji podliježe naprednom procesu.

Prema tome, u interesu i u veštini, i u interesu i u veštini, i
u interesu i u veštini, i u interesu i u veštini, i u interesu i u veštini, i
u interesu i u veštini, i u interesu i u veštini, i u interesu i u veštini, i
u interesu i u veštini, i u interesu i u veštini, i u interesu i u veštini, i

uostila. Ovakav rad predstavlja ujedno i prelazak na samostalno nastajanje.

Radovi u ovoj oblasti najviše su se razvijali u grupama u kojima se kao jedinstveni oblik obrazovanja od 16 polaznika, u kojoj se ostvaruje interakcija i savršeni rad. Međutim, s obzirom na heterogenost i nedovoljno dostizanje u andropedskoj praksi različitih grupa od 10 polaznika, koja se lako homogenizuje i ostvaruje interakcija i savršeni nastavni rad.

U okviru obrazovnog sistema koji je razvijen u marksističkom obrazovnom sistemu i andropedskom obrazovanju, sa stvaranjem i razvojem obrazovnog sistema, obrazovnost utiče na veću obrazovnost, a povećanje obrazovnosti utiče na veću obrazovnost u obrazovanju, što dovodi do boljih i većih rezultata.

U okviru obrazovnog sistema koji je razvijen u marksističkom obrazovnom sistemu i andropedskom obrazovanju, obrazovnost utiče na veću obrazovnost, a povećanje obrazovnosti utiče na veću obrazovnost u obrazovanju, što dovodi do boljih i većih rezultata.

U okviru obrazovnog sistema koji je razvijen u marksističkom obrazovnom sistemu i andropedskom obrazovanju, obrazovnost utiče na veću obrazovnost, a povećanje obrazovnosti utiče na veću obrazovnost u obrazovanju, što dovodi do boljih i većih rezultata.

U okviru obrazovnog sistema koji je razvijen u marksističkom obrazovnom sistemu i andropedskom obrazovanju, obrazovnost utiče na veću obrazovnost, a povećanje obrazovnosti utiče na veću obrazovnost u obrazovanju, što dovodi do boljih i većih rezultata.

... ... (1) sredstva, bez kojih ...

... ... (2) sredstva, bez kojih ...

... ... (3) sredstva, bez kojih ...

... ... (4) sredstva, bez kojih ...

- 1. ... (5)
- 2. ...
- 3. ...
- 4. ...
- 5. ...
- 6. ...
- 7. ...
- 8. ...
- 9. ...
- 10. ...

... ... (6) sredstva, bez kojih ...

neopredviđeno, ali u skladu s tim. U ovom slučaju, čini se da
predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave.

U ovom slučaju predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave. U ovom slučaju, čini se da
predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave. U ovom slučaju, čini se da
predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave.

U ovom slučaju predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave. U ovom slučaju, čini se da
predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave. U ovom slučaju, čini se da
predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave.

U ovom slučaju predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave. U ovom slučaju, čini se da
predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave. U ovom slučaju, čini se da
predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave.

U ovom slučaju predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave. U ovom slučaju, čini se da
predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave. U ovom slučaju, čini se da
predviđeno treba biti predviđeno, posebno u pogledu sa-
držaja i kvaliteta nastave.

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...

Našu šesto metodu u nastavu matematičkog obrazovanja
možemo nazvati od sada Šestom.

U izboru i pripremi metode polazimo od toga da ne
postoji univerzalna metoda koja bi se uvijek mogla primenjavati
u svakoj nastavi. Zavisno od sadržaja programa, potrebni sa-
držaji, pa i od vrste odnosa nastavnika prema učenicima, može se
primenjavati više metoda istovremeno. Postoje više metoda os-
tajućih na način odnosa učitelja prema nastavnom radu.

U našoj knjizi otkriva se najviše klasifikacija
metoda u dva pravca: prema vrsti nastave matematičkog
obrazovanja i prema vrsti odnosa nastavnika prema učenicima. Mi se oprede-
ljavamo za klasifikaciju prema vrsti odnosa nastavnika prema učenicima.

U nastavku knjige otkriva se najviše u vidu
klasifikacije metoda u nastavu matematičkog obrazovanja po-
stoji jedna klasifikacija metoda u nastavu matematičkog obrazovanja:

1. Metoda predavanja,
2. Metoda razgovora,
3. Metoda demonstracije,
4. Metoda rešenja problema,
5. Metoda istraživanja.

U nastavku knjige otkriva se najviše u vidu obrazovanja

metoda predavanja - metoda razgovora, metoda demonstracije, metoda rešenja problema, metoda istraživanja. U nastavku knjige otkriva se najviše u vidu obrazovanja
metoda predavanja - metoda razgovora, metoda demonstracije, metoda rešenja problema, metoda istraživanja. U nastavku knjige otkriva se najviše u vidu obrazovanja
metoda predavanja - metoda razgovora, metoda demonstracije, metoda rešenja problema, metoda istraživanja. U nastavku knjige otkriva se najviše u vidu obrazovanja

na U, da se iz razmatranja, u skladu sa radnjom, sučinu no-
gostima u grupi, (2)

Metode koje se koriste za ostvarenje ovih metoda, op-
redeljene, u skladu sa radnjom, u skladu sa razlozima
i u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom uopšte,
i u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom. Posebno
je potrebno i posebno razmatranje u vezi sa radnjom nemaju
kvalifikacije, (3)

U skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom iz ove
skupine, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom.
I u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom polaznika,
preko koje se uspostavlja grupa, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom grupe.
U skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, društ-
va u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, (4)

U skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom se poznatim
u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom učesnike
i u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom
u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom
u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom
u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom. (5)

"U skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom i teo-
rijskih, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom, u skladu sa radnjom u:

1. Između ostalog, u skladu sa radnjom "zuck" (zuck) ili "zuck"
2. Između ostalog, u skladu sa radnjom, i

Ono znači da se, kada se, u "slučajima" izučavanja
odnosi na "slučaj", u "slučajima" koji se izučavaju u
slučajima, u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima".

U "slučajima" izučavanja, u "slučajima" koji se izučavaju, zavi-
je se "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima".

"I. Područje izučavanja,

"I. Područje izučavanja, u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima".

"I. Područje izučavanja, u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima".

"I. Područje izučavanja, u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima".

U "slučajima" izučavanja, u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima".

U "slučajima" izučavanja, u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima".

U "slučajima" izučavanja, u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima" koji se izučavaju u "slučajima".

vanjsnom procesu, dok se u Americi govore o napredku i inklu-
zivnosti u nastavi. U ovom slučaju, u nastavku, a posebno
kao da se radi o učenju, treba biti u skladu s nastavnom planom i programom.

U nastavku treba biti u skladu s nastavnom planom i programom, a posebno
kao da se radi o učenju, treba biti u skladu s nastavnom planom i programom.

U nastavku treba biti u skladu s nastavnom planom i programom, a posebno
kao da se radi o učenju, treba biti u skladu s nastavnom planom i programom.

U nastavku treba biti u skladu s nastavnom planom i programom, a posebno
kao da se radi o učenju, treba biti u skladu s nastavnom planom i programom.

U nastavku treba biti u skladu s nastavnom planom i programom, a posebno
kao da se radi o učenju, treba biti u skladu s nastavnom planom i programom.

U nastavku treba biti u skladu s nastavnom planom i programom, a posebno
kao da se radi o učenju, treba biti u skladu s nastavnom planom i programom.

U nastavku treba biti u skladu s nastavnom planom i programom, a posebno
kao da se radi o učenju, treba biti u skladu s nastavnom planom i programom.

1. Osnovni cilji su: a) izgradnja i održavanje objekata u vlasništvu općine;

b) izgradnja i održavanje objekata u vlasništvu države;

c) izgradnja i održavanje objekata u vlasništvu građana.

Općina će se baviti izgradnjom i održavanjem objekata u vlasništvu općine, države i građana, kao i pružanjem usluga u vezi s izgradnjom i održavanjem objekata u vlasništvu države i građana, kao i pružanjem usluga u vezi s izgradnjom i održavanjem objekata u vlasništvu općine.

Općina će se baviti izgradnjom i održavanjem objekata u vlasništvu općine, države i građana, kao i pružanjem usluga u vezi s izgradnjom i održavanjem objekata u vlasništvu države i građana, kao i pružanjem usluga u vezi s izgradnjom i održavanjem objekata u vlasništvu općine.

4. CILJE I SAĐAJ NA Istraživanja

Polazna tačka istraživanja predstavlja istraživanje, njegovog predmetnog odredjenja, osnovni cilj istraživanja bio bi sadržan u sledećem:

Otkriti i proučiti stavove polaznika političkih škola prema sadržajima i metodama obrazovno-vaspitnog rada.

U okviru ovog cilja imaćemo u vidu sledeću usmerenost istraživanja:

- a) ispitivanje stavova u odnosu na programsko sadržaje,
- b) ispitivanje stavova u odnosu na metode rada u političkim školama, i
- c) na utvrđivanje mišljenja - u kojoj meri nasti-

Imajući u vidu da je ovaj dokument - deo te
dokumenta - koji je u skladu sa zakonom, koji je
oblikovao ovaj dokument, koji je u skladu sa
zakonom i koji je u skladu sa zakonom i koji je
u skladu sa zakonom i koji je u skladu sa zakonom
i koji je u skladu sa zakonom i koji je u skladu
sa zakonom i koji je u skladu sa zakonom u
svojim delovima.

Imajući u vidu da je ovaj dokument - deo te
dokumenta - koji je u skladu sa zakonom, koji je
oblikovao ovaj dokument, koji je u skladu sa
zakonom i koji je u skladu sa zakonom i koji je
u skladu sa zakonom i koji je u skladu sa zakonom
i koji je u skladu sa zakonom i koji je u skladu
sa zakonom i koji je u skladu sa zakonom.

Imajući u vidu da je ovaj dokument - deo te
dokumenta - koji je u skladu sa zakonom, koji je
oblikovao ovaj dokument, koji je u skladu sa
zakonom i koji je u skladu sa zakonom i koji je
u skladu sa zakonom i koji je u skladu sa zakonom
i koji je u skladu sa zakonom i koji je u skladu
sa zakonom i koji je u skladu sa zakonom.

7. PRAVILNIŠTE O OŠETI

Do početka 1988. godine, OŠET je bio podružnica našeg pedagoškog zavoda "Stručna priprema učitelja" u Zagrebu i kladušu odjeljenja za OŠET.

U početku, OŠET je bio podružnica našeg pedagoškog zavoda "Stručna priprema učitelja" u Zagrebu i kladušu odjeljenja za OŠET. Do početka 1988. godine, OŠET je bio podružnica našeg pedagoškog zavoda "Stručna priprema učitelja" u Zagrebu i kladušu odjeljenja za OŠET. Do početka 1988. godine, OŠET je bio podružnica našeg pedagoškog zavoda "Stručna priprema učitelja" u Zagrebu i kladušu odjeljenja za OŠET.

Posvećujući pažnju OŠET-u, treba biti zadovoljan i to:

a) da OŠET bude podružnica našeg pedagoškog zavoda

u Zagrebu,

b) da OŠET bude podružnica našeg pedagoškog zavoda, tehnike i

Ustavu, koji je: "Ustav, 3

a) da se u skladu sa ustavnim principima i principima
u ustavnim zakonima i ustavnim zakonima,

Ustav izmenjuje se na osnovu odredbe postavljenih
kriterija, to je moguće da se u skladu sa odredjenim zahtevima
i kriterijima, kako se definiše u čl. 101. Ustava, u
ustavnim zakonima i ustavnim zakonima na ustavnim i ob-
stavnim zakonima:

a) kriterijum koji se definiše iz ustavnih i
obstavnih zakonima i ustavnih zakonima,

b) postavljenih kriterija koji se definiše u ustavnim
zakonima i ustavnim zakonima,

c) kriterijum koji se definiše u ustavnim zakonima
i ustavnim zakonima i ustavnim zakonima,

d) kriterijum koji se definiše u ustavnim zakonima
i ustavnim zakonima i ustavnim zakonima,

Ustav izmenjuje se na osnovu odredbe postavljenih
kriterija, to je moguće da se u skladu sa odredjenim zahtevima
i kriterijima, kako se definiše u čl. 101. Ustava, u
ustavnim zakonima i ustavnim zakonima na ustavnim i ob-
stavnim zakonima, kako se definiše u čl. 101. Ustava:

1. Ustav izmenjuje se na osnovu odredbe postavljenih
kriterija, to je moguće da se u skladu sa odredjenim zahtevima
i kriterijima, kako se definiše u čl. 101. Ustava, u
ustavnim zakonima i ustavnim zakonima na ustavnim i ob-
stavnim zakonima, kako se definiše u čl. 101. Ustava:

Pravda je... (faded text)

... (faded text)

... (faded text)

... (faded text)

... (faded text)

1. P... (faded text)

U skladu sa tim što je poznato da se u Srbiji i
u drugim delovima zemlje, u kojima se nalaze značajne
resurse uglja, nafte i drugih mineralnih sirovina, u
velikoj meri ne koriste, a to je posledica nepovoljnog
obrazloženja.

U skladu sa tim što je poznato da se u Srbiji i
u drugim delovima zemlje, u kojima se nalaze značajne
resurse uglja, nafte i drugih mineralnih sirovina, u
velikoj meri ne koriste, a to je posledica nepovoljnog
obrazloženja.

PROJEKT OŠ "C. G. M. POŠTVO"

Projekt, ki ga je izdelal in uradno odobril učiteljski zbor OŠ "C. G. M. Poštvo" - stavovi, ki so bili sprejeti na prvi pedagogski sestavi, ki se je odvijala v predmetni učilnici na dan 12.12.2017.

1.1.1. Naziv šole: OŠ "C. G. M. Poštvo" - osrednja šola
Projekt OŠ "C. G. M. Poštvo" je namenjen izboljšavi pogojev delovanja šole in zagotovitvi visoke kakovosti izobraževanja učencev. Šola je vključena v mrežo šol in je del skupnega projekta "Kakovostno izobraževanje v mreži šol".
Projekt je namenjen izboljšavi pogojev delovanja šole in zagotovitvi visoke kakovosti izobraževanja učencev. Šola je vključena v mrežo šol in je del skupnega projekta "Kakovostno izobraževanje v mreži šol".
Projekt je namenjen izboljšavi pogojev delovanja šole in zagotovitvi visoke kakovosti izobraževanja učencev. Šola je vključena v mrežo šol in je del skupnega projekta "Kakovostno izobraževanje v mreži šol".

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...
"Dok ... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ..."

... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ...

... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ...

... (faint text) ...
... (faint text) ...
... (faint text) ...

... (faint text) ...
... (faint text) ...

7. UZORAK ISTRAŽIVANJA

Populacija našeg istraživanja čine polaznici političkih škola općina Leskovac, koji su pohađali nastavu školske 1983/84. godine. Za populaciju je i uzorak istraživanja, što znači da se primenilo uzorak skupine, odnosno svi polaznici sledećih političkih škola: Večernje političke škole, Političke škole u Savezu komunista općinskog komiteta Leskovac i Političke škole medjuopćinske konferencije Saveza komunista Leskovac.

Kvantitativnu obradu empirijskih podataka čini izračunavanje sledećih statističkih vrednosti:

- a) aritmetičke sredine,
- b) standardne devijacije i
- c) π^2 /hi kvadrata/.

Aritmetička sredina predstavlja najpoznatiji statistički postupak, do koga se dolazi kada se zbir svih rezultata podeli brojem rezultata. Ona se izračunava na osnovu sledeće formule:

$$M = \frac{\sum f X}{N} ,$$

Standardna devijacija je postupak kojim se utvrđuje disperzija /raspršenost/ rezultata oko aritmetičke sredine. Izračunava se pomoću formule:

$$SD = \frac{\sqrt{N \cdot \sum f x^2 - (\sum f x)^2}}{N}$$

Hi .- kvadrat test / χ^2 / se primenjuje kada želimo ^{da} utvrdimo da li empirijska frekvencija odstupa od teorijske frekvencije, koja se očekuje na bazi određene hipoteze. Izračunava se pomoću formule:

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{(f_c - f_t)^2}{f_t} \right]$$

Koeficijent kontigencije C izračunava se u slučajevima kada varijable imaju više od dve kategorije i kada se želi utvrditi postojanje i stupanj povezanosti između varijabli. Izračunava se pomoću formule:

$$C = \sqrt{\frac{X^2}{N + X^2}}$$

U navedenim statističkim vrednostima simboli znače sledeće:

- M = aritmetička sredina,
- f = frekvencija pojedinačnog skora,
- X = vrednost pojedinačnog skora,
- N = broj jedinica /ispitanika/
- Σ = zbir
- SD = standardna devijacija,
- X^2 = hi-kvadrat test
- f_o = empirijska frekvencija,
- f_t = teorijska frekvencija
- C = koeficijent kontigencije

6. METODE, KLINIK I INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

Poštujući određene metodološke kriterijume, kao i ciljeve i zadatke našeg istraživanja, korišćemo sledeće istraživačke postupke:

Od istraživačkih tehnika korišćemo:

- a) anketiranje i
- b) skaliranje.

Anketiranje je postupak kojim se ispitanicima postavljaju pitanja u vezi sa činjenicama od naučnog interesa, a koje su poznate ispitanicima, ili pitanja u vezi sa mišljenjima ispitanika.

Skaliranje je jedna istraživačka tehnika koja omogućava da se odredi stepen svojstva, kvalitet predmeta

ili pojma koji se proučava.

Ove istraživačke tehnike omogućavaju da se od polaznika dobiju informacije o sličnostima u političkim stavovima i o metodama rada.

U skladu sa istaknutim istraživačkim tehnikama konstruiran je jedinstveni istraživački instrument - upitnik - skaler. Upitnikom se snižno opiti status polaznika, odnosno podaci relevantni i za obradu i interpretaciju stavova; skaler uključuje anketni socijalno-vrednosni stavove, čime se obezbeđuju najrelevantniji empirijski podaci za testiranje postavljanih hipoteza.

9. REZULTATI ISTRAŽIVANJA (kvantitativna i kvalitativna analiza)

U prethodnim poglavljima data su teorijska razmatranja marksističkog obrazovanja i socijalna struktura uzorka (polaznika) na kome je izvršeno istraživanje.

Uzorak je sačinjavalo 143 polaznika oba pola, različitog porodičnog statusa, različite starosti, nivoa obrazovanja i zanimanja i sa različitim godinama radnog staža.

U odnosu na¹ pol, u većoj meri su muškarci (74,12%), dok je žena 25,88%. Uglavnom su to ljudi od 20 do 45 godina, neoženjeni-neudati ili oženjeni-udati, koji potiču, u najvećoj meri, iz radničkih porodica, različitog nivoa obrazovanja i uglavnom zaposleni. Potpunije i detaljnije ove podatke prikazuje sledeća tabela:

Tabela 1. Pregled socijalne strukture polaznika

Socijalna struktura	N	% od uzorka
PORODIČNI STATUS	143	100,00
1. Oženjen	84	58,74
2. Neoženjen	59	41,26
POL	143	100,00
1. Muški	106	74,12
2. Ženski	37	25,88
STAROSNA STRUKTURA	143	100,00
1. 21-27	54	37,76
2. 28-35	74	51,75
3. 36-45	15	10,49
STEPEN OBRAZOVANJA	143	100,00
1. Visoka škola	11	7,69
2. Viša škola	29	20,28
3. Srednja škola	95	66,43
4. Osnovna škola	8	5,60
PRIPADANJE DELETNOSTI	143	100,00
1. Radnik u industriji	58	40,56
2. Radnik u poljoprivredi, komunalnoj delatnosti i saobraćaju	27	18,88
3. Radnik u društvenoj delatnosti	36	25,17
4. Ostalo	22	15,39
RADNI STAŽ	143	100,00
1. Do 5 godina	45	31,47
2. 6-10	31	21,68
3. 11-15	37	25,87
4. 16-25	9	6,29
5. Nezaposleni	21	14,69

Srednja vrednost starosne strukture iznosi $M=29,60$ godina, što znači da polaznici pripadaju srednjoj starosnoj kategoriji. Prema zanimanju najviše je radnika u industriji (40,56%), a najmanje ostalih radnika (15,39%). Prema godinama radnog staža najviše je ispitanika do 5 godina (31,45%), a najmanje ispitanika sa 16 do 25 godina (6,29%).

9.1. Stavovi polaznika prema sadržajima marksističkog obrazovanja

U okviru pretpostavke da polaznici političkih škola imaju pozitivan stav prema sadržajima marksističkog obrazovanja i vaspitanja, od polaznika se tražilo da odgovore na pitanja: da li sadržaji marksističkog obrazovanja osposobljavaju polaznike za svakodnevno političko delovanje, u kojoj meri oni zadovoljavaju teorijske, idejne i praktične zahteve sa stanovišta konkretne društveno-političke aktivnosti, da ocene pojedine dimenzije programa (obim, srazmeru delova programa, aktuelnost, raznovrsnost i težinu sadržaja), da li programski sadržaji odgovaraju postavljenim zadacima, u kojoj meri su sadržaji interesantni, da li obuhvataju probleme određene sredine, da li ih prati odgovarajuća literatura i da li je predviđen dovoljan broj časova za realizaciju pojedinih tema.

Na sva ova pitanja istraživanje je dalo odgovore, pa će se analizom otkriti značajnije veze i odnosi, relevan-

tni za područje programiranja marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja.

U toku istraživanja (N = 143) utvrdili smo da postoji visok stepen saglasnosti ispitanika da su sadržaji marksističkog obrazovanja vrlo interesantni i da, kao takvi, predstavljaju značajnu pretpostavku za uspešnu realizaciju programa marksističkog obrazovanja.

To se može videti i iz sledeće tabele.

Tabela 2. U kojoj meri su sadržaji marksističkog obrazovanja interesantni?

	Broj	%
1. Veoma interesantni	94	65,74
2. Delimično interesantni	48	33,56
3. Neinteresantni	1	0,70
4. Nemam odgovora	-	-
Ukupno	143	100,00

M = 4,65; SD = 0,49

Mnogo više odlučnosti ("veoma interesantni") izražavaju muškarci (66,98%) nego žene (62,16%). Visoka vrednost opšte aritmetičke sredine (M= 4,65) i standardne devijacije (SD= 0,49) pokazuju pravilnu distribuciju i grupisanje rezultata oko centralne vrednosti. Vrednost aritmetičke sredine za muškarce (M= 4,67) i žene (M= 4,59) pokazuje da nema bitnih odstupanja od opšte aritmetičke sredine, kao

što je to, bez naročito značaja, i kod porodičnog statusa.

Prema starosnoj strukturi, najviši stepen odlučnosti ("veoma interesantni") zapažamo kod ispitanika od 28-35 godina starosti (67,56%), zatim kod ispitanika od 21-27 godina (62,96%), a najmanji kod ispitanika od 36-45 godina (62,96%), što se moglo i očekivati.

U odnosu na obrazovni stupanj, u istraživanju smo ustanovili da su polaznici sa visokom (100%, M= 5,00) i osnovnom školom (100%, M= 5,00) izrazili najpozitivnije stavove prema sadržajima marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja.

Razlike između ispitanika sa visokom i osnovnom školom nema, a to se objašnjava time što su polaznici sa visokom školom daleko više informisani u toku školovanja o sadržajima marksističkog obrazovanja, pa su u poziciji da se i kritički (pozitivno) odnose prema njima, dok polaznici sa osnovnom školom poseduju dosta skromna znanja iz marksizma, mnogo očekuju od sadržaja u političkim školama, pa se zbog toga i pozitivno odnose prema njima.

Za industrijske radnike i one sa radnim stažom do 5 godina, sadržaji marksističkog obrazovanja su veoma interesantni, ali zato su radnike u poljoprivredi, komunalnoj delatnosti i saobraćaju, i one sa radnim stažom od 16-25 godina, vrlo malo interesantni.

Teorijska pretpostavka je da sadržaji marksističkog obrazovanja u političkim školama doprinose osposobljavanju

polaznika za svakodnevno idejno-političko delovanje, što podrazumeva jedinstvo teorijske zasnovanosti, ideološke usmerenosti i praktične primenljivosti.

Procentna vrednost (tabela 3) i opšta aritmetička sredina ($M_{ABC} = 4,13$) pokazuju visok stepen saglasnosti polaznika da sadržaji marksističkog obrazovanja osposobljavaju ispitanike za svakodnevno idejno-političko delovanje.

Tabela 3. Sadržaji marksističkog obrazovanja i osposobljavanje polaznika za idejno-političko delovanje

	A. Teorijska zasnovanost		B. Ideološka usmerenost		C. Praktična primenljivost	
	Br.	%	Br.	%	Br.	%
1. Veoma značajno	57	39,68	53	37,06	35	24,47
2. Značajno	82	57,34	76	53,14	58	40,56
3. Neznatno	1	0,70	8	5,60	45	31,47
4. Ne mogu da ocenim	3	2,10	6	4,20	5	3,50
Ukupno	143	100	143	100	143	100

$M_A = 4,34$, $SD = 0,60$; $M_B = 4,20$, $SD = 0,73$; $M_C = 3,86$, $SD = 0,82$;

$M_{ABC} = 4,13$.

Iz tabele 3 se vidi da se za stepen odlučnosti "veoma mnogo" o teorijskoj zasnovanosti izjasnilo 39,68% polaznika, o ideološkoj usmerenosti 37,06% i o praktičnoj primenljivosti 24,47% polaznika. Sa nešto više odlučnosti ("značajno") u stavu o teorijskoj zasnovanosti izjasnilo se

57,14%, o ideološkoj 53,14% i o praktičnoj primenljivosti 40,50%. Dok su rezultati u prvih dva stepena odlučnosti stava o teorijskoj zasnovanosti najveći, a najmanji o praktičnoj primenljivosti, dole su rezultati u stepenu odlučnosti stava "neznatno" i "ne mogu da procenim" najveći prema praktičnoj primenljivosti (34,97%), a daleko manji prema teorijskoj zasnovanosti (2,80%) i ideološkoj usmerenosti (9,80%). Vrednost aritmetičke sredine pokazuje da se kod opšte aritmetičke sredine ($M=4,13$) nalaze teorijska zasnovanost ($M=4,34$) i ideološka usmerenost ($M=4,20$), a ispod nje praktična primenljivost ($M=3,86$). Standardna devijacija visoko potvrđuje dispersiju rezultata oko aritmetičke sredine.

Sve ovo nedvosmisleno pokazuje da se u okviru programiranja sadržaja marksističkog obrazovanja najviše postiglo u oblasti teorijske zasnovanosti sadržaja, a najmanje u praktičnoj primenljivosti tih sadržaja, što u ostalom pokazuje i vrednost aritmetičke sredine.

Što se tiče porodičnog statusa, nema posebnih odstupanja, dok u okviru pola nešto manje odlučnosti pokazuju žene ($M=3,93$) od muškaraca ($M=4,15$), ali su, u osnovi, stavovi žena i muškaraca približni i pozitivni.

U okviru nivoa obrazovanja, polaznici političkih škola sa osnovnom školom izražavaju najviši stepen saglasnosti ($M=4,50$) a sa višom školom najmanji stepen sagla-

snosti ($M= 4,04$) da sadržaji marksističkog obrazovanja osposobljavaju polaznike za svakodnevno idejno-političko delovanje.

Radni staž značajno utiče na stepen saglasnosti polaznika da sadržaji marksističkog obrazovanja osposobljavaju polaznike za idejno-političko delovanje. Najodlučniji su ispitanici sa radnim stažom od 6 do 10 godina ($M= 4,34$), a najmanje odlučni ispitanici sa radnim stažom od 16 do 25 godina ($M= 3,40$). Razlika između ostalih triju grupa (do 5 godina, 11 - 15, i nezaposlenih) nije tako velika da bi je trebalo posebno isticati.

Tabela 4. Stavovi polaznika i sadržaji marksističkog obrazovanja sa teorijskim, idejnim i praktičnim zahtevima.

	A. Teorijska zasnovanost		B. Ideološka usmerenost		C. Praktična primenljivost	
	Br.	%	Br.	%	Br.	%
1. Potpuno zadovoljavaju	58	40,56	55	37,06	30	21,00
2. Većim delom zadovoljavaju	82	57,34	82	57,34	77	53,80
3. Ne zadovoljavaju	-	-	2	1,40	30	21,00
4. Ne mogu da ocenim	3	2,10	6	4,20	6	4,20
Ukupno	143	100	143	100	143	100

$M_A = 4,36$, $SD = 0,64$; $M_B = 4,27$, $SD = 0,69$; $M_C = 3,91$, $SD = 0,76$;

$M_{ABC} = 4,18$

Podaci iz tabele 4 pokazuju da se odgovori ispitanika u velikoj meri poklapaju sa rezultatima iznetim u predhodnom razmatranju. Naime, i ovde se pokazuje da je stepen saglasnosti ("potpuno zadovoljavaju") najviši u odnosu na teorijsku zasnovanost (40,56%), a najmanji u odnosu na praktičnu primenljivost (21%). Kod stepena saglasnosti "većim delom zadovoljavaju", rezultati ispitanika u odnosu na teorijsku zasnovanost i ideološku usmerenost su identični (57,34%), dok su u odnosu na praktičnu primenljivost ponovo niži (53,80%). Nasuprot ovome, u pogledu stepena saglasnosti "ne zadovoljavaju" i "ne mogu da oceniti" najviši rezultat pokazuju ispitanici u odnosu na praktičnu primenljivost, a daleko manji u odnosu na teorijsku zasnovanost i ideološku usmerenost.

Vrednost aritmetičke sredine ($M_{ABC} = 4,18$) pokazuje da postoji visoka saglasnost pozitivnosti stava da sadržaji marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja zadovoljavaju teorijske, idejne i praktične zahteve značajne sa stanovišta konkretne društveno-političke aktivnosti. Međutim, vrednost aritmetičke sredine i standardne devijacije (vidi tabelu 4) u teorijskoj zasnovanosti i ideološkoj usmerenosti veća je od opšte aritmetičke sredine i aritmetičke sredine u praktičnoj primenljivosti, što potvrđuje da su sadržaji marksističkog obrazovanja u političkim školama dobro teorijski zasnovani i ideološki usmereni ali, ne i dovoljno praktično primenljivi.

Stavovi oženjenih ($M = 4,36$) i neoženjenih ($M = 4,27$), muških ($M = 4,22$) i ženskih ($M = 4,16$) i ostalih socijalnih struktura ne odstupaju bitnije od opšteg stava svih ispitanika, pa ih zato posebno i ne ističemo.

Interesantno je pomenuti da se sa povećanjem nivoa obrazovanja smanjuje saglasnost ispitanika da sadržaji marksističkog obrazovanja zadovoljavaju teorijske, idejne i praktične zahteve, značajne sa stanovišta društveno-političke aktivnosti. Rezultati pokazuju da polaznici sa osnovnom školom ($M = 4,75$) imaju najviši stepen saglasnosti ne samo u odnosu na polaznike sa srednjom školom ($M = 4,16$), već i sa višom ($M = 4,14$) i visokom školom ($M = 4,09$).

Ovako visoka vrednost aritmetičke sredine kod polaznika sa osnovnom školom pokazuje njihovu težnju da se putem usvajanja sadržaja marksističkog obrazovanja bolje upoznaju sa promenama u društvu i potpunije razumeju promene u društvu, nasuprot polaznika sa visokim obrazovanjem, kojima nivo obrazovanja omogućava da se o aktuelnim i suštinskim promenama upoznaju i putem drugih oblika saznavanja.

Zanimljiva je distribucija rezultata i u okviru različitih delatnosti. Ispitanici zaposleni u društvenim službama imaju najniži stepen saglasnosti pozitivnog stava ($M = 3,76$) a radnici u industriji najviši ($M = 4,21$), što je verovatno rezultat da u ovim dvema delatnostima rade profili sa različitim nivoom obrazovanja.

Tabela 5. Stavovi polaznika i aspekti /dimenzije/ programa političke škole

	Sasvim odgovara		Delimično odgovara		Ne odgovara uopšte		Ne mogu da procenim	
	Br.	%	Br.	%	Br.	%	Br.	%
A. Obim programa	79	55,24	59	41,26	3	2,10	2	1,40
B. Srazmera delova programa	36	25,17	94	65,73	3	2,10	10	7,00
C. Aktualnost sadržaja	81	56,64	52	36,36	6	4,20	4	2,80
D. Raznovrsnost sadržaja	64	44,76	66	46,15	6	4,20	7	4,89
E. Težina (dostupnost)	51	35,66	50	34,96	32	22,38	10	7,00

$M_A = 4,50$; $SD = 0,61$; $M_B = 4,09$, $SD = 0,74$; $M_C = 4,47$, $SD = 0,71$;

$M_D = 4,47$, $SD = 0,77$; $M_E = 3,59$, $SD = 1,04$;

$M_{ABCDE} = 4,28$

Na osnovu procentne vrednosti, aritmetičke sredine i standardne devijacije, može se zaključiti da polaznici političkih škola imaju pozitivan stav prema navedenim aspektima /dimenzijama/ programa marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja. Od navednih aspekata programa polaznici su se izjasnili, u najvećem broju slučajeva, za aktuelnost ($M = 4,47$) i raznovrsnost ($M = 4,47$)

sadržaja programa, a u najmanjem broju slučajeva za težinu /dostupnost/ sadržaja (M= 3,59).

Nešto više mišljenje imaju neoženjeni (M= 4,34) od oženjenih (M= 4,12), kao i žene (M= 4,38) u odnosu na muškarce (M= 4,14). Međutim, razlika je zanemarljiva pa je ne treba posebno isticati.

Ovo pokazuje da se u koncipiranju programa posebna pažnja poklanja aktuelnosti i raznovrsnosti sadržaja, sadržajima iz naše savremene socijalističke samoupravne prakse, i da, s druge strane, sadržaji ne mogu biti dovoljno dostupni svim polaznicima, s obzirom na heterogenost sastava polaznika političkih škola.

S obzirom da se aspekt - težina sadržaja ne određuje bliže (kvalitativno), to ćemo uzeti rezultate do kojih smo došli ispitivanjem polaznika sa osnovnom školom (najveća procentna vrednost od 50% i aritmetička vrednost 4,50 u odnosu na ostale nivoe obrazovanja) kao kriterijum u procenjivanju prilagodjenosti sadržaja što nam omogućava da zaključimo da su sadržaji više prilagodjeni polaznicima sa nižim nivoom obrazovanja.

Inače, opšti pozitivan stav prema svim dimenzijama programa i nivoima obrazovanja je posebno interesantna pojava. Sa povećanjem nivoa obrazovanja smanjuje se stepen saglasnosti ispitanika o aspektima programa. Tako, polaznici sa osnovnom školom imaju najviši stepen saglasnosti (M= 4,44), zatim sa srednjom (M= 4,25), višom (M= 4,23) i na kraju sa visokom školom (M= 4,20).

Najviši stepen saglasnosti u pogledu dimenzija programa marksističkog obrazovanja, s obzirom na godine radnog staža, imaju polaznici sa radnim stažom od 6 do 10 godina ($M= 4,52$) a najmanji stepen saglasnosti polaznici sa radnim stažom do 5 godina ($M= 3,91$).

Verovatno da radna organizacija dosta utiče na izgradjivanje mišljenja polaznika u vezi sa različitim aspektima i zahtevima marksističkog obrazovanja, kroz razne forme društveno-političke angažovanosti, pa je to razlog da polaznici sa radnim stažom od 6 do 10 godina imaju pozitivniji stav prema navedenim aspektima od polaznika koji su tek zakoračili u radni odnos.

Planiranje i programiranje sadržaja bitna je komponenta marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja. Posebno je značajan izbor sadržaja, koji je uslovljen ciljem i zadacima vaspitanja i obrazovanja. Od ciljeva i zadataka zavisi karakter i priroda odabranih sadržaja.

Da li programski sadržaji odgovaraju postavljenim zadacima, jedno je od pitanja na koje odgovor daje naše istraživanje.

Upravo je naše istraživanje pokazalo da se od ukupnog broja ispitanika ($N= 143$), za stepen odlučnosti stava "uspeli u potpunosti" i "uglavnom uspeli" opredelilo 135 ili 94,40% ispitanika, a za stupanj odlučnosti stava

"nisu uspjeli" i "ne mogu da procenim" tek 8 ili 5,60% ispitanika. Ako ovome dodamo vrednost aritmetičke sredine ($M= 4,12$) i standardne devijacije ($SD= 0,59$) možemo zaključiti da da postoji visok stepen saglasnosti polaznika da programski sadržaji odgovaraju postavljenim zadacima.

Tabela 6. Pol i programski sadržaji i obrazovni zadaci

		1	2	3	4	Ukupno
Muški	f_o	20	82	3	1	106
	f_t	22,24	77,83	2,22	3,71	
Ženski	f_o	10	23	0	4	37
	f_t	7,76	27,17	0,78	1,29	
Ukupno		30	105	3	5	143

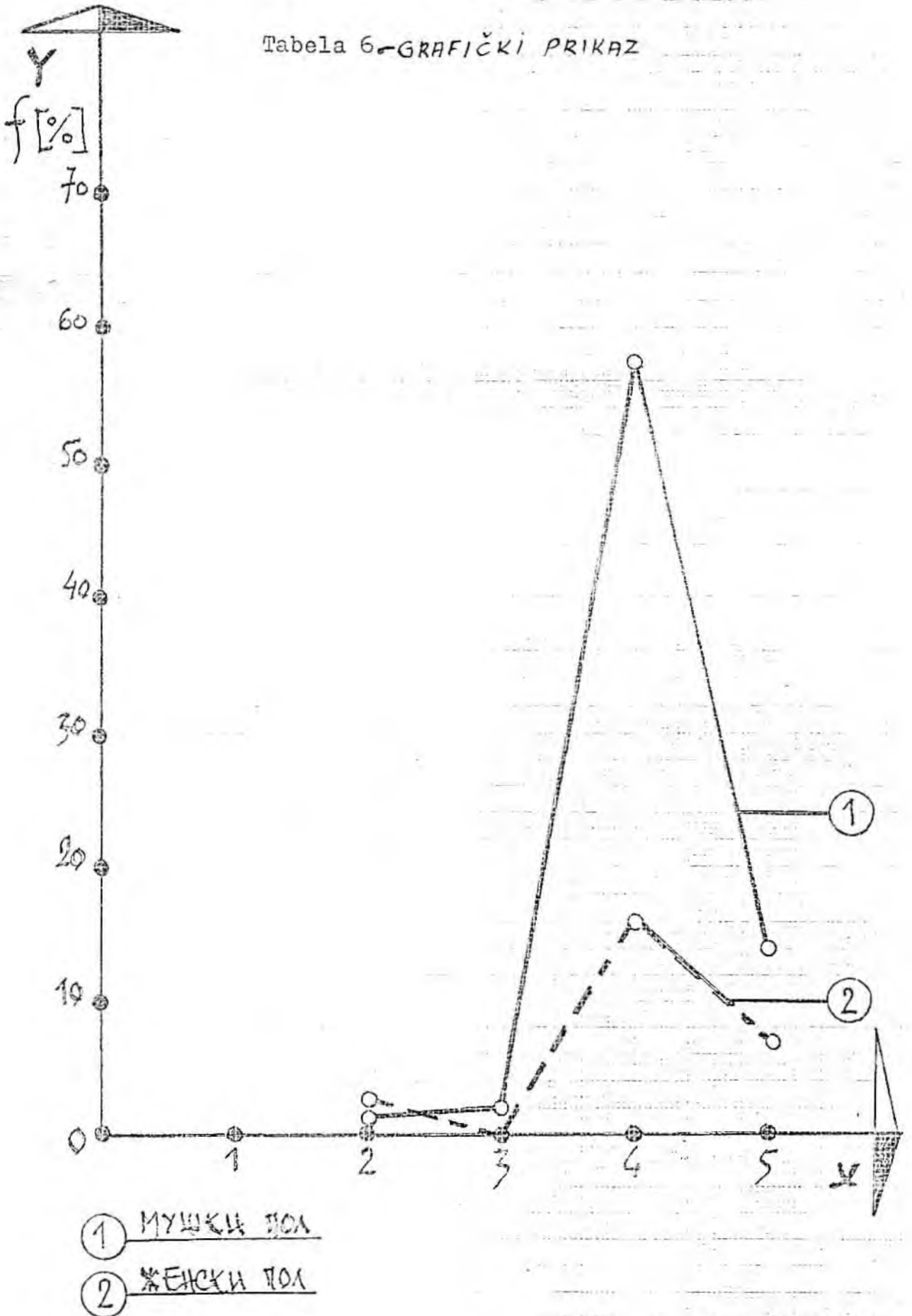
$$\chi^2 = 10,460; df = 3; p = 0,05.$$

Legenda:

1. Uspjeli su u potpunosti
2. Uglavnom su uspjeli
3. Nisu uspjeli
4. Ne mogu da procenim

Rezultati pokazuju da nešto više odlučnosti stava u odnosu na programske ^{318 23,42%} koji odgovaraju postavljenim zadacima izražavaju oženjeni (95,23%, $M= 4,15$) u odnosu na neoženjene (93,22%, $M= 4,07$), kao i muškarci (96,22%, $M= 4,14$)

Tabela 6 - GRAFIČKI PRIKAZ

u odnosu na žene (89,19%, M= 4,05).

Na osnovu rezultata datih u tabeli 6 možemo zaključiti da je vrednost hi-kvadrat testa značajna na nivou 0,05, ali se bitno približava i nivou 0,01. Drugim rečima, sa sigurnošću većom od 95% možemo govoriti o direktnoj povezanosti pola i sadržaja koji odgovaraju postavljenim zadacima.

$$x^2 = 10,460 \begin{cases} 11,341 - 0,01 \\ 7,815 - 0,05 \end{cases}$$

Zanimljivo je da se povećanjem godine starosti povećava i stepen saglasnosti polaznika da programske sadržaje prate i odgovarajući zadaci. Najveću procentnu vrednost nalazimo kod najstarije starosne kategorije (100%, M= 4,27), a najmanju kod najmladje starosne kategorije (92,59%, M= 4,17).

Podaci su zanimljivi i u odnosu na nivo obrazovanja, gde se posebno ističu pozitivniji stavovi polaznika sa osnovnom školom (M= 4,50), u odnosu na polaznike sa visokim obrazovanjem i aritmetičkom sredinom M= 4,18.

Tabela 7. Školska sprema i programski sadržaji i obrazovni zadaci

		1	2	3	4	Ukupno
Visoka škola	f_o	2	9	0	0	11
	f_t	2,31	8,08	0,23	0,38	
Viša škola	f_o	0	29,	0	0	29
	f_t	6,09	21,30	0,61	1,01	
Srednja škola	f_o	24	63	3	5	95
	f_t	19,93	69,75	1,99	3,33	
Osnovna škola	f_o	4	4	0	0	8
	f_t	1,68	5,87	0,17	0,28	
Ukupno		30	105	3	5	143

$$\chi^2 = 18,316; df = 9; p = 0,05; C = 0,336$$

$$\chi^2 = 18,316$$

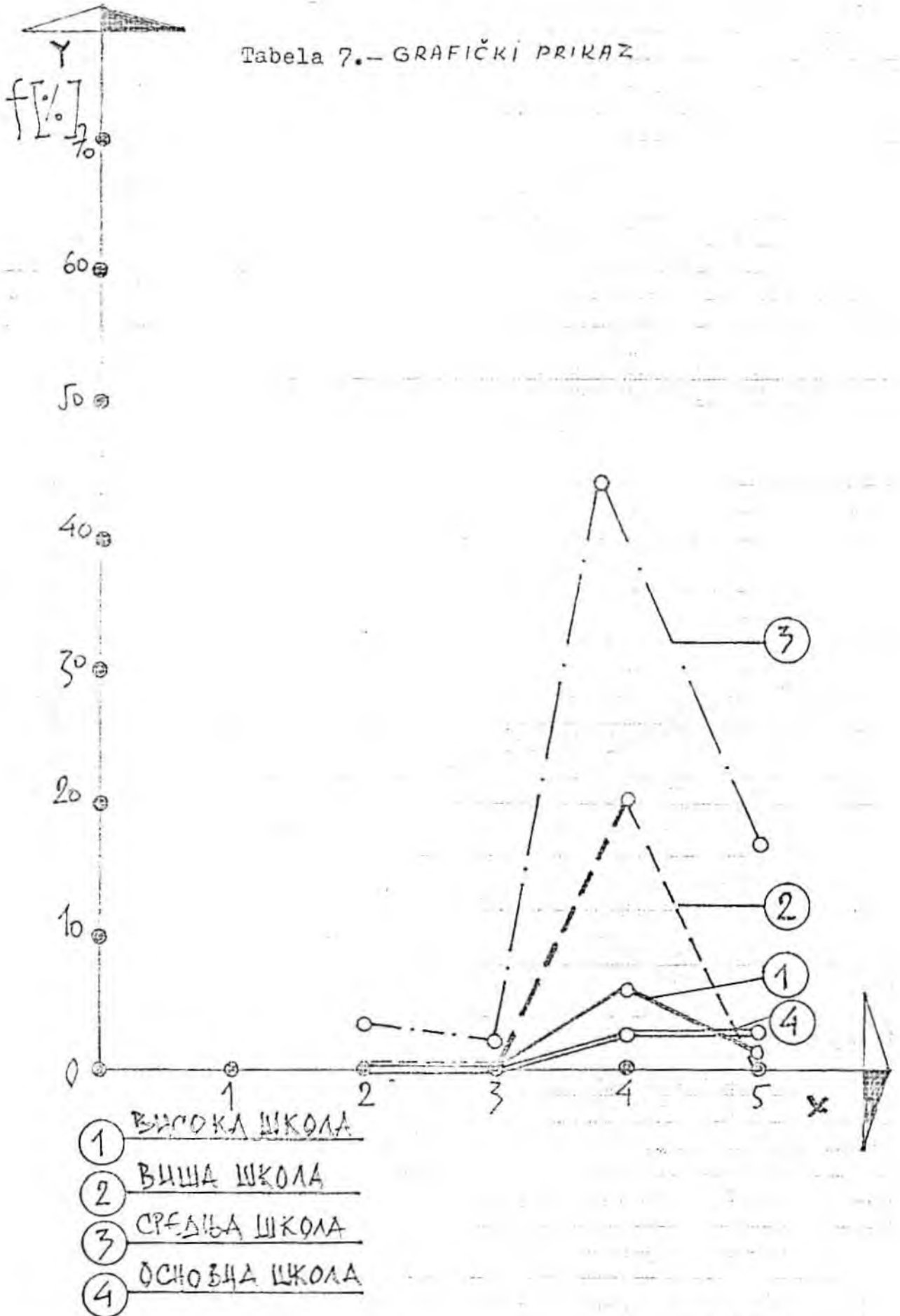
$$21,666 - 0,01$$

$$16,919 - 0,05$$

Na osnovu rezultata iznetih u tabeli 7, o povezanosti nivoa obrazovanja i programskih sadržaja koji odgovaraju (neodgovaraju) postavljenim zadacima, možemo govoriti na nivou 0,05 statističke značajnosti.

Drugim rečima, sa sigurnošću od 95%, možemo govoriti da nivo obrazovanja bitno utiče na izgradjivanje

Tabela 7. - GRAFIČKI PRIKAZ

pozitivnih stavova prema sadržajima marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja.

Jedno od suštinskih pitanja u formiranju stavova polaznika političkih škola prema sadržajima marksističkog obrazovanja jeste i pitanje u kojoj meri sadržaji obuhvataju i aktuelne probleme određene sredine.

Od 143 ispitanika, 41,96% odgovorilo je "sasvim dovoljno", 56,64% "delimično" i 1,40% "nikako".

Tabela 8. Pol i aktuelnost obrazovnih sadržaja

		1	2	3	Ukupno
Muški	f_o	50	55	1	106
	f_t	44,48	60,04	1,48	
Ženski	f_o	10	25	1	37
	f_t	15,52	20,96	0,52	
Ukupno		60	81	2	143

$\chi^2 = 4,880$; $df = 2$; $p =$ nije značajan ali se bitno približava nivou 0,05

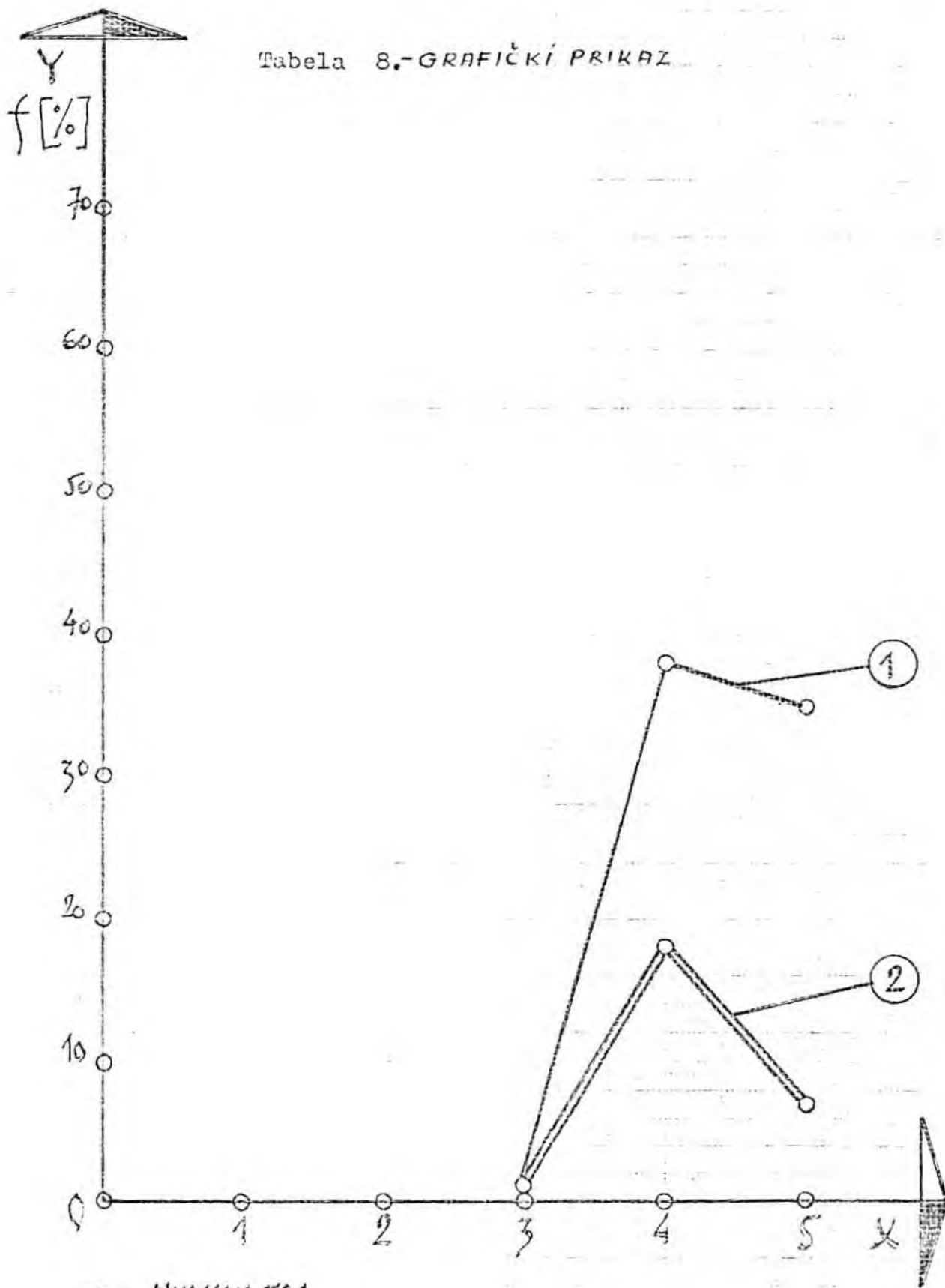
Legenda:

1. Sasvim dovoljno

2. Delimično

3. Nikako

Tabela 8.- GRAFIČKI PRIKAZ

① МУШКИ ПОЛ

② ЖЕНСКИ ПОЛ

Iskazane procentne vrednosti, vrednost opšte aritmetičke sredine ($M = 4,40$) i standardne devijacije ($SD = 0,52$), pokazuju visoku saglasnost polaznika da sadržaji marksističkog obrazovanja obuhvataju probleme određene sredine.

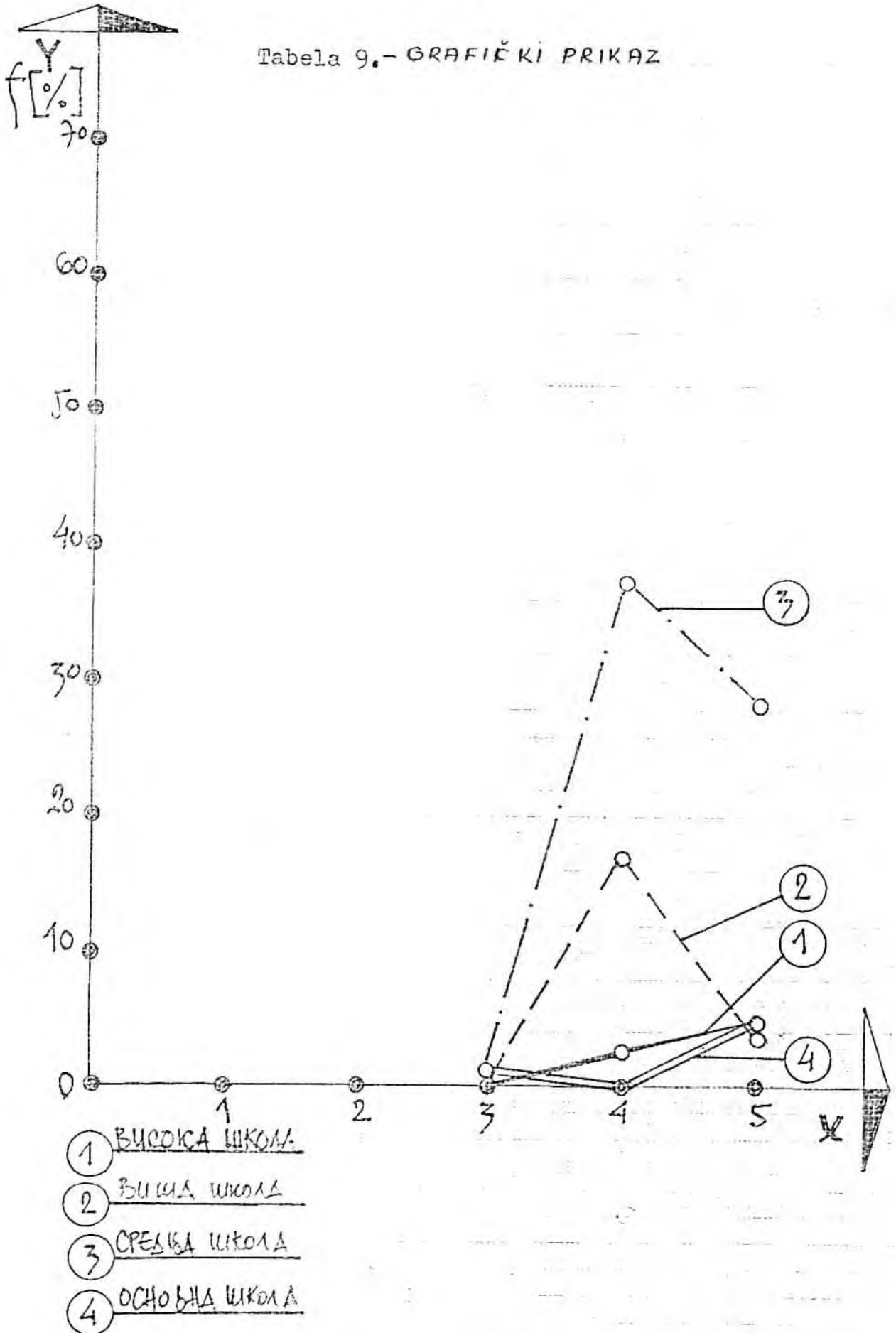
Međutim, vrednost hi-kvadrat testa (tabela 8) nije na nivou statističke značajnosti ali se bitno približava nivou od 0,05, pa se predhodna konstatacija da sadržaji obuhvataju probleme određene sredine uzima sa izvesnim rizikom.

Tabela 9. Školska sprema i aktuelnost obrazovnih sadržaja

		1	2	3	Ukupno
Visoka škola	f_o	7	4	0	11
	f_t	4,02	6,23	0,15	
Viša škola	f_o	5	24	0	29
	f_t	12,16	16,43	0,41	
Srednja škola	f_o	41	53	1	95
	f_t	39,86	53,81	1,33	
Osnovna škola	f_o	7	0	1	8
	f_t	3,36	4,53	0,11	
Ukupno		60	81	2	143

$$\chi^2 = 26,100; df = 6; p = 0,01; C = 0,392$$

Tabela 9.- GRAFIČKI PRIKAZ

Rezultati istraživanja posebno su zanimljivi u odnosu na nivo obrazovanja polaznika.

Najviši stupanj odlučnosti stava ("sasvim dovoljno") u odnosu na aktuelnost sadržaja izražavaju polaznici sa osnovnom školom (87,50%, $M = 4,75$), a najniži polaznici sa višom školom (17,24%, $M = 4,17$). Razlika iznosi 70,26% s obzirom na modalitet "sasvim dovoljno",

Visoke vrednosti aritmetičkih sredina upućuju nas na zaključak da postoji visok stepen pozitivnosti stava ispitanika sa različitim nivoom obrazovanja, da sadržaji marksističkog obrazovanja zaista obuhvataju najbitnije probleme jedne sredine.

$$\chi^2 = 26,100$$

	16,812 - 0,01
	12,592 - 0,05

Budući da hi-kvadrat test svojom vrednošću prelazi oba nivoa statističke značajnosti, u situaciji smo da sa sigurnošću od 99% možemo tvrditi: nivo obrazovanja značajno utiče na formiranje stava da sadržaji marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja obuhvataju i probleme određene sredine (vidi tabelu 9). I koeficijent kontigencije $C = 0,392$ pokazuje značajnu povezanost između školske spreme polaznika i sadržaja marksističkog obrazovanja koje u sebi objedinjava i probleme određene sredine.

Tabela 10. Učešće polaznika u diskusiji o sadržajima

	Broj	%
1. Često	91	63,64
2. Ponekad	49	34,26
3. Nikad	3	2,10
Ukupno	143	100,00

M = 4,61; SD = 0,53

U toku realizacije sadržaja marksističkog obrazovanja, 63,64% polaznika saglasilo se da "često" raspravlja o onome što uči u političkoj školi, 34,26% "ponekad" a zanemarljivo mali broj to ne čini "nikad" (3 ili 2,10%).

Visoka vrednost aritmetičke sredine (M= 4,61) i standardne devijacije (SD= 0,53), uz pomenute procentne vrednosti iz tabele 10, potvrđuju visoku saglasnost polaznika da se o sadržajima marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja itekako mnogo raspravlja i van organizovanog rada. To potvrđuje da je koncepcija sadržaja primerena polaznicima, da su sadržaji interesantni, aktuelni, raznovrsni i da obuhvataju probleme iz naše svakodnevne samoupravne prakse.

Mnogo veći stepen odlučnosti ("često") izražavaju oženjeni-udati (75%, M= 4,71) od neoženjenih-neudatih

(47,46%, M= 4,47), kao i muškarci (67,92%, M= 4,66) od žena (51,53%, M= 4,49). Ovakvi rezultati pokazuju da su oženjeni-udati verovatno starijeg uzrasta, više uključeni i zainteresovani za društveno-političko obrazovanje, kao i muškarci, za razliku od žena kod kojih je još uvek prisutan tradicionalni patrijahalni moral, pa je ona više odvojena od političkog života.

Rezultati pokazuju da sa godinama starosti raste i interesovanje polaznika za raspravljanje o sadržajima marksističkog obrazovanja. Naime, polaznici starosti 36 - 45 godina imaju sa procentnom vrednošću i aritmetičkom sredinom (73,33%, M= 4,67) najviši stepen saglasnosti stava o sadržajima marksističkog obrazovanja i njihovom raspravljanju između sebe. Zatim slede polaznici starosti 28 - 35 godina (68,92%, M= 4,76), i 21 - 28 godina (53,70%, M= 4,52).

Veće životno iskustvo i sigurno veće učešće i rad u društveno-političkim organizacijama, verovatno utiču i na bolje poznavanje i razumevanje sadržaja u političkim školama, a samim tim i na raspravljanje o njima, što pokazuju i rezultati ispitivanja.

Dobijeni rezultati pokazuju da ispitanici sa završenom osnovnom školom u znatno većem procentu (87,50%) raspravljaju o sadržajima u političkoj školi u odnosu na polaznike sa visokom školom (72,72%), srednjom (66,31%) i višom školom (44,83%). Na to ukazuju i vrednosti aritmeti-

čke sredine (4,87; 4,72; 4,63; 4,45).

Ovako visoko učešće polaznika sa osnovnom školom možemo tumačiti kao posledicu aktuelnosti sadržaja (već smo konstatovali da su polaznici sa osnovnom školom izrazili vrlo visok stepen saglasnosti o aktuelnosti sadržaja) i želje polaznika da bolje razumeju društvene promene, a posebno ako je reč o problemima određene sredine (polaznici sa osnovnom školom izrazili su najveću procentnu - 87,50% i aritmetičku $M= 4,75$ vrednost o sadržajima koji obuhvataju probleme određene sredine, o čemu je bilo reči na strani 116.

Istraživanje je pokazalo da o onome što uče u političkoj školi najviše raspravljaju radnici zaposleni u industriji (77,58%), zatim radnici u poljoprivredi, komunalnoj delatnosti i saobraćaju (62,96%), onda radnici u društvenim delatnostima i ostali radnici. Ovo pokazuje da su radnici u industriji itekako mnogo zainteresovani za sadržaje marksističkog obrazovanja radi lakšeg i bržeg razumevanja i uključivanja u sve sfere samoupravnog života. To potvrđuju i visoke vrednosti aritmetičkih sredina.

Za potpuniju realizaciju sadržaja marksističkog obrazovanja neophodan je odgovarajući fond časova. U različitim institucionalnim oblicima on je različit, odnosno u zavisnosti je od ciljeva i zadataka škole u kojoj se realizuje. Međutim, mišljenje polaznika o tome da li je za

realizaciju pojedinih tema predviđen dovoljan broj časova, mogu biti ključna pitanja sa stanovišta programiranja marksističkog obrazovanja.

Tabela 11. Stavovi ispitanika prema fondu časova

	Broj	%
1. Predviđeno je više nego što je potrebno	5	3,50
2. Dovoljno	75	52,45
3. Nedovoljno	57	39,86
4. Ne mogu da procenim	6	4,19
Ukupno	143	100,00

$$M = 3,55; SD = 0,63$$

Od ukupnog broja ispitanika, 52,45% se izjasnilo da je za realizaciju programa dovoljan broj časova. Vrednost aritmetičke sredine nije na zavidnoj visini ($M = 3,55$) ali standardna devijacija ($0,63$) pokazuje visoku koncentraciju rezultata oko aritmetičke sredine.

U procentu odlučnosti stava "dovoljno", između oženjenih (55,95%, $M = 3,63$) i neoženjenih (47,46%, $M = 3,44$) nema bitnih razlika, osim kod pola gde je daleko veći procenat saglasnosti kod žena (70,27%, $M = 3,84$) nego kod mu-

škaraca (46,22%, M= 3,45).

U pogledu stepena saglasnosti ispitanika s obzirom na različiti nivo obrazovanja, prisutne su velike razlike. I dok polaznici sa visokim obrazovanjem u 36,36% slučajeva iznose mišljenje (M= 3,45) da za realizaciju pojedinih tema nije predviđen dovoljan broj časova, dotle polaznici sa osnovnom školom imaju još negativniji stav (87,50% smatraju da je nedovoljan broj časova za realizaciju programa - M = 2,87).

Ovo pokazuje da je, pored verovatnih nedostataka u planiranju fonda časova za realizaciju sadržaja marksističkog obrazovanja, prisutna i eventualna nedovoljna marksistička osnova polaznika sa osnovnom školom, pa se zato teže snalaze prilikom usvajanja sadržaja i zato izražavaju svoj negativan stav.

U okviru profesionalne delatnosti, pozitivne stavove pokazuju radnici u društvenim delatnostima (63,89%, M = 3,61) u odnosu na radnike u poljoprivredi, komunalnoj delatnosti i saobraćaju (33,33%, M = 3,53). Ovo se takođe povezuje sa nivoom obrazovanja, jer u društvenim delatnostima većinom rade ljudi sa višim nivoom obrazovanja.

Literatura je neosporna karika koja spaja živu reč predavača (konsultanta) i učenje, pamćenje, odnosno sticanje znanja onih koji se obrazuju. Bitnost literature ogleda se u tome što je ona neophodna kao sredstvo saznavanja polaznika jer oni neposredno iz nje uče, dolaze u dodir sa idejama, te ih usvajaju. S pravom se ističe da se u lite-

raturi nalaze ne samo idejni izvori saznavanja, već i podsticajni elementi samoobrazovanja polaznika, ono što je neophodno za samostalno njihovo vaspitanje.

Tabela 12. Stavovi ispitanika prema programskim sadržajima i njima odgovarajućoj literaturi

	Broj	%
1. Potpuno odgovara	33	23,08
2. Većim delom odgovara	63	44,05
3. Delimično odgovara	30	20,98
4. Ne odgovara	5	3,50
5. Ne mogu da procenim	12	8,39
Ukupno	143	100

$M = 3,70$; $SD = 1,11$

Rezultati u tabeli 12 pokazuju da se za stupanj odlučnosti "potpuno odgovara" i "većim delom odgovara" izjasnilo 67,13% ispitanika, za stupanj "ne odgovara" 3,50% ispitanika, što je zanemarljivo mali broj da bi mogao bitnije da utiče na ukupan rezultat svih polaznika. Vrednost aritmetičke sredine ($M = 3,70$) i standardne devijacije ($SD = 1,11$), uz pomenute procentne pokazatelje, izražavaju odgovarajući stepen pozitivnosti stava da programske sadržaje marksističkog obrazovanja prati odgovarajuća litera-

tura.

U odnosu na porodični status i pol u stavovima polaznika odgovarajućoj literaturi nema bitnih odstupanja, i u procentnoj vrednosti i u vrednosti aritmetičke sredine (od 62,71% do 70,23%; od $M = 3,62$ do $M = 3,73$).

Zanimljivo je da najveći procenat (75%) i aritmetičku vrednost ($M = 4,00$) imaju polaznici sa osnovnom školom, pa se može zaključiti da imaju najpozitivniji stav prema odgovarajućoj marksističkoj literaturi koja prati programske sadržaje.

Radni staž, kao nezavisna varijabla, pozitivno utiče na izgradjivanje stava prema sadržajima i odgovarajućoj literaturi. Naime, uočljiva je razlika između zaposlenih i nezaposlenih ispitanika. Dok se procentna saglasnost zaposlenih ispitanika kreće od 55,55% (sa stažom od 16 do 25 godina $M = 3,44$) do 83,87% (kod ispitanika sa stažom od 6 do 10 godina), dotle je procentna saglasnost nezaposlenih 38,09% sa aritmetičkom sredinom od 2,90.

Ovako nizak nivo procentne i aritmetičke vrednosti nezaposlenih upućuju nas na razmišljanje da je za formiranje pozitivnog mišljenja prema sadržajima i odgovarajućoj literaturi veoma bitan i radni odnos u okviru koga se najčešće stiču neophodna i dragocena saznanja o našoj samoupravnoj stvarnosti.

9.2. Stavovi ispitanika prema organizaciji i načinu rada

U okviru pretpostavke da polaznici političkih škola imaju negativne stavove prema organizaciji i načinu rada u školama za marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje, od ispitanika se tražilo: da ocene nastavne uslove pod kojima su radili, koje su nastavne metode najčešće koristili u realizaciji sadržaja, koja od metoda najviše pomaže usvajanju sadržaja marksističkog obrazovanja, da ocene organizaciju rada i svoju aktivnost u toku pohađanja škole.

Tabela 13. Stavovi polaznika prema nastavnim uslovima

	Potpuno zadovoljava		Uglavnom zadovoljava		Ne zadovoljava	
	Br.	%	Br.	%	Br.	%
A. Prostorije za izvođenje nastave	43	50,07	88	61,54	12	8,39
B. Vreme odglašavanja nastave	50	55,84	57	39,86	6	4,20
C. Neophodna literatura	31	21,68	70	48,95	42	29,37
D. Pomoćna nastavna sredstva	11	7,69	25	17,48	107	74,83
E. Opšti organizacioni uslovi	47	32,87	80	55,94	16	11,19
F. Predavač-konsultant	50	34,96	90	62,94	3	2,10

$M_A = 4,21$, $SD = 0,58$; $M_B = 4,51$, $SD = 0,57$; $M_C = 3,92$, $SD = 0,71$;
 $M_D = 3,52$, $SD = 0,61$; $M_E = 4,21$, $SD = 0,62$; $M_F = 4,32$, $SD = 0,51$.

Rezultati istraživanja pokazuju da su polaznici političkih škola izrazili (tabela 13) dosta visoku saglasnost o uslovima u kojima se izvodi obrazovno-vaspitni rad ($M = 4,08$). Međutim, u pogledu pojedinih nastavnih uslova zapažaju se značajne razlike, koje upućuju i na određene zaključke.

Naime, rezultati pokazuju da najveću procentnu i aritmetičku saglasnost izražavaju ispitanici (s obzirom na stepen odlučnosti stava "potpuno zadovoljava" i "delimično zadovoljava") za predavače - konsultante (97,90%, $M = 4,32$), vreme odražavanja nastave (95,80%, $M = 4,51$), prostorije u kojima se izvodi nastava (91,61%, $M = 4,21$), opšte organizacione uslove (88,81%, $M = 4,21$) i neophodnu literaturu (70,63%, $M = 3,92$), a najmanju procentnu i aritmetičku saglasnost za pomoćna nastavna sredstva (25,17%, $M = 3,32$).

Neodovoljna primena nastavnih sredstava smanjuje mogućnost uvažavanja principa očiglednosti i svodi nastavu samo na verbalnu komunikaciju. Ovakva primena nastavnih sredstava najviše smeta indusrijskim radnicima, polaznicima sa osnovnom školom i nezaposlenima, a najmanje smeta polaznicima sa višim nivoom obrazovanja i radnicima u društvenom sektoru. Ovakva tendencija je očekivana, jer što su polaznici u toku školovanja više osposobljeni za apstraktno mišljenje, utoliko im je manje potrebna neposredna očiglednost.

Visoka saglasnost polaznika u odnosu na predavače - konsultante rezultat je kvalitetne selekcije predavača i kadrovske politike u ovoj oblasti. Ovako pozitivan stav najviše izražavaju polaznici sa visokim obrazovanjem (M= 4,54), radnici zaposleni u društvenim službama (M = 4,24).

U tesnoj vezi sa izborom predavača - konsultanata je i problem izbora i primene nastavnih metoda. Ovo je posebno značajno za područje marksističkog obrazovanja, gde ima mnogo predavača koji, po struci, nisu pripremljeni za nastavnički poziv. Sa stanovišta naše teme važno je istaći da primena adekvatnih metoda i njihovih varijanti ima veliku ulogu u razvijanju motivacije i aktiviranju polaznika u nastavi, o čemu je bilo više reči u teorijskom razmatranju ovoga rada.

Tabela 14. Mišljenje polaznika o nastavnim metodama koje se najčešće koriste

	Broj	%
1. Predavanje	90	62,94
2. Razgovor	30	20,99
3. Diskusija	18	12,59
4. Individualni rad i konsultacije	3	2,08
5. Grupni rad i kon- sultacije	2	1,40
Ukupno	143	100

Rezultati našeg istraživanja pokazuju da je metoda predavanja najfrekventnija metoda u realizaciji sadržaja marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja. Od 143 polaznika za metodu predavanja, kao najčešće korišćenu metodu, opredelilo se 62,94% ispitanika.

Na osnovu podataka koje smo dobili zaključujemo da su neke metode neopravdano zanemarene npr. metoda razgovora (20,99%) i metoda diskusije (12,59%). Verovatno je tome razlog i didaktičko-metodička nepripremljenost predavača da ih koriste s obzirom na njihov profil i delatnost koju obavljaju.

Tabela 15. Stavovi polaznika prema značaju (vrednosti) pojedinih nastavnih metoda

	Značajno		Osrednje		Neznatno		Ne mogu da ocenim	
	Br.	%	Br.	%	Br.	%	Br.	%
A. Metoda predavanja	50	34,96	80	55,95	12	8,39	1	0,70
B. Metoda razgovora	109	76,22	31	21,68	3	2,10	-	-
C. Metoda diskusije	107	74,82	31	21,68	3	2,10	2	1,40
D. Samostalno korišćenje teksta	55	39,16	65	45,45	12	8,39	10	6,70
E. Metoda demonstracije	65	45,45	23	16,09	15	10,49	40	27,97

$M_A = 4,25$, $SD = 0,63$; $M_B = 4,74$, $SD = 0,48$; $M_C = 4,69$, $SD = 0,57$;
 $M_D = 4,16$, $SD = 0,85$; $M_E = 3,79$, $SD = 0,96$.

Na osnovu procentne vrednosti, vrednosti aritmetičke sredine i standardne devijacije (tabela 15) može se zaključiti da polaznici političkih škola imaju pozitivan stav prema svim pomenutim metodama marksističkog obrazovanja, odnosno, prema metodama koje najviše pomažu usvajanju sadržaja marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja. Od navedenih metoda, polaznici su se izjasnili, u najvećem broju slučajeva, za metodu razgovora (76,22%) i metodu diskusije (74,82%), s obzirom na stepen odlučnosti "znatno"), a u najmanjem broju slučajeva (34,96%) za metodu predavanja.

Već smo konstatovali (tabela 14) da metoda predavanja dominira u nastavi marksističkog obrazovanja. S obzirom na rezultate u tabeli 15, može se zaključiti da se polaznici kritički odnose prema metodi predavanja, što ne znači da je ne treba primenjivati već je odmeriti u skladu sa sadržajima, ciljevima i zadacima marksističkog obrazovanja.

Interesantno je pomenuti da su polaznici, u zadovoljavajućem stepenu saglasnosti stava opredelili za samostalno korišćenje teksta ($M = 4,16$, $SD = 0,85$) i metodu demonstracije ($M = 3,79$, $SD = 0,96$) iako se one redje koriste

i malo se o njima zna.

Nešto više mišljenje o metodi razgovora i metodi diskusije izražavaju oženjeni-udati ($M_B = 4,83$, $M_C = 4,80$) od neoženjenih-neudatih ($M_B = 4,64$, $M_C = 4,54$), kao i muškarci ($M_B = 4,80$, $M_C = 4,74$) u odnosu na žene ($M_B = 4,56$, $M_C = 4,56$).

U pogledu \bar{x} nivoa obrazovanja, dobijeni podaci ukazuju na interesantne zaključke o stavovima ispitanika prema metodama koje najviše pomažu usvajanju programskih sadržaja. Naime, dok su za polaznike sa visokim obrazovanjem metoda razgovora ($M = 4,72$), metoda demonstracije ($M = 4,45$) i samostalno korišćenje teksta ($M = 4,45$), metode koje najviše pomažu usvajanju sadržaja marksističkog obrazovanja, dotle je za polaznike sa osnovnim obrazovanjem to metoda predavanja ($M = 4,50$). Ovo se može objasniti time da polaznici sa osnovnom školom nisu pripremljeni da aktivno sudeliju u rasvetljavanju pojedinih problema, za šta izvanrednu priliku pružaju metode razgovora i diskusije, kao i samostalno korišćenje teksta za koju je potreban određeni obrazovni nivo i sposobnost samostalnog služenja tekstovima.

U pogledu nastavnih aktivnosti (tabela 16) rezultati pokazuju da se od svih vidova aktivnosti u toku pohađanja škole najviše koristi čitanje dopunske literature, o čemu govori procentna vrednost (stupanj odlučnosti "više od drugih" - 18,19% i "kao i većina" - 72,73%) i aritmetička

Tabela 16. Stavovi polaznika prema pojedinim vidovima nastavnih aktivnosti

	Više od drugih		Kao i većina		Manje od drugih		Ne želim da odgovorim	
	Br.	%	Br.	%	Br.	%	Br.	%
A. Učešće u diskusijama posle održanih predavanja	24	16,78	98	68,54	13	9,09	8	5,59
B. Postavljanje pitanja predavačima, traženje dodatnih informacija	23	16,08	87	60,83	32	22,38	1	0,70
C. Aktivnost u seminarski grupama	19	13,28	81	56,65	16	11,19	27	18,88
D. Čitanje dopunske literature	26	18,19	104	72,73	7	4,89	6	4,19
E. Samostalno pripremanje i izlaganje referata i koreferata	15	10,49	78	54,54	16	11,19	34	23,78

$M_A = 3,96$, $SD = 0,69$; $M_B = 3,92$, $SD = 0,63$; $M_C = 3,64$, $SD = 0,93$

$M_D = 4,04$, $SD = 0,62$; $M_E = 3,51$, $SD = 0,96$

sredina ($M= 4,04$). S druge strane, najmanji broj ispitanika koristi kao aktivnost samostalno pripremanje i izlaganje referata i koreferata (10,49%, "više od drugih" i 54,54% "kao i većina").

Ovako nizak nivo saglasnosti ispitanika rezultat je nepripremljenosti polaznika za ovu aktivnost, za koju je potrebna bolja marksistička pripremljenost, veća misaona aktivnost, sposobnost za korišćenje literaturom i pismeno izražavanje, kao i za referisanje za koje polaznici po prirodi stvari nisu zainteresovani.

Zanimljivo je da sa godinama starosti raste i interesovanje za ostale aktivnosti osim čitanja literature o kojoj je bilo reči. Tako da je za polaznike starije od 28 godina interesantno i postavljanje pitanja ($M= 4,00$), kao i učešće u diskusijama posle održanih predavanja ($M = 4,25$).

Verovatno da životno i profesionalno iskustvo, kao i marksističko predznanje, određuju da stariji mogu da koriste i druge aspekte aktivnosti osim čitanja literature, koja je svojstvena i najmlađoj starosnoj grupi.

Nivo obrazovanja, takodje, određuje aktivnost polaznika. Sa povećanjem nivoa obrazovanja povećava se i učešće polaznika u diskusijama, u postavljanju pitanja i traženju dodatnih informacija, u seminarskim grupama itd.

Tabela 17. Stavovi polaznika prema ukupnoj organizaciji i načinu rada

	Broj	%
1. Veoma uspešna	27	18,89
2. Uglavnom uspešna	92	64,33
3. Delimično uspešna	24	16,78
4. Neuspešna	-	-
5. Ne mogu da ocenim	-	-
Ukupno	143	100,00

$M = 4,02$; $SD = 0,59$

Rezultati istraživanja (tabela 13, 14, 15 i 16) pokazali su izvesna uopštavanja u vezi sa organizacijom, metodama i predavačima, pa je na nama da u odgovoru ispitanika, na direktno pitanje o organizaciji i načinu rada, analiziramo njihove stavove i na taj način potvrdimo ili odbacimo pretpostavku koju smo na početku rada formulisali.

Podaci pokazuju (tabela 17) da se polaznici, u visokom stepenu saglasnosti, pozitivno izražavaju o ukupnoj organizaciji i načinu rada u školama za marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje. Procentna vrednost 83,22% (stupanj odlučnosti stava "veoma uspešna" i

"uglavnom uspešna") i aritmetička sredina ($M = 4,02$) potvrđuju pozitivan stav polaznika o organizaciji i metodama rada. Ako ovome dodamo da nijedan iz uzorka skupine ($N = 143$), nije negativno odgovorio, onda i predhodni zaključak dobija svoju potpunu opravdanost.

Tabela 18. Pol i organizacija i način rada

		1	2	3	Ukupno
Muški	f_o	19	69	18	106
	f_t	20,01	68,20	17,79	
Ženski	f_o	3	23	6	37
	f_t	6,99	23,80	6,21	
Ukupno		27	92	24	143

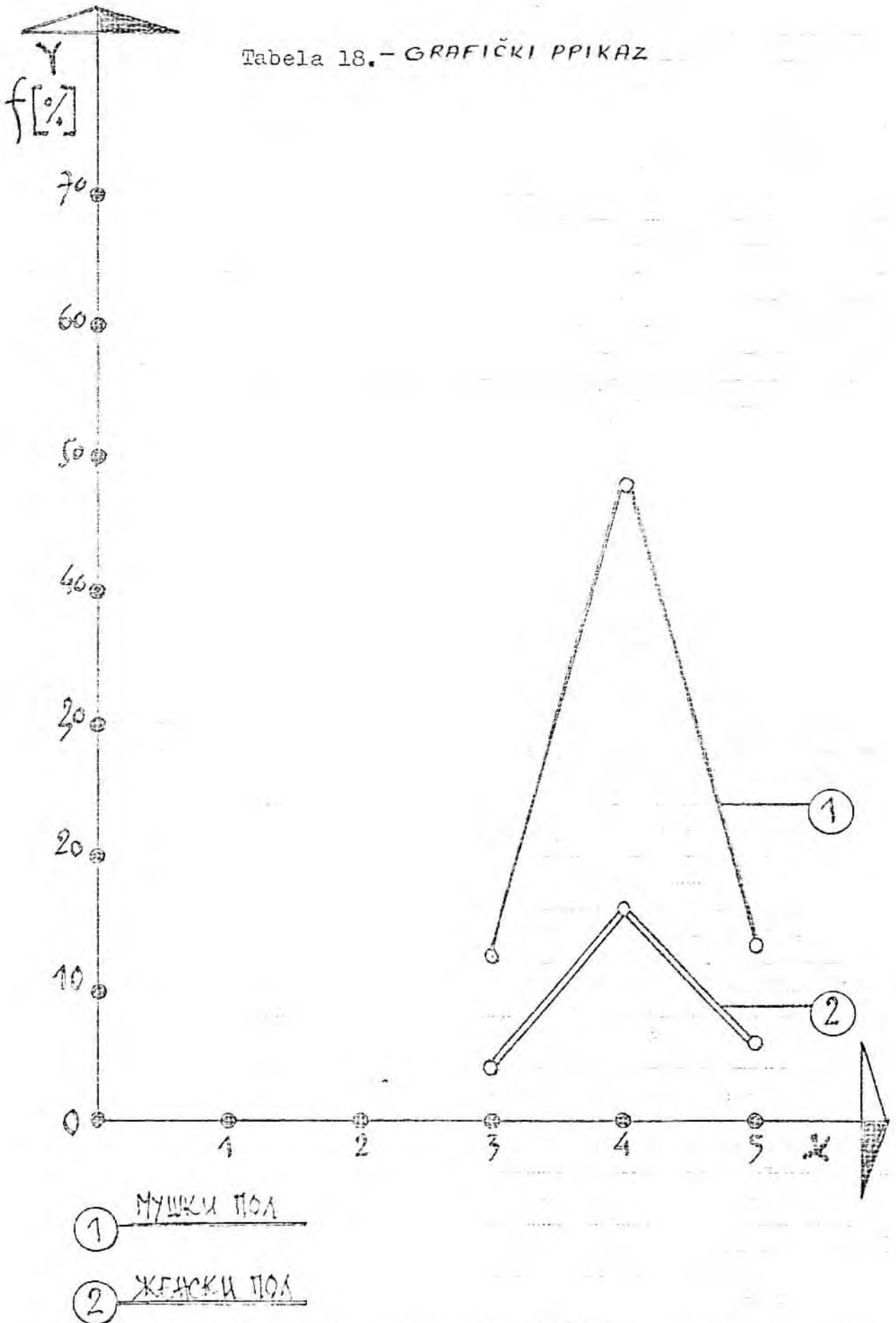
$\chi^2 = 0,239$; $df = 2$; $p =$ nije značajan

Legenda:

1. Veoma uspešna
2. Uglavnom uspešna
3. Delimično uspešna

Vrednost χ^2 - kvadrat testa pokazuje da nema statističke značajne razlike između dobijene i očekivane frekvencije, pa se može zaključiti da između pola polaznika i

Tabela 18. - GRAFIČKI PRIKAZ

izgradjivanja socijalno-vrednosnih stavova ne postoji značajna povezanost. U svakom slučaju, pretpostavka da polaznici političkih škola imaju negativne stavove prema organizaciji i načinu rada u ovom slučaju je odbačena. Međutim, dokazano je da polaznici imaju, u biti, pozitivne stavove prema organizaciji i načinu rada u marksističkom obrazovanju, što znači da je ova nastava, u didaktičkom smislu, značajno evoluirala i bitno približila ukupnoj razvijenosti svojih učesnika.

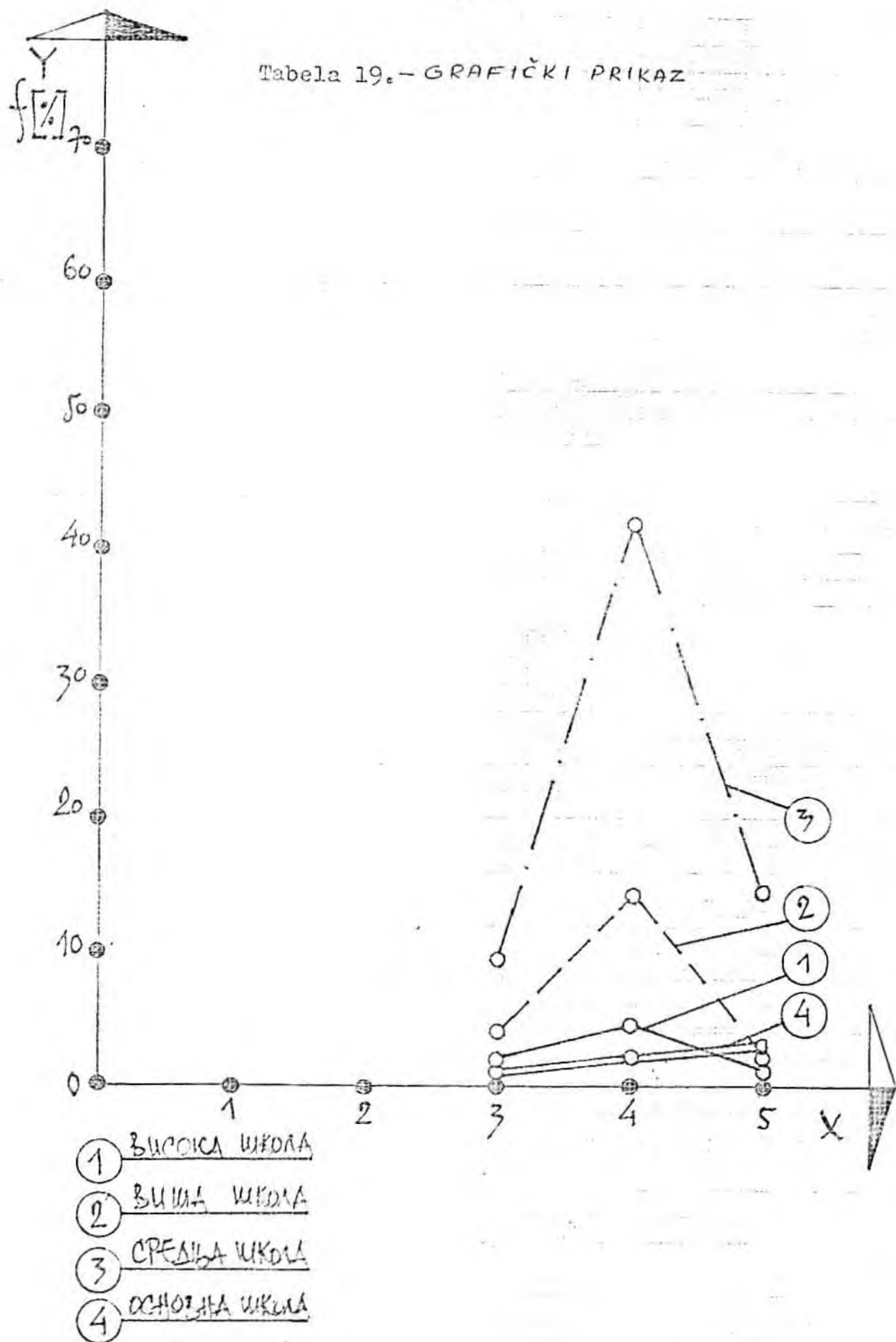
Tabela 19. Školska sprema i organizacija marksističkog obrazovanja

		1	2	3	Ukupno
Visoka škola	f_o	1	7	3	11
	f_t	2,08	7,07	1,85	
Viša škola	f_o	2	21	6	29
	f_t	5,47	18,66	4,87	
Srednja škola	f_o	21	60	14	95
	f_t	17,94	61,12	15,94	
Osnovna škola	f_o	3	4	1	8
	f_t	1,51	5,15	1,34	
		27	92	24	143

$\chi^2 = 6,619$; $df = 6$; $p =$ nije značajan

Legenda: Kao u tabeli 18.

Tabela 19. - GRAFIČKI PRIKAZ

Vrednost hi-kvadrat testa pokazuje da nije značajan ni na jednom nivou, što znači da ne postoji značajna povezanost između nivoa obrazovanja i organizacije i načina rada u političkim školama.

Zanimljivo je da se sa povećanjem godina starosti povećava i stepen saglasnosti stava ispitanika o dobroj organizaciji i načinu rada u političkim školama. Najveću srednju vrednost imamo kod ispitanika najstarije starosne grupe ($M= 4,13$), a najmanju kod najmlađe starosne grupe ($M= 3,96$).

Rezultati su posebno interesantni u odnosu na nivo obrazovanja, gde se sa povećanjem nivoa obrazovanja, smanjuje stepen saglasnosti stava polaznika u odnosu na ukupnu organizaciju i metode vaspitno-obrazovnog rada (polaznici sa osnovnom školom imaju srednju vrednost $M= 4,25$, sa srednjom $M= 4,09$, sa višom $M= 3,86$ i sa visokom školom $M= 3,81$).

9.5. Stavovi polaznika prema uticaju nastave na njihovu vrednosnu orijentaciju

Cilj i zadaci marksističkog obrazovanja i vaspitanja, kao što je istaknuto u teorijskom delu ovoga rada, nisu samo sticanje znanja i njihova verbalna reprodukcija, već prevashodno razvijanje kritičkog mišljenja i marksističkog pogleda na svet, razvijanje socijalističke samoupravne svesti, društvene angažovanosti, samoupravne političke efikasnosti, razvijanje sposobnosti za analiziranje i procenjivanje društvenih procesa, razvijanje sposobnosti za predviđanje društvenih posledica i prepoznavanje antisamouptavnih tendencija i pojava, da reaguju na političke ekscese, da doprinose izgradjivanju pozitivnih stavova prema bratstvu i jedinstvu, prema svim narodima i narodnostima koji konstituišu ovo društvo, doprinose izgradjivanju pozitivnih stavova prema odbrani zemlje i društvenoj samozaštiti, razvijanju socijalističke solidarnosti, jugoslovenskog socijalističkog patriotizma, vaspitanju polaznika za pozitivan odnos prema radu kao i razvojanje socijalističkog humanizma.

Stavovi polaznika prema osnovnim društvenim vrednostima mereni su skalom stavova Likertovog tipa, a statistička obrada nije vršena sa ciljem da se svaka od tih vrednosti posebno analizira, iako će neke vrednosti zaslužiti dublju analizu, značajnu sa stanovišta izgradjivanja socijalno-vrednosnih stavova.

Tabela 2o. Uticaj nastave marksističkog
orijentaciju polaznika

	Znatno	
	Br.	%
A. Razvijanje kritičkog mišljenja i marksističkog pogleda na svet	99	69,24
B. Razvijanje socijalističke samoupravne svesti	115	76,42
C. Društvena angažovanost	100	69,44
D. Samoupravna politička efikasnost	86	60,14
E. Razvijanje sposobnosti za analiziranje i procenjivanje društ. procesa	78	54,54
F. Razvijanje sposobnosti za predviđanje društ. posledica	82	57,34
G. Razvijanje sposobnosti pol. da prepoznaju anti-samoupravne tendencije	106	74,12

obrazovanja na vrednosnu

Osrednje		Neznatno		Ne mogu da ocenim
Br.	%	Br.	%	
43	30,06	1	0,70	
27	18,88	1	0,70	
40	27,97	3	2,10	
46	32,17	11	7,69	
59	41,26	6	4,20	
51	35,66	10	6,70	
31	21,68	6	4,20	

H.Uspešno reagovanje na političke ekscese	93	65,04
I.Izgradjivanje pozitivnih stavova prema bratstvu i jedinstvu	123	86,01
K.Izgradjivanje pozitivnih stavova prema svim narodnostima	120	83,92
L.Izgradjivanje pozitivnih stavova prema odbrani zemlje i društ. samozaštit	128	89,51
M.Razvijanje jugosovenskog soc.patriotizma	132	92,31
N.Razvijanje socijalističke solidarnosti	128	89,51
O.Vaspitanje polaznika za pozitivan odnos prema radu	125	87,41
P.Razvijanje socijalističkog humanizma	128	89,51

	2	3	4
--	---	---	---

39 27,27 11 7,69

20 13,99 - -

21 14,68 2 1,40

14 9,79 1 0,70

11 7,69 - -

15 10,49 - -

15 10,49 3 2,10

14 9,79 1 0,70

- 140 -

Pozdaci pokazuju da se polaznici, u visokoj procentnoj vrednosti (stupanj odlučnosti stava "znatno"), pozitivno izražavaju o svim društvenim vrednostima datim u tabeli 2o. Srednja vrednost uzorka $M = 4,73$ kao i standardna devijacija (SD se kreće od 0,63 do 0,26) potvrđuju visok stepen saglasnosti polaznika da marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje itekako mnogo doprinosi izgradivanju socijalno-vrednosnih stavova i marksističke kulture uopšte.

Od svih vrednosti koje razvija marksističko obrazovanje i vaspitanje, najpozitivniji stav imaju polaznici prema razvijanju jugoslovenskog socijalističkog patriotizma (92,31%, $M = 4,92$), a najmanju saglasnost pokazuju prema razvijanju sposobnosti za analiziranje i procenjivanje društvenih procesa (54,54%, $M = 4,50$).

Sigurno je da razvoj socijalističkih samoupravnih i demokratskih sloboda razvija kod polaznika i osećanje privrženosti prema društvu i zajednici, prema svom narodu i tradiciji, pa je zato i stav polaznika prema patriotizmu kao vrednosti koju razvija marksističko obrazovanje i vaspitanje najizraženiji.

S obzirom da je naš samoupravni sistem vrlo dinamičan, u kome se prepliću društveno-politički i ekonomski elementi, to je potreba i za većim teorijskim i praktičnim poznavanjem društvenog procesa, za koji dobar deo polaznika prema socijalnoj strukturi, nije spreman.

Verovatno je to razlog da se polaznici u već pomenutom procentu (54,54%) saglašavaju o sposobnosti za analiziranje i procenjivanje društvenih procesa.

Zapaža se da često ističemo pojam vrednosti umesto stava, jer nismo sasvim sigurni da se polaznici usvajanjem sadržaja marksističkog obrazovanja i vaspitanja i ponašaju u skladu sa svojim izjašnjavanjem u toku istraživanja. To se posebno odnosi na stepen vaspitnosti i razvijenosti patriotizma, humanizma, solidarnosti i drugim vrednostima sa veoma složenim osećanjima.

Za stupanj odlučnosti - "neznatno" izjasnio se veoma mali broj polaznika, sa neznatnom procentnom vrednošću, što pokazuje da negativne stavove prema pomenutim društvenim vrednostima ima mali broj polaznika, pa se zato mogu i zanemariti.

Bitnijih razlika, u odnosu na društvene vrednosti, ne pokazuje nijedna kategorija u okviru porodičnog statusa. I, dok, oženjeni-udati i neoženjeni-neudati u višem stepenu saglasnosti iznose svoje stavove prema razvijanju socijalističke samoupravne svesti, bratstvu i jedinstvu, narodnoj odbrani, patriotizmu, solidarnosti i humanizmu (M= 4,85), dotle su kritičniji prema društvenoj angažovanosti, razvijanju sposobnosti za analiziranje društvenih procesa i predviđanje posledica, kao i za prepoznavanje antisamoupravnih tendencija i reagovanju na političke ekscese.

Tabela 21. Pol i razvijanje kritičkog mišljenja i marksističkog pogleda na svet

		1	2	3	Ukupno
Muški	f_o	76	29	1	106
	f_t	73,39	31,87	0,74	
Ženski	f_o	23	14	0	37
	f_t	25,61	11,13	0,26	
Ukupno		99	43	1	143

$\chi^2 = 1,706$; $df=2$; $p =$ nije značajan

Legenda:

1. Znatno

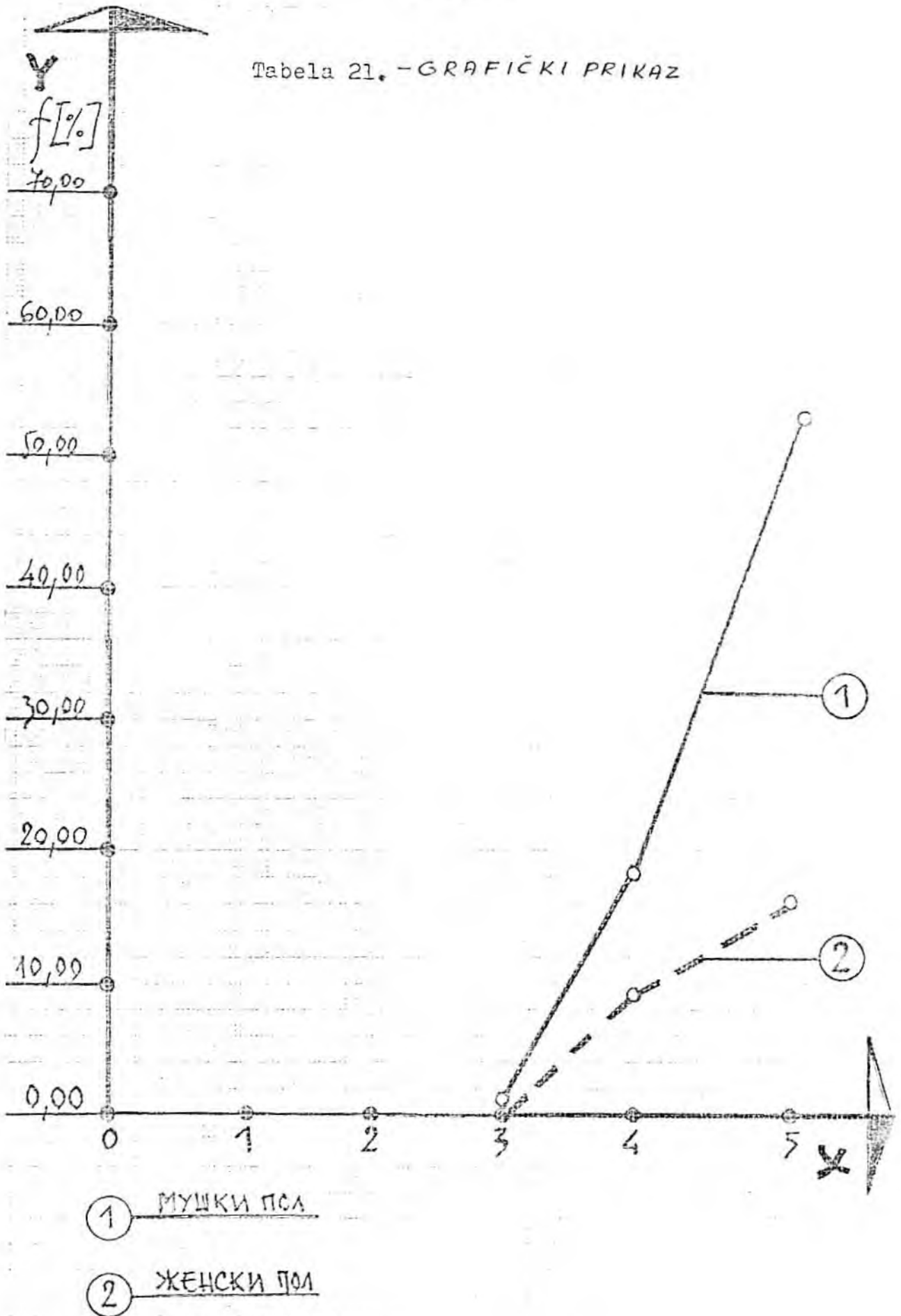
2. Osrednje

3. Neznatno

Iz tabele 21, u kojoj su izneti dobijeni rezultati u vezi sa razvijanjem kritičkog mišljenja i marksističkog pogleda na svet i pola polaznika, vidi se da vrednost hi-kvadrat testa nije značajna ni na jednom nivou. Drugim rečima, nema statistički značajne razlike između dobijene i očekivane frekvencije, pa se može zaključiti da između ovih dveju varijabli ne postoji značajna povezanost.

U suštini hi-kvadrat test nam je pokazao da pol polaznika ne utiče značajno na razvijanje kritičkog mišlje-

Tabela 21. - GRAFIČKI PRIKAZ

nja i marksističkog pogleda na svet.

Tabela 22. Pol i razvijanje socijalističke samoupravne svesti

		1	2	3	Ukupno
Muški	f_o	85	22	1	106
	f_t	85,25	20,01	0,77	
Ženski	f_o	32	5	0	37
	f_t	29,75	6,99	0,26	
Ukupno					

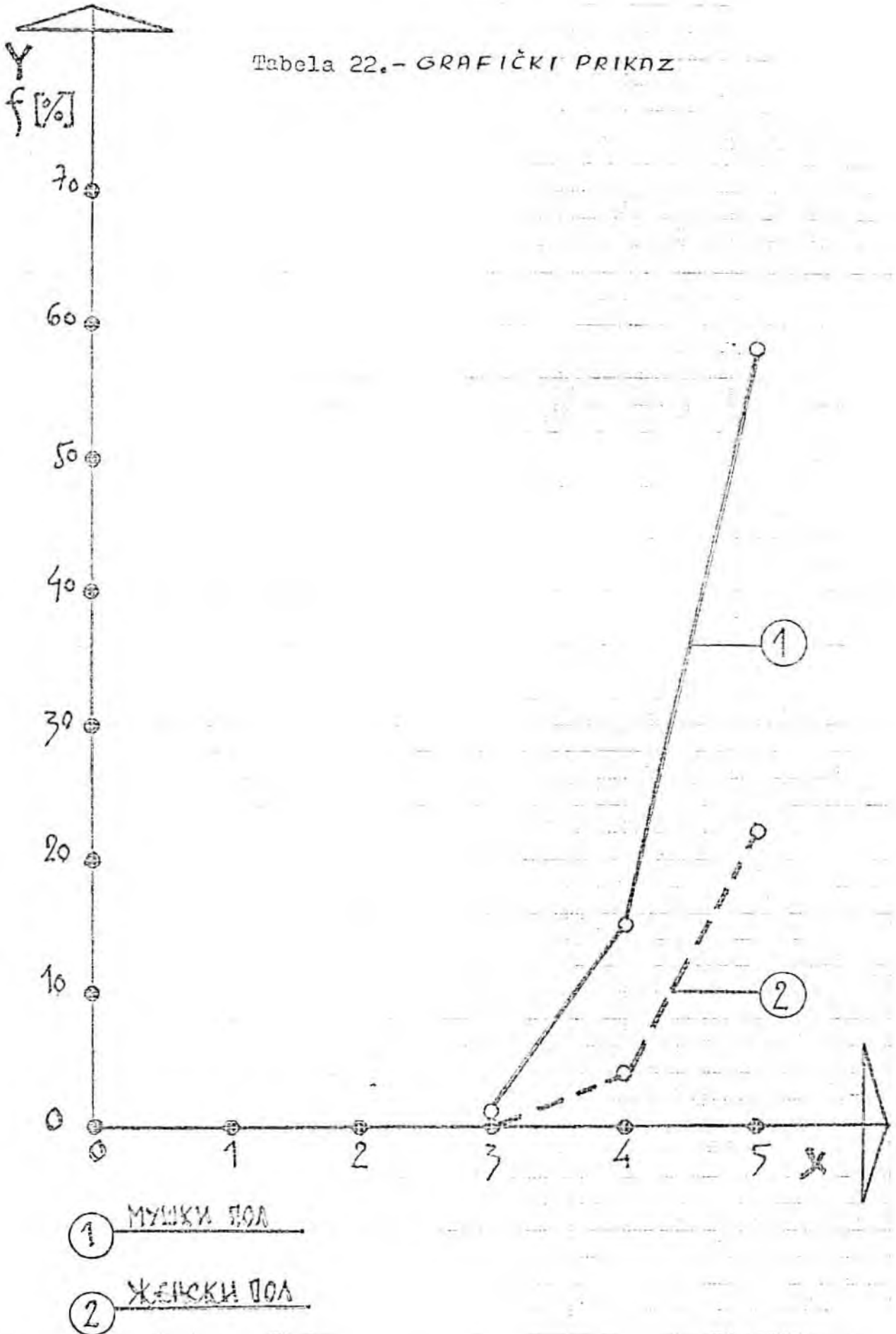
$\chi^2 = 1,343$; $df = 2$; $p =$ nije značajan

Legenda: Kao u tabeli 21.

Od ukupnog broja ispitavanih obuhvaćenih žena, za razvijanje socijalističke samoupravne svesti odlučilo se 86,48%, dok se muškaraca izjasnilo 78,30%. I vrednosti aritmetičkih sredina pokazuju na pomenutu procentnu razliku (muški - 4,77, ženski - 4,86).

Hi-kvadrat test, kako tabela 22 pokazuje, u ovom slučaju iznosi 1,343, pa imajući u vidu da je hi-kvadrat za 2 stepena slobode značajan na α nivou 0,05 ako iznosi 5,991, vidi se da dobijeni iznos nije značajan ni na jednom nivou.

Tabela 22.- GRAFIČKI PRIKAZ

Na osnovu dobijene vrednosti hi-kvadrat testa možemo zaključiti da nema statistički značajne razlike između dobijene i očekivane frekvencije, a samim tim ni značajne povezanosti između pola polaznika i razvijanja socijalističke samoupravne svesti.

Tabela 23. Pol i društvena angažovanost

		1	2	3	Ukupno
Muški	f_o	78	28	0	106
	f_t	74,13	29,65	2,22	
Ženski	f_o	22	12	3	37
	f_t	25,87	10,35	0,78	
Ukupno		100	40	3	143

$\chi^2 = 9,672$; $df = 2$; $p =$ je značajan na nivou 0,01

Iz date tabele vidi se da postoji značajna razlika u stepenu saglsnosti muškaraca i žena u odnosu na društvenu angažovanost kao vrednost koju razvoja marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje. Naime, dok se muškarci u 73,58% slučajeva (stupanj odlučnosti stava "znatno") saglašavaju da marksističko obrazovanje razvija društvenu angažovanost, dotle žene u 59,45% slučajeva to

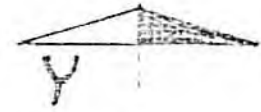

Tabela 23. - GRAFIČKI PRIKAZ

$f[\%]$

70

60

50

40

30

20

10

0

1

2

3

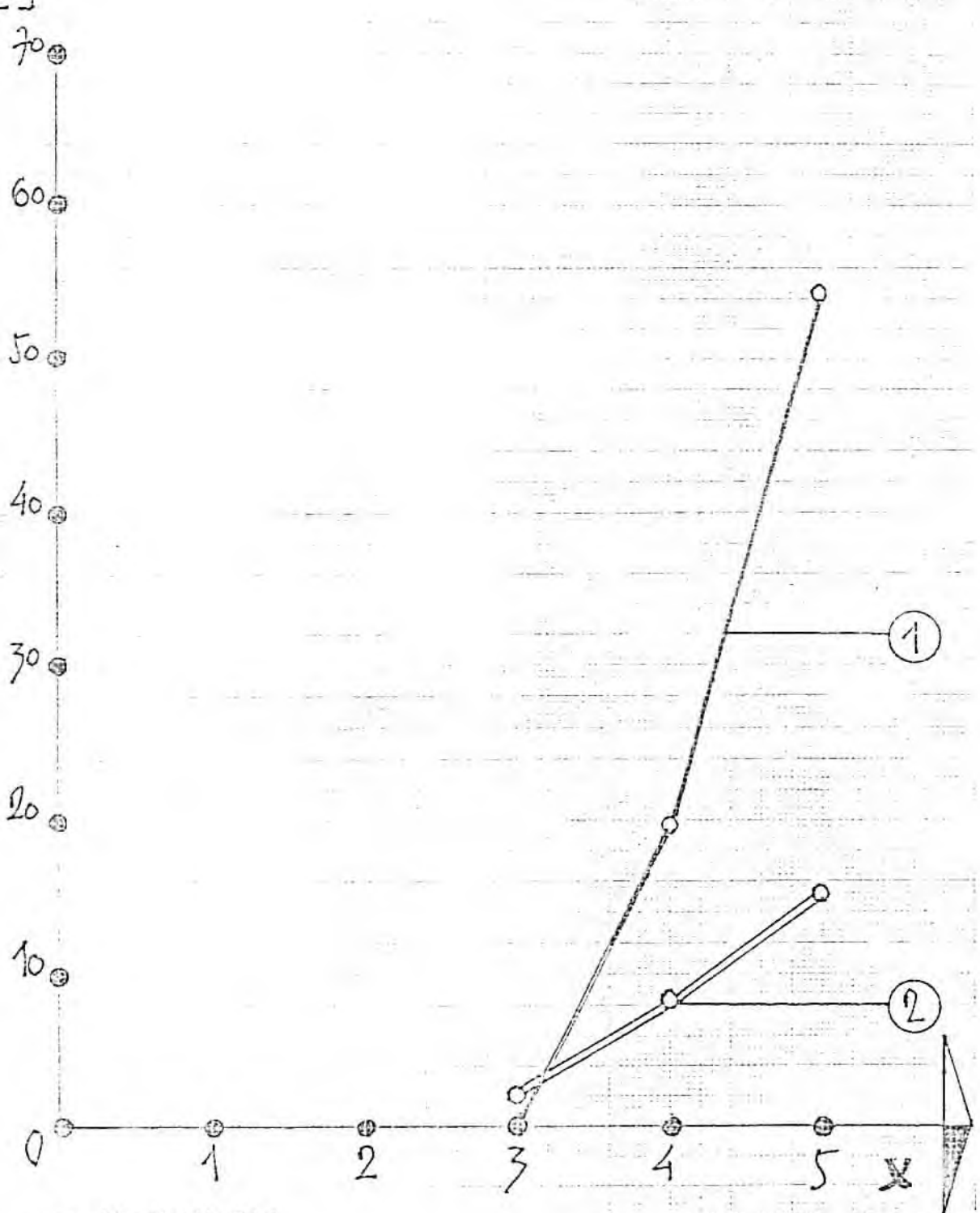
4

5

X

① МУШКИ ПОЛ

② ЖЕНСКИ ПОЛ

isto pokazuju. I aritmetičke vrednosti potvrđuju tu razliku (muški - 4,73, ženski - 4,51).

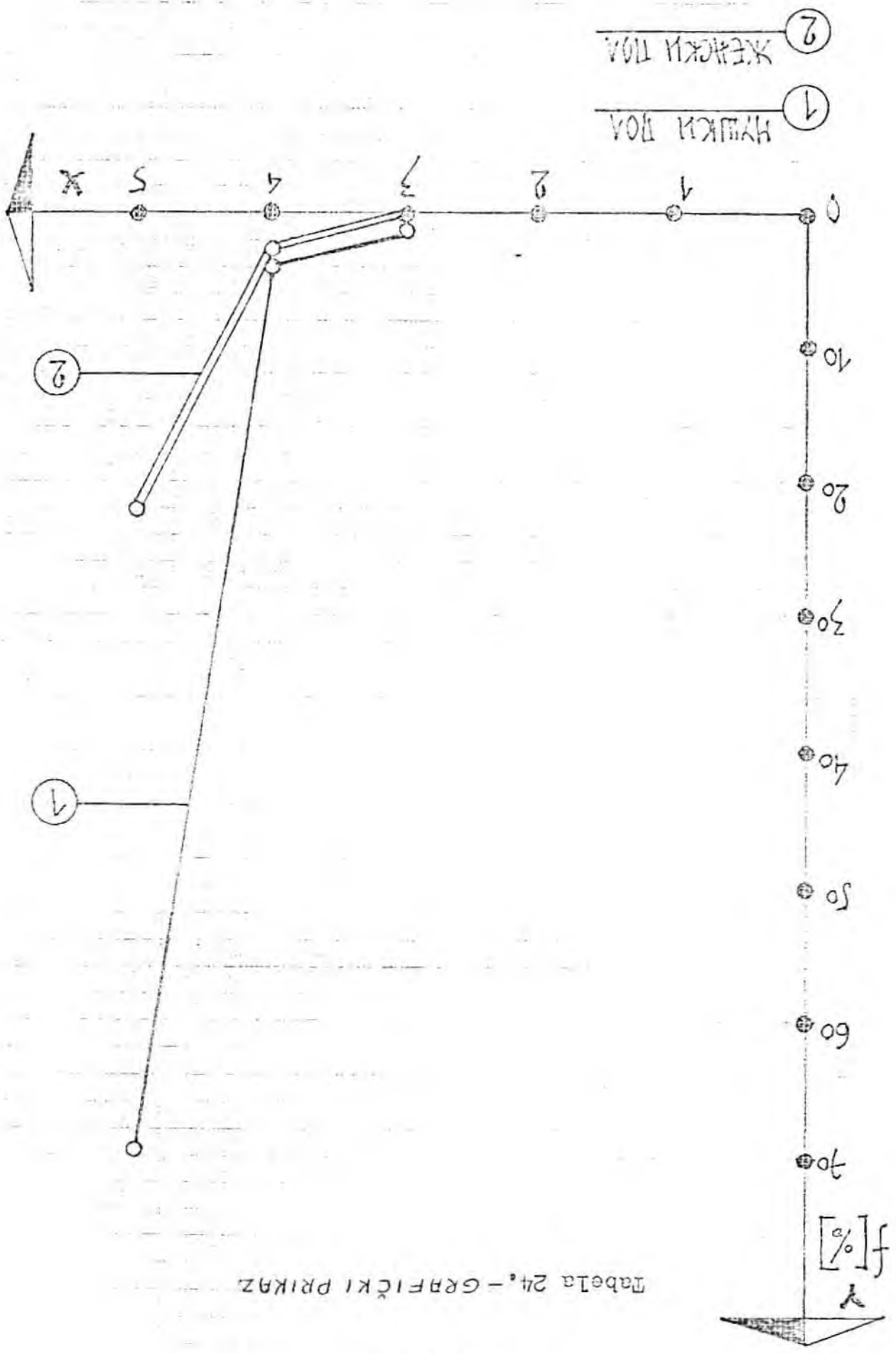
Budući da hi-kvadrat test, svojom vrednošću, prelazi oba nivoa statističke značajnosti u situaciji smo da sa sigurnošću od 99% možemo tvrditi da između pola polaznika i društvene angažovanosti postoji značajna razlika.

Naime, viša procentna i aritmetička vrednost pokazuje da su muškarci više društveno angažovani, a žene koje su tradicionalno više odvojene od ekonomskog i političkog života, manje društveno angažovane, što se moglo i očekivati.

Tabela 24. Pol i razvijanje jugoslovenskog socijalističkog patriotizma

		1	2	3	Ukupno
Muški	f_o	99	6	1	106
	$f_{\bar{c}}$	97,10	6,15	0,75	
Ženski	f_o	32	5	0	37
	$f_{\bar{c}}$	33,90	2,65	0,25	
Ukupno		131	11	1	143

$$\chi^2 = 2,664; df = 2; p = \text{nije značajan}$$

Табела 24. - GRAFIČKI PRIKAZ.

Analizirajući procentne vrednosti koje se odnose na muškarce i žene, u vezi sa društvenim vrednostima od D do L (tabela 20), zaključujemo da svuda gde se radi o društvenim vrednostima koje su tekovina naše revolucije i socijalističke izgradnje, postoji mala procentna razlika (stavovi prema bratstvu i jedinstvu 6,65% u korist muškaraca, stavovi prema porodina i narodnostima 7,47% i stavovi prema odbrani zemlje 11,40%), a o vrednostima kao što su: samoupravna politička efikasnost (21,04%), sposobnost za analiziranje i procenjivanje društvenih procesa (31,19%), sposobnost za prepoznavanje antisamoupravnih tendencija (19,79%), i uspešno reagovanje na političke ekscese (14,81%), mnogo veća procentna razlika u korist muškaraca.

Izračunavanjem hi-kvadrat testa dobili smo vrednost 2,664, kako to pokazuje tabela 24, koja nije značajna ni na jednom nivou. Prema tome možemo zaključiti da između pola polaznika i razvijanja jugoslovenskog socijalističkog patriotizma ne postoji značajna međusobna povezanost.

I procentne vrednosti muških (93,39%) i žena (86,48%) ne pokazuju veća odstupanja kao ni aritmetičke sredine (muški 4,92, žene 4,86). Ovo još jednom pokazuje o većoj saglasnosti muških i žena po odredjenim društvenim vrednostima, o kojima je bilo reči.

Tabela 25. Pol i vaspitanje polaznika za pozitivan odnos prema radu

		1	2	3	UKUPNO
Muški	f_o	94	10	2	106
	f_t	92,66	11,12	2,22	
Ženski	f_o	31	5	1	37
	f_t	32,34	5,88	0,78	
Ukupno		125	15	3	143

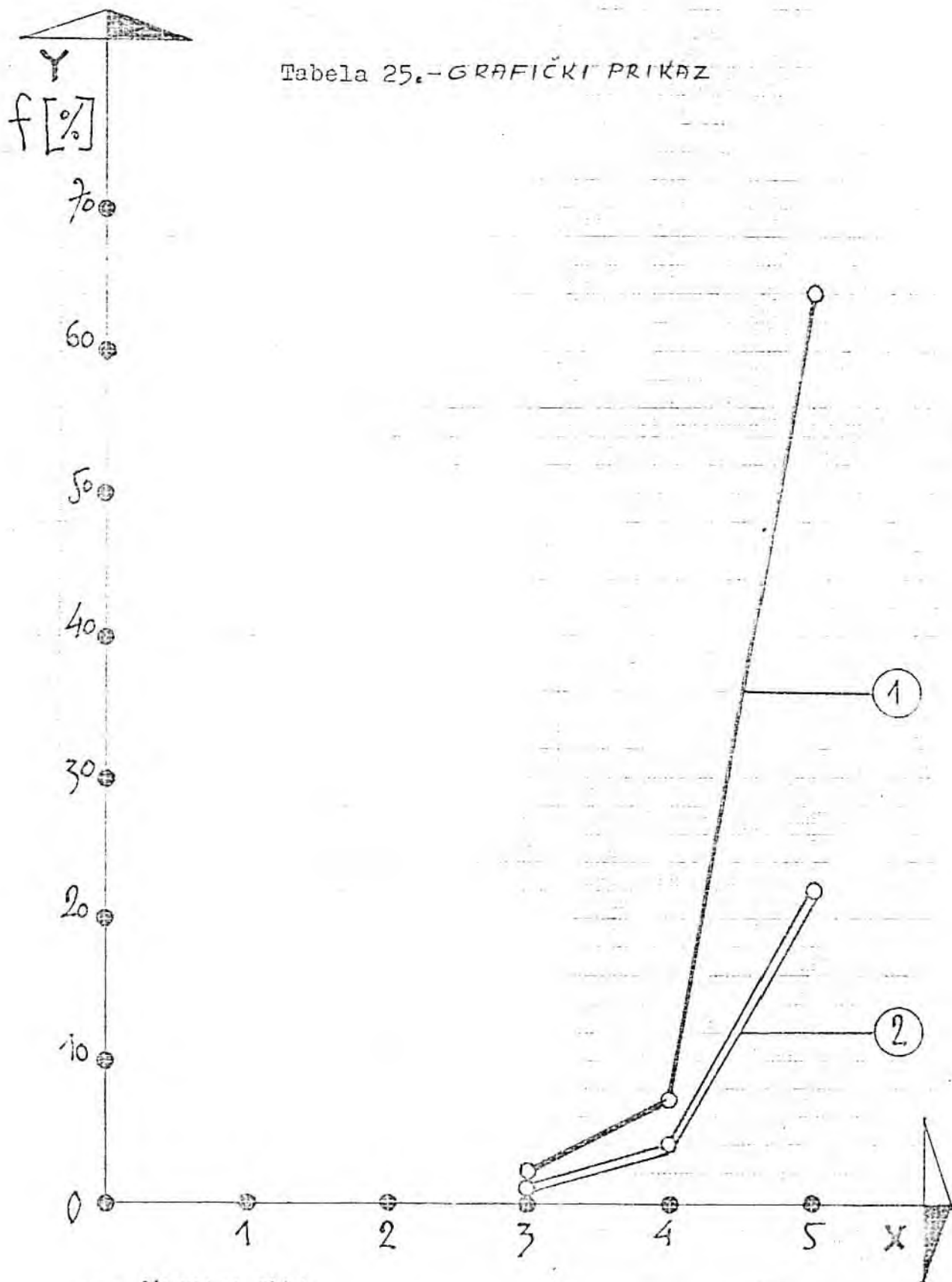
$\chi^2 = 0,578$; $df = 2$; $p =$ nije značajan

Vrednost hi-kvadrat testa pokazuje da nije značajan ni na jednom nivou, što znači ne postoji značajna povezanost između pola polaznika i vaspitanja za pozitivan odnos prema radu.

Međutim, kada je reč o razvijanju socijlističkog humanizma hi-kvadrat test, sa vrednošću od 22,707, pokazuje statističku značajnost na oba nivoa (tabela 26). Drugim rečima, sa sigurnošću od 99% možemo govoriti o značajnoj povezanosti pola polaznika i razvijanja socijalističkog humanizma.

Značajne razlike postoje i u okviru pola. Procenualno izraženo najveću saglasnost pokazuju muškarci

Tabela 25. - GRAFIČKI PRIKAZ

① МУШКИ ПОЛ

② ЖЕНСКИ ПОЛ

(96,22% s obzirom na stupanj odlučnosti stava "znatno") u odnosu na žene (70,27%). Procentna razlika od 25,95% pokazuje i veći stepen saglasnosti muškaraca da marksističko obrazovanje doprinosi razvijanju socijalističkog humanizma. Na to upućuju i aritmetičke sredine - razlike (muški 4,95, ženski 4,70).

Tabela 26. Pol i razvijanje socijalističkog humanizma

		1	2	3	Ukupno
Muški	f_o	102	3	1	106
	f_t	94,88	10,34	0,74	
Ženski	f_o	26	11	0	37
	f_t	33,12	3,62	0,26	
Ukupno		128	14	1	143

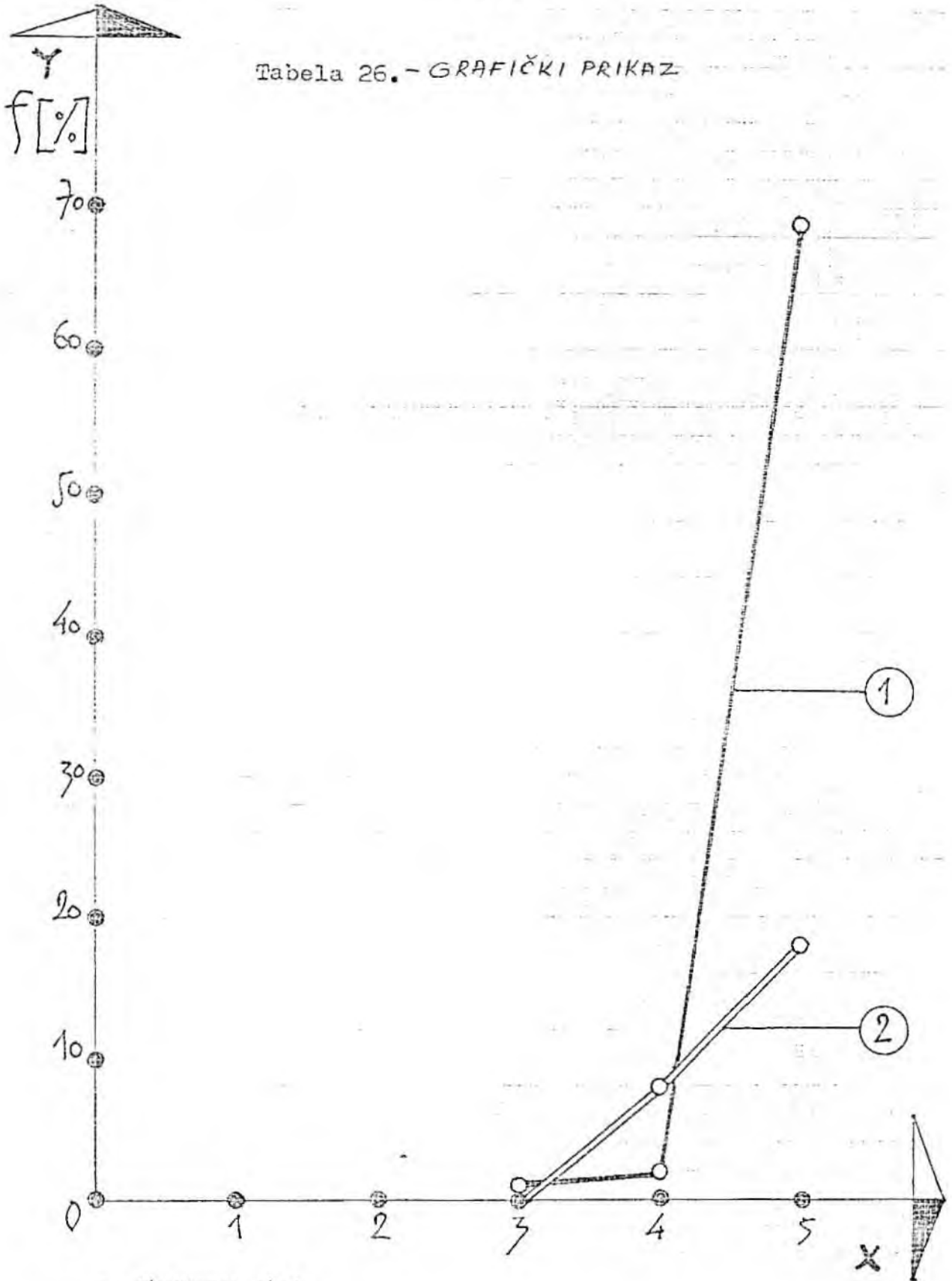
$$\chi^2 = 22,707; df = 2; p = 0,01$$

$$\chi^2 = 22,707 \quad \begin{array}{l} 9,210 - 0,01 \\ 5,991 - 0,05 \end{array}$$

Zanimljiva je distribucija rezultata u okviru starosnih grupa.

Najmladja starosna grupa najviše se saglašava da marksističko obrazovanje doprinosi razvijanju jugoslovenskog socijalističkog patriotizma ($M = 4,94$) i vaspitanju za

Tabela 26. - GRAFIČKI PRIKAZ

① МУШКИ ПОЛ

② ЖЕНСКИ ПОЛ

pozitivan odnos prema radu ($M= 4,90$), a najmanji stepen saglasnosti pokazuje za razvijanje sposobnosti za predviđanje društvenih posledica ($M= 4,42$) i procenjivanje društvenih procesa ($M= 4,44$).

Za srednju starosnu grupu (28-35), razvijanje socijalističke solidarnosti ($M= 4,94$) i humanizma ($M= 4,93$) predstavljaju najvažnije društvene vrednosti koje razvija marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje, za razliku od vrednosti za predviđanje društvenih posledica ($M= 4,56$) i samoupravne političke efikasnosti ($M= 4,48$) za koje se izjašnjavaju i polaznici najstarije starosne kategorije.

Medjutim, najstariji pokazuju najveću aritmetičku saglasnost za vaspitanje polaznika za pozitivan odnos prema radu ($M= 5,00$), patriotizmu ($M= 4,93$), prema narodima i narodnostima ($M= 4,93$) i razvijanju socijalističke samoupravne svesti ($M= 4,93$).

Interesantno je pomenuti da se povećanjem godina starosti smanjuje saglasnost polaznika da marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje doprinosi razvijanju kritičkog mišljenja i marksističkog pogleda na svet. Takva tendencija zapaža se kod samoupravne političke efikasnosti i izgradjivanja pozitivnih stavova prema bratstvu i jedinstvu, na suprot izgradjivanju pozitivnih stavova prema svim narodnostima koji konstituišu ovo društvo,

gde se sa povećanjem godina starosti povećava i stepen saglasnosi ispitanika.

Nivo obrazovanja je značajan činilac koji opredeljuje stavove polaznika u odnosu na društvene vrednosti koje su date u tabeli 2o.

Polaznici sa visokom školom u najvećem stepenu saglasnosti opredeljuju se da marksističko obrazovanje najviše doprinosi izgradjivanju pozitivnih stavova prema bratstvu i jedinstvu ($M= 4,90$) i razvijanju jugoslovenskog socijalističkog patriotizma ($M= 4,90$). Medjutim, isti polaznici smatraju da marksističko obrazovanje u najmanjoj meri doprinosi samoupravnoj političkoj efikasnosti ($M= 4,36$).

Polaznici sa osnovnom školom izražavaju daleko veću saglasnost od polaznika ostalih nivoa obrazovanja. Njihove aritmetičke vrednosti kreću se od maksimalnih vrednosti (5,00) do u 11 slučajeva pa do 4,75 u 4 slučaja. Ovo pokazuje da oni imaju najpozitivniji stav prema marksističkom obrazovanju i njegovom doprinosu razvijanju pomenutih društvenih vrednosti.

Tabela 27. Nivo obrazovanja i razvijanje kritičkog mišljenja i marksističkog pogleda na svet

		1	2	3	Ukupno
Visoka škola	f_o	7	4	0	11
	f_t	7,62	3,30	0,08	
Viša škola	f_o	22	7	0	29
	f_t	20,07	8,73	0,20	
Srednja škola	f_o	64	30	1	95
	f_t	65,76	28,57	0,67	
Osnovna škola	f_o	6	2	0	8
	f_t	5,55	2,40	0,05	
Ukupno		99	43	1	143

$\chi^2 = 1,437$; $df = 6$; $p =$ nije značajan

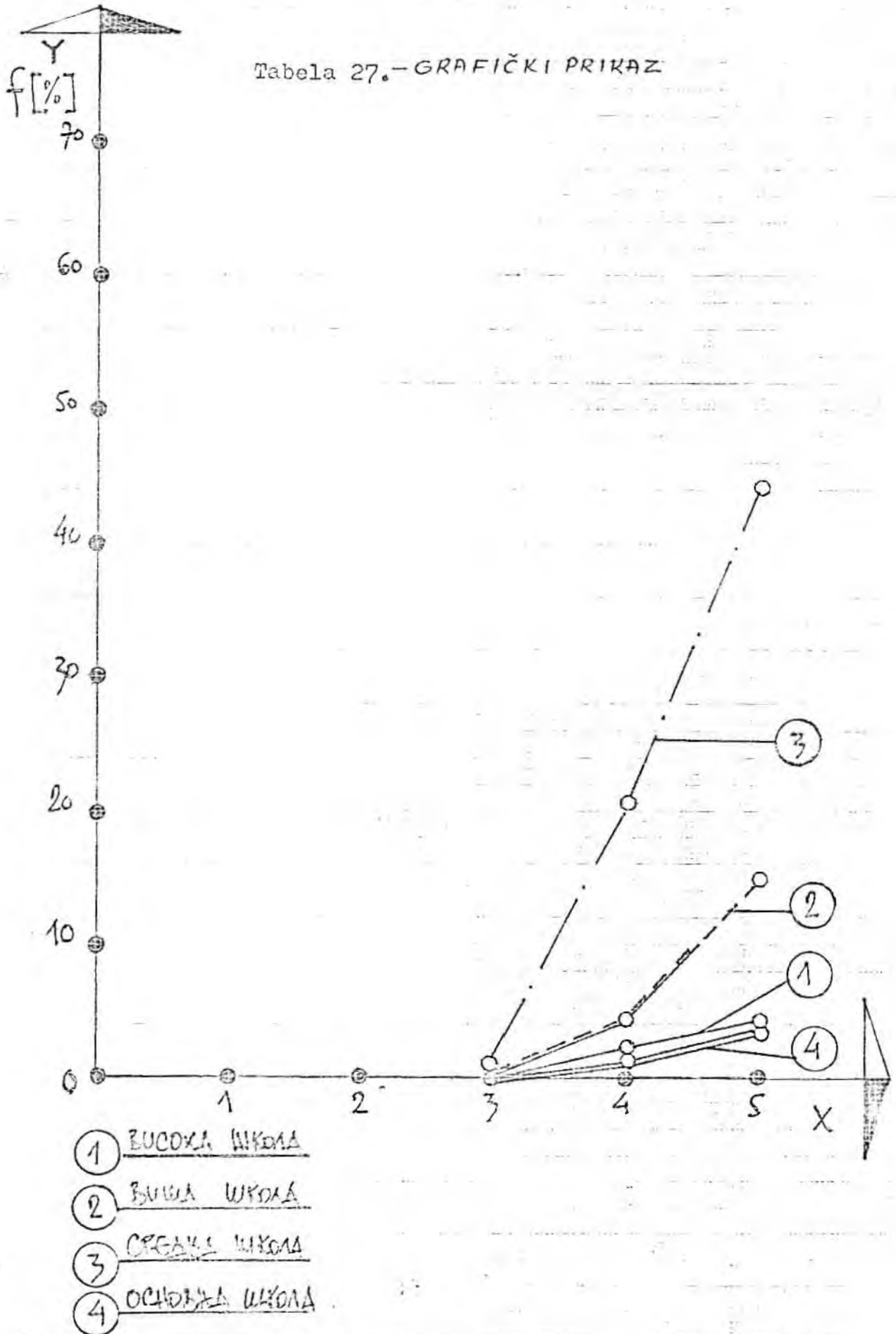
Legenda:

1. Znatno
2. Osrednje
3. Neznatno

Vrednost hi-kvadrat testa pokazuje da nije značajan ni na jednom nivou, što znači da ne postoji značajana povezanost između nivoa obrazovanja i razvijanja kritičkog mišljenja i marksističkog pogleda na svet.

Svakodnevni samoupravni i politički život, sred-

Tabela 27. - GRAFIČKI PRIKAZ

stva masovne komunikacije utiču na razvoj kritičkog mišljenja i marksističkog pogleda na svet svakog subjekta društvenog života, bez obzira na njegov obrazovni nivo.

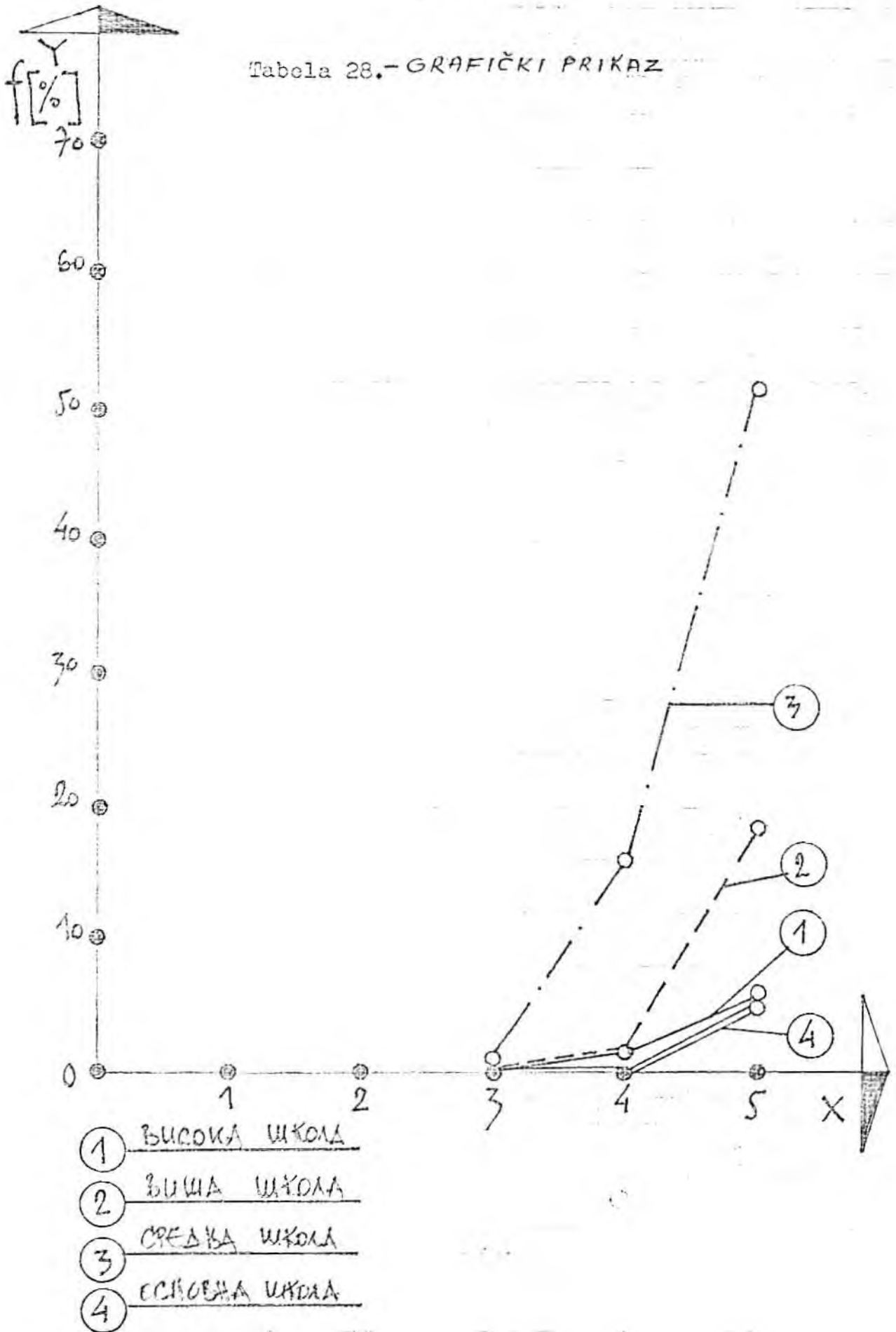
Tabela 28. Nivo obrazovanja i razvijanje socijalističke samoupravne svesti

		1	2	3	Ukupno
Visoka škola	f_o	9	2	0	11
	\hat{f}_t	8,84	2,08	0,08	
Viša škola	f_o	27	2	0	29
	\hat{f}_t	23,33	5,47	0,20	
Srednja škola	f_o	71	23	1	95
	\hat{f}_t	76,40	17,94	0,66	
Osnovna škola	f_o	8	0	0	8
	\hat{f}_t	6,45	1,51	0,06	
Ukupno		115	27	1	143

$\chi^2 = 6,999$; $df = 6$; $p =$ nije značajan

Chi-kvadrat test, kako pokazuje tabela 28, u ovom slučaju iznosi 6,999, pa imajući u vidu da je za 6 stepena slobode značajan na nivou 0,05 ako iznosi 12,592, vidi se da dobijeni iznos nije značajan ni na jednom nivou, pa pre-

Tabela 28. - GRAFIČKI PRIKAZ

na tome možemo zaključiti da nema značajne povezanosti između školske sprave polaznika i razvijanja socijalističke samoupravne svesti, mada se, s obzirom na dobijenu vrednost, ne može ni zanemarivati njen uticaj.

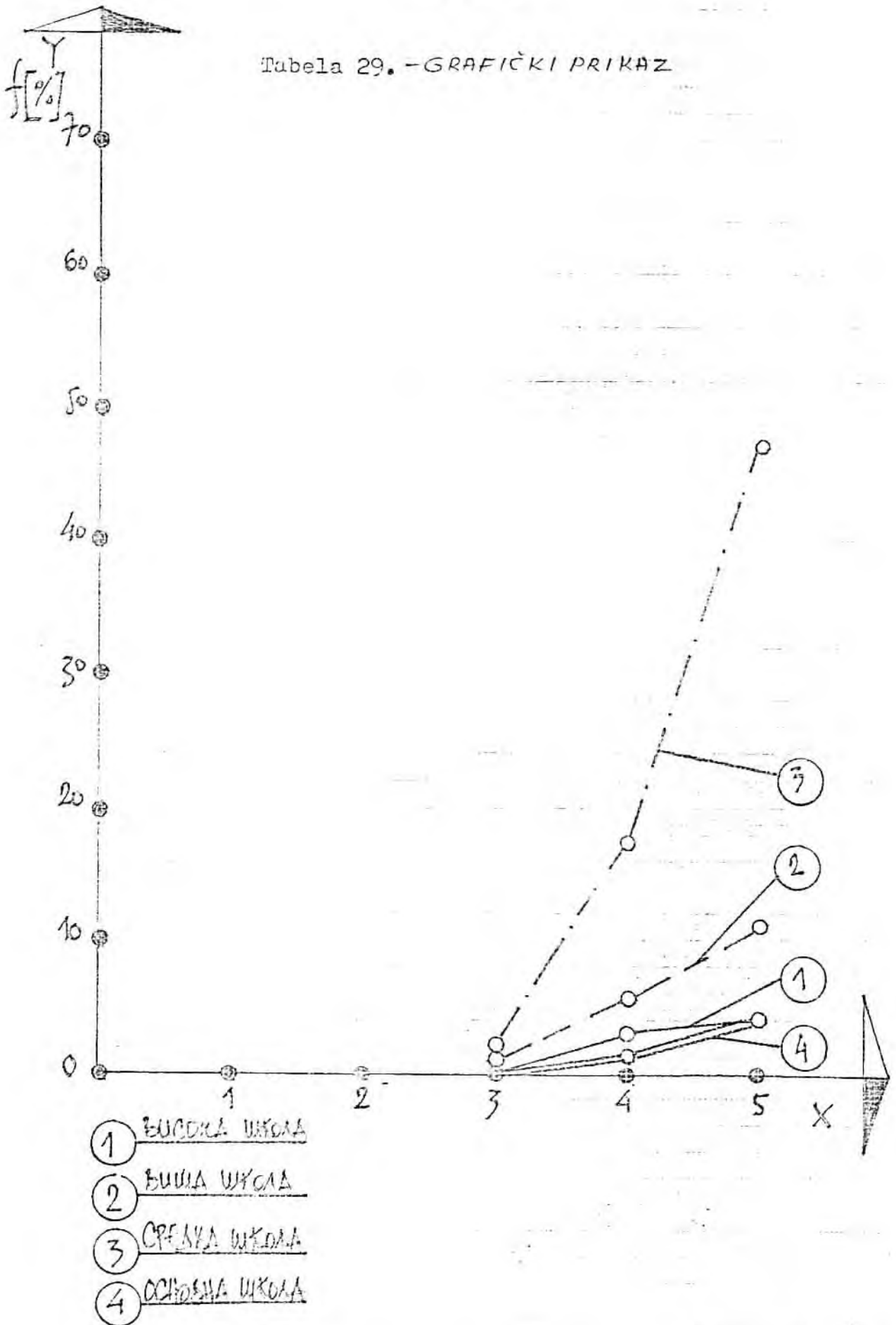
Tabela 29. Nivo obrazovanja i društvena angažovanost

		1	2	3	Ukupno
Visoka škola	f_o	6	5	0	11
	f_t	7,59	3,03	0,23	
Viša škola	f_o	20	8	1	29
	f_t	20,28	8,11	0,61	
Srednja škola	f_o	68	25	2	95
	f_t	66,44	25,57	1,99	
Osnovna škola	f_o	8	2	0	8
	f_t	5,59	2,24	0,17	
Ukupno		100	40	3	143

$$\chi^2 = 2,403; df = 6; p = \text{nije značajan}$$

Nivo obrazovanja kao nezavisna varijabla, ukazuje na interesantne podatke u vezi sa društvenom angažovanošću. Sa povećanjem obrazovnog nivoa smanjuje se saglasnost polaznika da marksističko obrazovanje i idejno-političko ospo-

Tabela 29. - GRAFIČKI PRIKAZ

sobljavanje doprinosi društvenoj angažovanosti polaznika.

Tabela 29 pokazuje da hi-kvadrat test, sa svojom vrednošću, nije značajan ni na jednom nivou. To znači da nema statistički značajne razlike između dobijene i očekivane frekvencije, pa se može zaključiti da između ovih dveju varijabli ne postoji značajna povezanost.

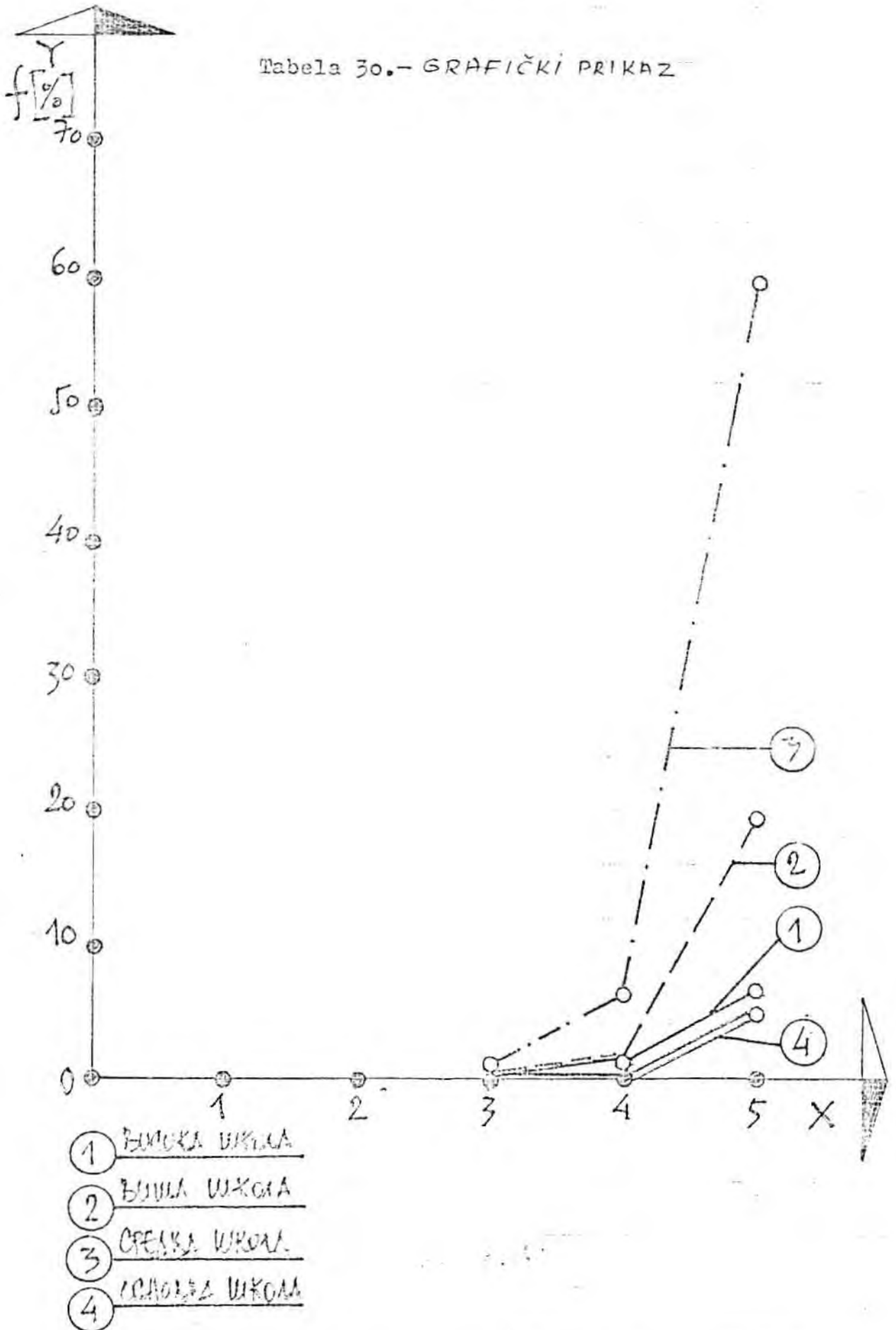
Tabela 30. Nivo obrazovanja i razvijanje jugoslovenskog socijalističkog patriotizma

		1	2	3	Ukupno
Visoka škola	f_o	10	1	0	11
	f_t	10,97	0,85	0,08	
Viša škola	f_o	28	1	0	29
	f_t	28,57	1,25	0,20	
Srednja škola	f_o	75	8	1	84
	f_t	67,84	7,50	0,66	
Osnovna škola	f_o	8	0	0	8
	f_t	7,32	0,62	0,06	
Ukupno		131	11	1	143

$\chi^2 = 2,420$; $df = 6$; $p =$ nije značajan

Tabela 30 pokazuje da hi-kvadrat test nije značajan jer je daleko i ispod vrednosti koja označava nivo zna-

Tabela 30.- GRAFIČKI PRIKAZ

čajnosti na 0,05. To znači da ne postoji statistički značajna povezanost između nivoa obrazovanja i razvijanja socijalističkog patriotizma.

Svakodnevni društveni život pokazuje da patriotska osećanja nisu svojstvena samo obrazovanim ljudima, već i svim drugim ljudima nezavisno od nivoa obrazovanja, na šta ukazuje hi-kvadrat test u tabeli 30.

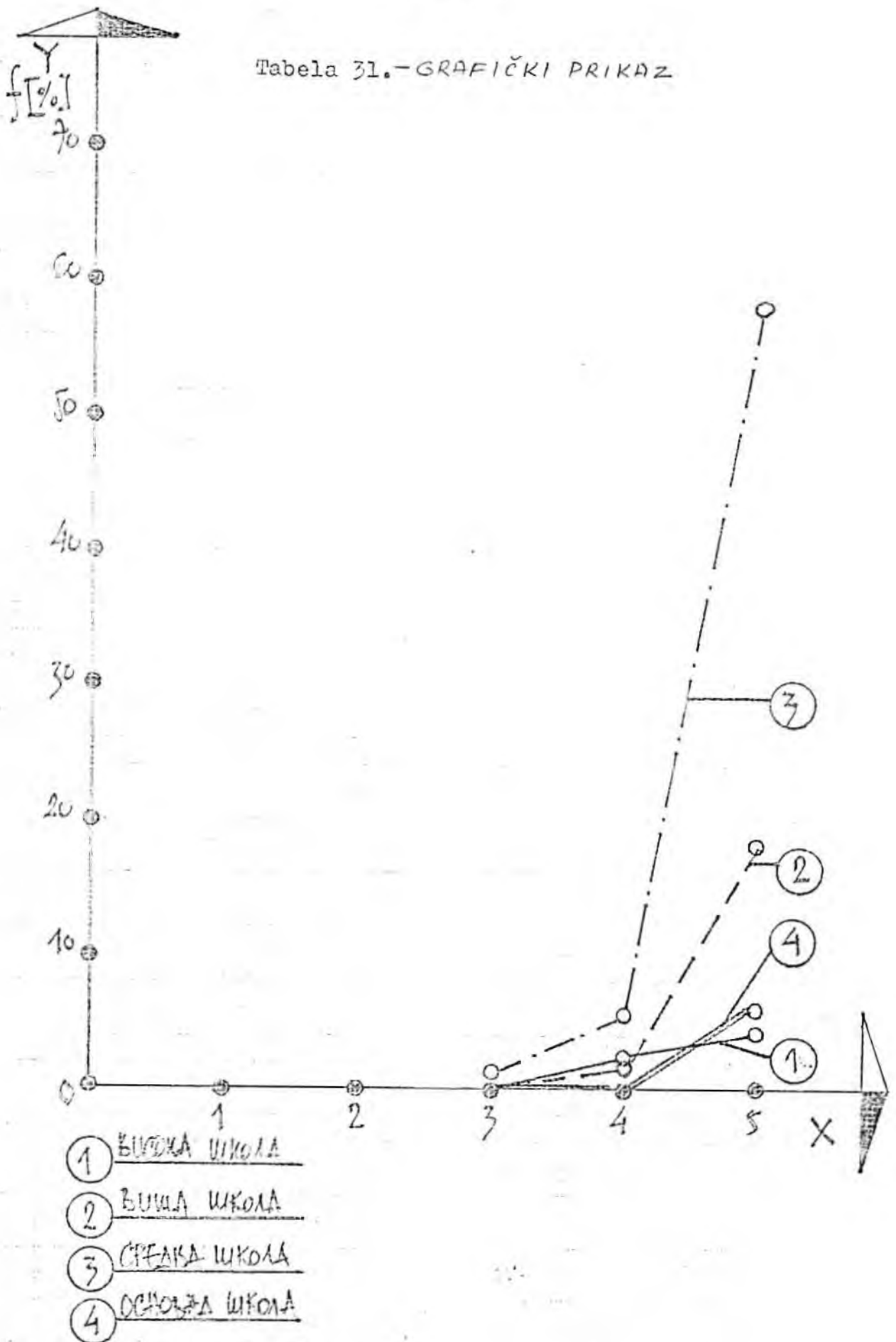
Tabela 31. Nivo obrazovanja i vaspitanje polaznika za pozitivan odnos prema radu

		1	2	3	Ukupno
Visoka škola	f_o	7	4	0	11
	f_t	9,62	1,15	0,23	
Viša škola	f_o	20	3	0	29
	f_t	25,35	3,04	0,61	
Srednja škola	f_o	84	8	3	95
	f_t	83,04	9,97	1,99	
Osnovna škola	f_o	8	0	0	8
	f_t	6,99	0,84	0,17	
Ukupno		125	15	3	143

$\chi^2 = 10,699$; $df = 6$; $p =$ nije značajan

Ki u ovom slučaju, kao ni u predhodnim, vrednost

Tabela 31. - GRAFIČKI PRIKAZ

hi-kvadrat testa nije značajna i ako se približava nivou 0,05. Prema tome, ne postoji statistički značajna razlika između varijabli datih u tabeli 31.

Sigurno je da obrazovanje može ali ne mora da utiče na izgradjivanje pozitivnog stava prema radu, imajući u vidu da je mnogo neobrazovanih ali sa visokom svešću za rad kao stvaračačku delatnost.

Tabela 32. Nivo obrazovanja i razvijanje socijalističkog humanizma

		1	2	3	Ukupno
Visoka škola	f_o	8	3	0	11
	f_t	9,84	1,08	0,08	
Viša škola	f_o	25	1	0	29
	f_t	25,96	2,84	0,20	
Srednja škola	f_o	84	10	1	95
	f_t	85,04	9,30	0,66	
Osnovna škola	f_o	8	0	0	8
	f_t	7,16	0,78	0,06	
Ukupno		128	14	1	143

$\chi^2 = 6,512$; $df = 6$; $p =$ nije značajan

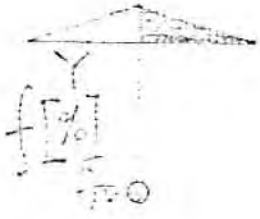
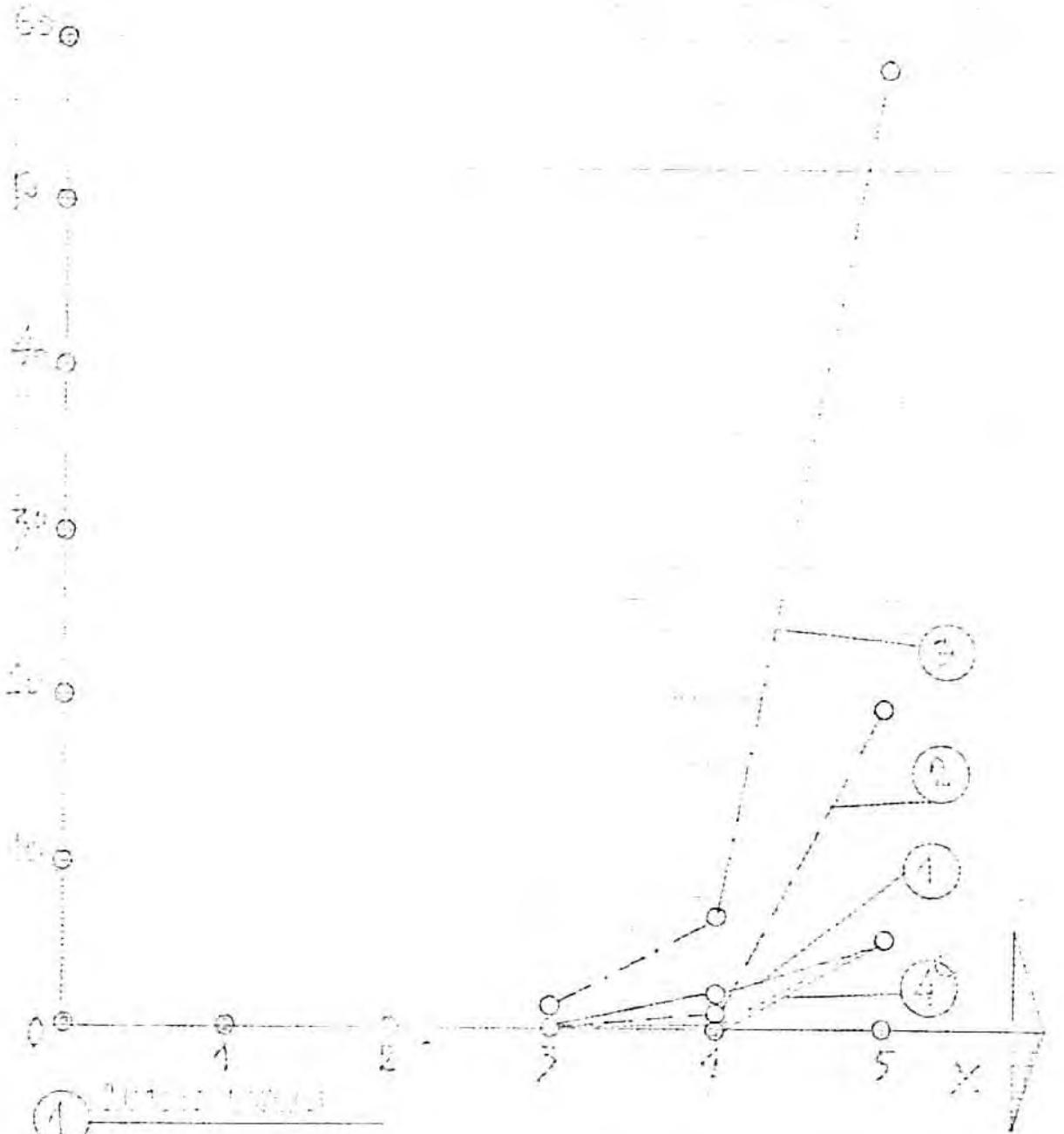

Tabela 32.- GRAFIČKI PRIKAZ.

- ①
- ②
- ③
- ④

Kako granična vrednost u hi-kvadrat distribuciji na nivou značajnosti 0,01 kod 6 stepena slobode iznosi 16,812, odnosno na nivou 0,05 12,592, a dobijena vrednost 6,512, to polazna hipoteza nije potvrđena, odnosno nije dokazano da postoji tesna povezanost između nivoa obrazovanja, kao nezavisne i razvijanja socijalističkog humanizma, kao zavisne varijable.

Rezultati pokazuju da i u okviru zanimanja polaznika ima interesantnih momenata. Za sve strukture zanimanja zajedničko je to da najviši stepen saglasnosti stava polaznici izražavaju prema razvijanju jugoslovenskog socijalističkog patriotizma, prema odbrani zemlje i društvenoj zaštiti, bratstvu i jedinstvu, razvijanju socijalističke solidarnosti i humanizmu (vrednost aritmetičke sredine od 4,86 do 5,00), a najmanji stepen saglasnosti stava za društvene vrednosti: razvijanje sposobnosti za predviđanje društvenih posledica i za analiziranje društvenih procesa (M = od 3,72 do 4,34).

10. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Istraživački rad Stavovi polaznika političkih škola prema sadržajima i metodama vaspitno-obrazovnog rada, koncipiran je tako da problem rasvetljava i sa teoretskog i sa empirijskog stanovišta.

U okviru teorijske zasnovanosti poseban akcenat daje se idejnim i institucionalnim transformacijama marksističkog i društveno-političkog obrazovanja odraslih, od pobe socijalističke revolucije do danas, sa posebnim osvrtom na istorijske korene, odnosno na evoluciju sistematskog, društveno-političkog i marksističkog obrazovanja od osnivanja Komunističke partije Jugoslavije do pobe socijalističke revolucije.

Prve škole počinju sa radom 1919. godine, tamo

gde je koliko toliko bio razvijen radnički pokret, u uslovima koji su otežavali slobodan partijski rad. Monarhistička diktatura, progoni i hapšenja, umogome su otežavali partijski rad a samim tim i izgrađivanje partijskih kadrova.

Sa završetkom NOB-a i revolucije, stvaraju se nove mogućnosti za organizivanje društveno-političkog obrazovanja, a posebno sa uvođenjem radničkog samoupravljanja (1950).

Savez komunista je obrazovao svoje kadrove za funkcije u SKJ, a Savez sindikata neposredne proizvođače za funkcije upravljača.

Međutim, ubrzo se uvidelo da ovakva dva podvojena sistema ne mogu u potpunosti odgovoriti ciljevima i zadacima idejno-političkog osposobljavanja, pa se razvijaju nove institucionalne forme i oblici, kao što su: Večernje političke škole, omladinske političke škole, škole samoupravljača i druge institucije.

Političke škole su najorganizovaniji oblik idejno-političkog osposobljavanja i javljaju se na raznim nivoima, a usmereni su ka sistematskom političkom obrazovanju partijskog članstva i ostalih radnih ljudi.

Rad obuhvata i marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje kao edukativni podsistem i njegovo mesto u globalnom obrazovno-vaspitnom sistemu. Vaspitno-obrazovni proces u političkim školama ima multimedijски karakter, što mu daje posebnu specifičnost u poredjenju sa

institucionalnim oblicima andrugoškog sistema. Te specifičnosti odnose se na izbor polaznika, nastavnika, organizacionih i nastavnih oblika i oblika samostalnog rada. Prema tome, političke škole u našem socijalističkom sistemu predstavljaju inovaciju sistema obrazovanja i vaspitanja odraslih.

U okviru teorijske zasnovanosti posebno mesto dato je socijalno-vrednosnim stavovima i ulozi savremenog marksističkog obrazovanja u izgradjivanju tih stavova.

Ima više vrsta stavova, a predmet našeg razmatranja su socijalni stavovi sa njihovom strukturom. U strukturi socijalnog stava razlikujemo tri dimenzije: kognitivnu, emocionalnu i konativnu komponentu.

Za sve tri komponente stava može se reći da su medjusobno čvrsto povezane, i da grade konzistentno jedinstvo, bez posebnog prvenstva ijedene od njih.

Posebna pažnja posvećena je metodičkoj zasnovanosti marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja, kao bitnoj pretpostavki obrazovno-vaspitnog uspeha.

U okviru metodičke zasnovanosti bilo je reći o sadržajima kao determinantama metodičkog zasnivanja marksističkog obrazovanja, o organizaciji i realizaciji obrazovno-vaspitnog rada i metodičkoj objektivizaciji obrazovno-vaspitnog procesa.

Poseban osvrt dat je na programe marksističkog

obrazovanja, nastavna sredstva i metode pomoću kojih se realizuju sadržaji marksističkog obrazovanja.

Empirijski deo obuhvata rezultate istraživanja sa kvantitativnom i kvalitativnom analizom.

Sredjivanjem, analizom i interpretacijom rezultata došli smo do sledećih zaključaka:

1. Polaznici političkih škola imaju pozitivan stav prema sadržajima marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja. Izračunavanjem hi-kvadrat testa potvrdili smo pretpostavku da polaznici političkih škola imaju pozitivan stav prema pomenutim sadržajima.

2. Pretpostavka da polaznici političkih škola imaju negativan stav prema organizaciji i načinu rada, našim istraživanjem je odbačena, odnosno dokazano je da polaznici imaju pozitivne stavove prema organizaciji i načinu rada u marksističkom obrazovanju, što znači da je ova nastava, u didaktičkom smislu, značajno napredovala.

3. Treća hipoteza se odnosi na društvene vrednosti, odnosno na marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje i njegov doprinos razvijanju društvenih vrednosti. Pretpostavka da marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje nedovoljno utiče na izgradjivanje socijalno-vrednosnih stavova, našim istraživanjem je odbačena, odnosno prihvaćena je alternativna hipoteza.

Prema tome, marksističko obrazovanje i idejno-političko osposobljavanje pozitivno utiče na izgradjivanje socijalno-vrednosnih stavova.

Istraživački rad:

"Stavovi polaznika političkih škola prema sadržajima
i metodama vaspitno-obrazovnog rada"

ARHEVA I UPTENIK - SKALER /AUS-84/
za polaznike političkih škola opštine Leskovac

Ovaj istraživački instrument treba da nam omogući da što potpunije i realnije otkrijemo stavove polaznika prema sadržajima i metodama marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u opštini Leskovač, kao i njihove socijalno-vrednosne stavove.

Vrednost i kvalitet analize delovanja političkih škola kao institucija marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja, zavisiće, u velikoj meri od uspeha ovog istraživanja, odnosno od Vaše spremnosti da u njemu sudelujete.

Istraživanje je naučnog karaktera, pa nije potrebno da se potpisujete, čime je polaznicima zagarantovana puna anonimnost.

Zbog toga Vas molimo da objektivno i iskreno odgovorite na sva postavljena pitanja, čak i ako Vam se učine da se ponavljaju.

S obzirom da će Vaši odgovori biti osnova za analizu, molimo Vas da na svako pitanje odgovorite prema datom uputstvu, samostalno i uz neophodnu konsultaciju sa anketarom.

ZAHVALJUJEMO SE NA SARADNJI!

Na početku, potrebno nam je nekoliko osnovnih podataka o Vama, radi utvrđivanja socijalne strukture polaznika političkih škola.

1. KOJI VAM JE PORODICNI STATUS?

1. Oženjen /udata/
2. Neoženjen /neudata/
3. Razveden /razvedena/

2. VAŠ POL:

1. Muški
2. Ženski

3. KOJOJ STAROSNOJ GRUPI PRIPADATE?

1. do 20 godina
2. 21-27
3. 28-35
4. 36-45
5. iznad 45 godina

4. KOJI STUPANJ OSMAZOVANJA POSJEDUJETE?

1. Visoku školu, fakultet, akademiju
2. Višu školu
3. Srednju školu
4. Osnovnu školu
5. Nezavršenu osnovnu školu
6. bez škole

5. KOJOJ DELATNOSTI PRIPADATE?

1. Radnik u industrijskoj proizvodnji i gradjevinarstvu
2. Radnik u poljoprivredi, komunalnoj delatnosti i saobraćaju
3. Radnik u društvenim delatnostima
4. Ostalo

6. KOLIKI VAM JE RADNI STRAŽ?

1. do 5 godina
2. od 6 do 10 godina
3. od 11 do 15 godina
4. od 16 do 25 godina
5. od 26 do 35 godina
6. nezaposlen sam

7. U KOJJOJ MERI MARXISTIČKO OBRAZOVANJE DOPRINOSI OSPOSOBLJAVANJU POLAZNIKA ZA SVAKODNEVNO IDEJNO-POLITIČKO DELOVANJE, KOJE PRETPOSTAVLJA JEDINSTVO TEORIJSKOG, IDEJNOG I PRAKTIČNOG?

(u svakoj koloni zaokružite jedan od ponudjih odgovora)

	A. Teorijska zasnovanost	B. Ideološka usmerenost	C. Praktična primenljivost
1. Veoma mnogo	1	2	1
2. Značajno	2	2	2
3. Neznatno	3	3	3
4. Ne mogu da procenim	4	4	4

8. U KOJJOJ MERI SADRŽAJI MARXISTIČKOG OBRAZOVANJA I IDEJNO-POLITIČKOG OSPOSOBLJAVANJA, PO VAŠEM MISLJENJU, ZADOVOLJAVAJU TEORIJSKE, IDEJNE I PRAKTIČNE ZAHTEVE ZNAČAJNE SA STANOVISTA KONKRETNE DEJAVNO-POLITIČKE AKTIVNOSTI?

(u svakoj koloni zaokružite jedan od ponudjenih odgovora)

	A. Teorijska zasnovanost	B. Ideološka usmerenost	C. Praktična primenljiv.
1. Potpuno zadovoljavaju	1	1,	1
2. Većim delom zadovoljav.	2	2	2
3. Ne zadovoljavaju	3	3	3
4. Ne mogu da procenim	4	4	4

9. POKUSAJTE DA OCENITE SLEDEĆE ASPEKTE PROGRAMA POLITIČKE ŠKOLE:

(na svako postavljeno pitanje zaokružite jedan od ponudjenih odgovora)

	1. Sasvim odgovara	2. Delimično odgovara	3. Ne odgovara uopšte	4. Ne mogu proc
A. Obim programa	1	2	3	4
B. Srazmera delova programa	1	2	3	4
C. Aktuelnost saržaja	1	2	3	4
D. Raznovrsnost sadržaja	1	2	3	4
E. Težina/dostupnost/	1	2	3	4

10. VI STE, SVRSRSKO, UPOZNATI SA CILJEVIMA I ZADACIMA POLITIČKE ŠKOLE. GLEDANO U CELINI, SMATRATE LI DA SU PROGRAMSKI SADRŽAJI USPELI DA ODGOVORE POSTAVLJENIM ZADACIMA?

(zaokružite broj ispred ponudjenog odgovora)

1. Uspeli su u potpunosti
2. Uglavnom su uspeli
3. Nisu uspeli
4. Ne mogu da procenim

11. U KOJOJ MERI SU PROGRAMSKI SADRŽAJI MARXISTIČNOG OBRAZOVANJA INTERESANTNI ZA VAS?

(zaokružite broj ispred ponudjenog odgovora)

1. Veoma interesantni
2. Delimično interesantni
3. Neinteresantni
4. Nemam odgovora

- 1. Potpuno odgovara
- 2. Većin delom odgovara
- 3. Delimično odgovara
- 4. Ne odgovara
- 5. Ne mogu da ocenim

15. ZA TAKVE USVAJANJE PROGRAMSkih SMERNICA, NEOPHODNA JE I OBAVLJANA LITERATURA. U KODU NEKI LITERATURA ODGOVARA PROGRAMSKIM SMERNICAMA MARKSISTICKOG OBRZAVANJA.

- 1. Do potpunosti je više nego što je potrebno
- 2. Dovoljno
- 3. Nedovoljno
- 4. Ne mogu da ocenim

14. DA LI JE ZA REALIZACIJU POSEBNIH TEMI PRILICNO DOVOLJAN BROJ ČASOVA

- 1. Često
 - 2. Ponekad
 - 3. Nikad
13. DA LI SA DRUGOVIMA RASPRAVLJATE O OJNE SVO UČITE U POLITIČKOG SKOLI?

- 1. Svim dovoljno
 - 2. Delimično
 - 3. Nikako
 - 4. Ne mogu da ocenim
- (zaokružite broj ispred ponudjenog odgovora)

12. U KODU NEKI, PO VASEM NISTENJU, SMERNICI MARKSISTICKOG OBRZAVANJA I IDEJNO-POLITIČKOG OSPOSIBLJAVANJA OBUHVA-
TAJU I ŽIVE ERONTNE ODREĐENE SMERNICE?

16. NASTAVNI USPEH POLAZNIKA ZAVISI I OD USLOVA U KOJIMA SE IZODI NASTAVA, POKUSAJTE D. OČINITE NASTAVNE USLOVE U KOJIMA STE VI RABILI.

(za svako postavljeno pitanje zaokružite jedan od ponudjenih odgovora)

	1. Potpuno zadovolj.	2. Uglavnom zadovolja.	3. Ne zadovoljavaju
A. Prostorije za izvođenje nastave	1	2	3
B. Vreme održavanja nastave	1	2	3
C. Nephodna literatura	1	2	3
D. Pomoćna nastavna sredstva /projektori, mape, dijapozitivi i sl./	1	2	3
E. Opšti organizacioni uslovi /blagovremenost obaveštavanja, mogućnost konsultovanja, udaljenost škole i sl/	1	2	3
F. Predavač + konsultant	1	2	3

17. KOJE SE NASTAVNE METODE NAJČEŠĆE KORISTE U REALIZACIJI PROGRAMSNIH SADRŽAJA?

1. Predavanje
2. Razgovor
3. Diskusija
4. Individualni rad i konsultacije
5. Grupni rad i konsultacije

18. KOJA OD NAVEDENIH METODA, PO VAŠEM MIŠLJENJU, NAJVIŠE POMAŽE USVAJANJU SADRŽAJA MARXISTIČKOG OBRAZOVANJA I IDEJNO-POLITIČKOG OSPOSOBLJAVANJA?

(na svako postavljeno pitanje zaokružite jedan od postavljenih odgovora)

	1. Znatno	2. Osrednje	3. Neznatno	4. Ne mogu da ocenim
A. Metoda predavanja	1	2	3	4
B. Metoda razgovora	1	2	3	4
C. Metoda diskusije	1	2	3	4
D. Samostalno korišćenje teksta	1	2	3	4
E. Metoda demonstracije	1	2	3	4

19. POSMATRAJTE U OBLINI, KAKO OCMENJUJETE NASTAVU U VAŠOJ POLITIČKOJ ŠKOLI, DRUŠTVU, ILI TOME, U VIDU NJENU ORGANIZACIJU, NAČIN RADA I UKUPNU ULOGU PREDAVACA -KONSULTANTA?

(zaokružite broj ispred ponudjenog odgovora)

1. Veoma uspešnom
 2. Uglavnom uspešnom
 3. Delimični uspešnom
 4. Neušpešnom
 5. Ne mogu da ocenim
-

20. POKUSAJTE DA OBJEKTIVNO PROCENITE SLEDEĆE ASPEKTE
SVOJE AKTIVNOSTI ZA VREME POHADJANJA POLITIČKE ŠKOLE!

(na svako postavljeno pitanje zackružite jedan od
ponudjenih odgovora)

	1. Više od drugih	2. Kao i većina	3. Manje od drugih	4. Ne želim da odgovor
A. Učešće u diskusijama posle odražanih pre- davanja	1	2	3	4
B. Postavljanje pitanja predavačima	1	2	3	4
C. Aktivnost u seminar- skim grupama	1	2	3	4
D. Čitanje dopunske literature	1	2	3	4
E. Samostalno priprema- nje i izlaganje re- ferata i koreferata	1	2	3	4

21. POKUŠAJTE DA OCENITE U KOJOJ MERI MARKSISTIČKO OBRAZOVANJE I IDEJNO-POLITICKO OSPOSOBLJAVANJE DOPRINOSI:

1. Znatno 2. Osrednje 3. Neznatno 4. Ne mogu oceniti

A. Razvijanju kritičkog mišljenja i marksističkog pogleda na svet	1	2	3	4
B. Razvijanju socijalističke svesti /samoupravna/	1	2	3	4
C. Društvenoj angažovanosti	1	2	3	4
D. Samoupravnoj političkoj efikasnosti	1	2	3	4
E. Razvijanju sposobnosti za analiziranje i procenjivanje društvenih procesa	1	2	3	4
F. Razvijanju sposobnosti za predviđanje društvenih posledica	1	2	3	4
G. Razvijanju sposobnosti polaznika da prepoznaju antisamoupravne tendencije	1	2	3	4
H. Uspešnom reagovanju na političke ekscese	1	2	3	4
I. Izgrađivanju pozitivnih stavova prema bratstvu i jedinstvu	1	2	3	4
K. Izgrađivanju pozitivnih stavova prema svim narodnostima	1	2	3	4
L. Izgrađivanju pozitivnih stavova prema odbrani zemlje i društvenoj samozaštiti	1	2	3	4
M. Razvijanju jugoslovenskog socijalističkog patriotizma	1	2	3	4
N. Razvijanju socijalističke solidarnosti	1	2	3	4
O. Vaspitanju polaznika za pozitivan odnos prema radu	1	2	3	4
P. Razvijanju socijalističkog humanizma	1	2	3	4

N A P O M E N E

- 1) Osnove jedinstvenog sistema marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u Vojvodini, Centar FK SKV za političke studije i marksističko obrazovanje, sveska 2, Novi Sad, 1976, str.10.
- 2) Tito je na plaži Makarske rivijere iznajmio kuću, vilu "Irenu", vlasništvo neke Čehinje. On je tu vilu zakupio na svoje lažno ime inženjera Branka Babića. Tito četrdeset godina na čelu SKJ, Beograd, 1977, str.104.
- 3) Makarska škola trajala je u vremenu od 1.septembra do 1.oktobra 1940.godine koju je pohađjalo 25 komunista i proučavalo marksizam-lenjinizam. To je bilo veliko iskustvo kako u pogledu ostvarivanja jedne ideje, ostvarivanja jednog programa, tako isto i po rezultatu, po uspehu koji je prikazan. Tito četrdeset godina na čelu SKJ, Beograd, 1977, str.105-108.
- 4) Društveno-političko obrazovanje i samoupravljanje, Savez andragoških društava Jugoslavije, Sarajevo, 1972, str.18.
- 5) Isto, str.21.
- 6) Osnovni program i program II stupnja škole samoupravljača "Milentije Popović" za 1977/78, Institut za političke studije FPN, Beograd, 1977, str.5.

- 7) Tito četrdeset godina na čelu SKJ, Beograd, 1977, str.117.
- 8) Jedanaesti kongres SKJ, Referat i završna riječ predsjednika Tita, Rezolucije, Statut SKJ, Beograd, Komunist, 1978, str.59.
- 9) Metodički priručnik za rad u političkoj školi, školi samoupravljača i omladinskoj političkoj školi, Centar PK SKV za političke studije i marksističko obrazovanje, sveska 3, Novi Sad, 1976, str.8.
- 10) Društveno-političko obrazovanje i samoupravljanje, Savez andragoških društava Jugoslavije, Sarajevo, 1972, str.22.
- 11) Isto, str.75.
- 12) Dr Borivoj Samolovčev, Osnovi na andragogijata, Univerzitet "Kiril i Metodij" - Skopje, 1981, str.106.
- 13) Program večernjih političkih škola u Savezu komunista Srbije, Predsedništvo CK SKS i Marksistički centar CK SKS, Beograd, 1976.
- 14) Izmene i dopune Programa večernjih političkih škola u Savezu komunista Srbije, Predsedništvo CK SKS, Beograd, 1982.
- 15) Isto, str.5.
- 16) Osnove jedinstvenog sistema marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u Vojvodini, Cen-

- 2) tar PK SKV za političke studije i marksističko obrazovanje, sveska 2, Novi Sad, 1976, str.36.
- 17) Dvanaest kongresa Saveza komunista Jugoslavije, Privredni pregled, Beograd, 1982, str.277.
- 18) Veće Saveza sindikata Srbije, Program marksističkog obrazovanja i osposobljavanja radnika za samoupravljanje, Beograd, 1978, str. 6-7.
- 19) Program političkih škola medjuopštinskih konferencija Saveza komunista Srbije, Predsedništvo CK SKS i Marksistički centar CK SKS, Beograd, 1979, str. 7.
- 20) U izveštaju Centra za marksističko obrazovanje i društvena istraživanja OK SKS u Leskovcu za 1975.godinu stoji: U vremenu od 10.oktobra 1975.godine do 9.januar 1976.godine, dakle za tri meseca, završila je sa radom Regionalna politička škola koju su pohađali polaznici iz šest opština leskovačkog regiona.
- 21) Dr Borivoj Samolovčev, Metodička osnova samoupravno-političkog obrazovanja, Institut za političke studije FPN u Beogradu, Beograd, 1973, str.6.
- 22) Član 10.Ustava BFRJ.
- 23) Osnovni program i program II stupnja škole samoupravljača "Milentije Popović" za 1977/78, Institut za političke studije FPN, Beograd, 1977, str. 13-14.
- 24) Deset godina rada Radničkog univerziteta u Leskovcu, Leskovac, 1966.

- 25) Dr Borivoj Samolovčev, Osnovi na andragogijata, Skopje, 1981, str. 107.
- 26) Osnove jedinstvenog sistema marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u Vojvodini, Centar PK SKV za političke studije i marksističko obrazovanje, sveska 2, Novi Sad, 1976, str. 39.
- 27) Dr Tihomir Prodanović, Čovek i samoobrazovanje, Zavod za udžbenike, Sarajevo, 1973, str. 145.
- 28) Dr Borivoj Samolovčev, Metodičke osnove marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u političkoj školi Saveza sindikata Srbije, Institut za političke studije FPN - Beograd, Beograd, 1981, str.3.
- 29) Dr Borivoj Samolovčev, Metodičke osnove samoupravno-političkog organizovanja i vaspitanja, Institut za političke studije FPN - Beograd, Beograd, 1979, str. 11.
- 30) Isto, str.45.
- 31) Dr Borivoj Samolovčev, Metodičke osnove marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u političkoj školi Saveza sindikata Srbije, Institut za političke studije FPN - Beograd, Beograd, 1981, str.4.
- 32) Dr Nikola Rot, Osnovi socijalne psihologije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1975, str.281.
- 33) Isto, str.282.
- 34) Dejvid Kreč, Ričard Kračfild, Igerton L. Balaki, Pojedinaac u društvu, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Srbije, Beograd, 1972, str. 143.

- 35) Dr Mladen Z vonarević, Socijalna psihologija, Školska knjiga Zagreb, Zagreb, 1976, str.246.
- 36) Dr Ilija Mrmak, Frilozni marksističkom zasnivanju vaspitanja i obrazovanja, Republički zavod za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja - Beograd, Beograd, 1978, str. 139.
- 37) Isto, str. 139.
- 38) Metodički priručnik za rad u političkoj školi, školi samoupravljača i omladinskoj političkoj školi, Centar PM SKV za političke studije i marksističko obrazovanje; sveska 3, Novi Sad, 1976, str. 11.
- 39) Dr Borivoj Samolovčev, Metodičke osnove samoupravno-političkog organizovanja i vaspitanja, Institut za političke studije FPN - Beograd, Beograd, 1979, str.10.
- 40) Isto, str. 11.
- 41) Dr Borivoj Samolovčev, Metodička osnova samoupravno-političkog obrazovanja, Institut za političke studije FPN - Beograd, Beograd, 1975, str. 14.
- 42) Isto, str. 18.
- 43) Dr Borivoj Samolovčev, Metodičke osnove marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u političkoj školi Saveza sindikata Srbije, Institut za političke studije FPN - Beograd, Beograd, 1981, str.10.
- 44) Isto, str. 13.
- 45) Isto, str. 27.

- 46) Dr Borivoj Samolovčev, Metodička osnova samoupravno-političkog obrazovanja, Institut za političke studije FPN - Beograd, Beograd, 1973, str. 72.
- 47) Dr Borivoj Samolovčev, Metodičke osnove marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u političkoj školi Saveza sindikata Srbije, Institut za političke studije FPN u Beogradu, Beograd, 1973, str. 72.
- 48) Dr Mihajlo Ogrizović, Metode obrazovanja odraslih, Zagreb, 1966, str. 104.
- 49) Dr Ilija Mrmak, Metode vojne nastave, Beograd, VIZ, 1967, str. 207.
- 50) Dr Borivoj Samolovčev, Metodička osnova samoupravno-političkog obrazovanja, Institut za političke studije FPN - Beograd, Beograd, 1973, str. 74.
- 51) Dr Borivoj Samolovčev, Metodičke osnove marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u političkoj školi Saveza sindikata Srbije, Institut za političke studije FPN - Beograd, Beograd, 1981, str. 34.
- 52) Isto, str. 35.

11. CITIRANA I KONSULTOVANA LITERATURA

1. Aktuelni idejno-politički zadaci Saveza komunista Jugoslavije u ostvarivanju Ustava SFRJ, rezolucija Dese-tog kongresa SKJ.
2. Bezdánov, dr Stevan
Dito o vaspitanju i obrazovanju - obrazovanje na Titovom putu revolucije koja teče, Sindikat radnika društvenih delatnosti Jugoslavije, Beograd, 1977.
3. Veće Saveza sindikata Srbije, Program marksističkog obrazovanja i osposobljavanja radnika za samoupravljanje, Beograd, 1978.
4. Good - Scates,
Metoda istraživanja u pedagogiji, psihologiji i sociologiji, Rijeka, 1967.
5. Grupa autora
Metode društveno-političkog odgoja i obrazovanja, Zagreb, 1974.
6. Deset godina rada Radničkog univerzitetu u Leskovcu, Leskovac, 1966.
7. Dvanaest kongresa Saveza komunista Jugoslavije, Privredni pregled, Beograd, 1982.

8. Društveno-političko obrazovanje i samoupravljanje, Savez andragoških društava Jugoslavije, Sarajevo, 1972.
9. Zadaci u idejnom, organizacionom i kadrovskom jačanju Saveza komunista Jugoslavije, rezolucija Desetog kongresa SKJ.
10. Zvonarević, dr
Mladen Socijalna psihologija, školska knjiga Zagreb, 1976.
11. Izmene i dopune Programa večernjih političkih škola u Savezu komunista Srbije, CK SKS i Marksistički centar CK SKS, Beograd, 1982.
12. Izveštaj Marksističkog centra OK SKS u Leskovcu za 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981 i 1982.
13. Josip Broz
Tito Borba za dalji razvoj socijalističkog samoupravljanja u našoj zemlji i uloga Saveza komunista Jugoslavije/referat na Desetom kongresu SKS/
14. Josip Broz
Tito Sabrana djela, Izdavački centar "Komunist", Beograd, - BIGZ, Beograd-IKP "Naprijed", Zagreb, Beograd, 1981.
15. Kardelj Edvard Izbor iz dela, Izdavački centar Komunist, Beograd, 1979.

16. Kardelj Edvard Revoluciona praksa i marksističko obrazovanje, "Borba", 22.XI 1975.
17. Kreč-Kračfeld Pojedinaac u društvu, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Srbije, Beograd, 1972.
18. Mrmak, dr
Ilija Metode vojne nastave, VIZ, Beograd, 1967.
19. Mrmak, dr
Ilija Osnove metodike društvenopolitičnoga izobroževanja odraslih, Dopisna delavska univerza Univerzum, Ljubljana, 1979.
20. Mrmak, dr
Ilija Samoobrazovanje, VIZ, Beograd, 1975.
21. Mrmak, dr
Ilija Prilozi marksističkom zasnivanju vaspitanja i obrazovanja, Republički zavod za unapređjivanje vaspitanja i obrazovanja-Beograd, Beograd, 1978.
22. Metodički priručnik za rad u političkoj školi, školi samoupravljača i omladinskoj političkoj školi, Centar PK SKV za političke studije i marksističko obrazovanje, sveska 3, Novi Sad, 1976.
23. Mužić, dr
Vladimir Metodologija pedagoškog istraživanja, IGMRO "Svjetlost" - OOUR Zavod za udžbenike, Sarajevo, 1977.

24. Metodologija na istraživanje na vospitanieto i obrazovanbeto, Andragoška škola "Obrazovanie i stopanstvo", Skopje, 1977.
25. Ogrizović, dr
Mihajlo Metode obrazovanja odraslih, Zagreb, 1966.
26. Osnovni program i program II stupnja škole samoupravljača "Milentije Popović" za 1977/78, Institut za političke studije FPN, Beograd, 1977.
27. Osnove jedinstvenog sistema marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja u Vojvodini, Centar FK SKV za političke studije i marksističko obrazovanje, sveska 2, Novi Sad, 1976.
28. Prodanović, dr
Tihomir Čovek i samoobrazovanje, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo, 1973.
29. Popović, dr
Boško Uvod u psihologiju morala, Naučna knjiga, Beograd, 1973.
30. Pedagoški rečnik 1 - 2, Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije, Beograd, 1967.
31. Program Saveza komunista Jugoslavije, "Komunist", Beograd, 1974.
32. Politička enciklopedija, "Savremena administracija", Beograd, 1975.

33. Program idejno-političkog obrazovanja u osnovnim organizacijama Saveza komunista, CK SKS i Marksistički centar CK SKS, Beograd, 1979.
34. Program političkih škola medjuopštinskih konferencija Saveza komunista Srbije, CK SKS i Marksistički centar CK SKS, Beograd, 1979.
35. Program političkih škola opštinskih komiteta Saveza komunista Srbije, CK SKS, Beograd, 1982.
36. Program večernjih političkih škola u Savezu komunista Srbije, CK SKS i Marksistički centar CK SKS, Beograd, 1979.
37. Rejk Ben -
Edkok Kristina Vrednosni stavovi i promena ponašanja, Polit, Beograd, 1978.
38. Rot, dr
Nikola
Osnovi socijalne psihologije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1975.
39. Samolovčev, dr
Borivoj
Metodička osnova samoupravno-političkog obrazovanja, Institut za političke studije FPN, Beograd, 1973.

40. Samolovčev, dr
Borivoj Metodičke osnove marksističkog obrazova-
nja i idejno-političkog osposobljavanja
u političkoj školi Saveza sindikata Srbi-
je, Beograd, 1981.
41. Samolovčev, dr
Borivoj Osnovi na andragogijata, Univerzitet
"Kiril i Metodij" Skopje, Skopje, 1981.
42. Samolovčev, dr
Borivoj Metodičke osnove samoupravno-političkog
organizovanja i vaspitanja, Institut za
političke studije FPN, Beograd, 1979.
43. Samolovčev, dr
Borivoj,
Muradbegović, mr
Hakija Opšta andragogija, IRO "Veselin Masleša"
OO Izdavačka delatnost, Sarajevo, 1979.
44. Samolovčev, dr
Borivoj Teorijske i metodičke osnove na vos-
pitnata rabota, Univerzitet "Kiril i Me-
todij" - Skopje, Skopje, 1984.
45. Samolovčev, dr
Borivoj Tehnike uspešnog učenja, zapisivanje
prilikom učenja, "Borba", 4 i 6. decembar
1975.
46. Stojković, dr
Andrija Osnovi marksističke filozofije, Naučna
knjiga, Beograd, 1978.

47. Savićević, dr
Dušan Teorija i metodika marksističkog odgoja
i obrazovanja odraslih, Školska knjiga,
Zagreb, 1976.
48. Tanović
Arif Vrijednost i vrijednovanje, IGRRO "Svje-
tlost" - OOUR Zavod za udžbenike, Sara-
jevo, 1978.
49. Tito o vaspitanju i obrazovanju, Centar
za radničko samoupravljanje, Beograd,
50. Tito o vaspitanju i obrazovanju, Republi-
čki zavod za unapređjivanje vaspitanja
i obrazovanja, Beograd, 1977.
51. Tito četrdeset godina na čelu SKJ, Kolek-
tiv astora, Beograd, 1977.